

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2970 — nočna 2996, 2994 in 2950

SLOVENEK

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563; Zagreb št. 39.011; Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan s jutraj, razen posebejka in dneva po prazniku

Izseljenska nedelja

Skrb, ki naj ima sleherni narod za člane svojega rodu, ki so se iz tega ali onega razloga odtrgali od rodnega telesa in se razpršili po širnem svetu med tujo kri na tujih ozemljih, je v očeh katoliške cerkve tako bitno krščanska, tako neodloljivo obvezna, tako našo vest obremenjujoča, da se Cerkev ni obotavljala in je v svojem cerkvenem letu, ko vernikom vedno in vedno znova razodeva vsebino krščanskega nauka, določila izmed komaj 53 posebnih nedelj, na katero naj verniki na to njihovo dolžnost prav posebno nazorno opozarja in jih navaja k dejanskemu delu za izseljence, ki jim tudi ona sama posveča svoje cerkvene molitve.

To naj bi mi katoličani, ki mnogokrat radi skomiznemo z ramami in bi izseljenstvo, kakor tudi misijone, rajši smatrali kot priložnosti za romantične čuvstvene podvige, ki jih je pač iz raznih razlogov treba enkrat na leto razliti na pot življenjske dirke, to naj bi mi katoličani sprejeli kot resen opomin in poduk, da je skrb za izseljenstvo bistven del našega dejavnega krščanstva, za katerega bomo dajali enkrat strog odgovor. Izseljenstvo ni samo narodno, socialno ali gospodarsko vprašanje, ono je v očeh Cerkve mnogo več, vse to, a še mnogo več v trenutku, ko si ga je osvojila in ga uvrstila med duhovna vprašanja, ki segajo v nadnaravo.

Dolga leta že nam odteka naša srčna kri. Odtok ni vedno enak, večinsih je majhen, komaj viden, drugič narašča zopet v strašne reke, ki se vije čez naše narodne meje, a ne preneha nikdar. Odkar se zavedamo svoje narodnosti, se zavedamo tudi slovenskega izseljenstva in čim bolj se zavedamo naše narodne skupnosti, tem bolj zevajemo se odpira pred nami rana, ki jo neprestano seka in gladajoče razširja izseljevanje. Dolgih let je bilo treba, da smo prišli do spoznanja, da ne smemo samo leno stati ob tej procesiji, ki tone mimo nas v nepoznano tujino, marveč, da ji moramo vsaj dati vodnike, ki jo bodo v nepoznanem svetu vodili in varovali. In zopet je bilo treba dolgih let, da smo videli, kako malo je to, kar nam izseljenec vrača v dolarjih in v frankih v primeru z izgubo, ki jo utrpimo kot narod, če nam tujina sicer vnovi delo samega in njegovo družino pa vsad v svoje lastno življenje, če ga preje že ni pohočila in uničila. In zopet je minulo mnogo let, da smo postali pozorni na to, da se lahko obdržali v duhovna skupnost med nami in med razstresenimi kapljicami naše narodne duše s smotrenim delom za naše izseljence po širnem svetu. Toda mimo teh spoznanj za enkrat še nismo mogli, z nekaterimi res častnimi izjemami. In priti je morala naša Cerkev, da nam z vso svojo avtoriteto skrbne matere razode in odkrije polje delovanja, ki smo ga sicer že sami zaslužili, a smo imeli premalo poguma, da bi si zavzeli rokave, vsi, brez izjeme, in šli na delo.

Odšli so nam stotisoči v novi svet Amerike. Ne delajmo si iluzij, ne vdajamo se puhlim navdušenjem. Ti so za nas narodno izgubljeni. Za pomiritev vesti pa imamo vsaj to tolažbo, da so se našli duhovni apostoli, ki so jih spremljali ali jih iskali tam daleč v njihovih pozabljenih naselbinah ter so ostali pri njih, da jih obvarujejo duševnega propada. Kajti, kakor povsod, je tudi v tem žalostnem poglavju slovenske zgodovine, bil zopet le slovenski duhovnik tisti več ali manj osamljeni slovenski izobraževalec, ki ni nikoli zapustil najbednejših med Slovenci — izseljence. Desettisoči so odšli v predvojni dobi, desetisoči so jim sledili po svetovni vojni v Južno Ameriko, v nemške in francoske rudnike, na zapuščene francoske kmetije, da prevzamejo garanje, ki ga domači odklanjajo. Stotine in stotine slovenskih deklet so utonile v podstrešjih in na ulicah južnoameriških velemost ali se porazgubile po prerijskih kmetijah. Ti narodno še niso izgubljeni, toda iluzij naj si ne delamo nobenih, tem manj, če bomo za njimi pošiljali le pozdrave in rodoljubna čuvstva. Morda nam jih bo tujina, potem ko jih bo izčrpala in izsušila, vrnila nazaj kot razvaline na stare dni. Vendar pa nas sme vsaj glede teh tolažbi zavesti, da se je naša vest o veliki odgovornosti, ki jo vsi nosimo za izseljence, ravno po zaslugah cerkvenih izseljenskih nedelj začela probujati in je zadnja leta sprožila plemenita apostolska dejanja, ki so v trajan duševni in telesni dobrobit slovenskih izseljencev.

Tako polagoma le rastejo potrebni predpogoji za smotreno skrb za naš izseljeniški rok. Potrebno je samo še, in to je seveda veliko, da postane ta skrb vsenarodna, da postane skrb za izseljence del našega narodnega dihanja, ne samo priložnostni podvig iz povprečnosti in vsakdanje nemarnosti. Počasi prihajamo v pravilno notranje razpoloženje za reševanje tega težkega, a za naš obstoj bitnega vprašanja. Toda, tako se bomo vprašali, kje so sredstva?

Po vseh katoliških cerkvah Slovenije in jugoslovanske države bomo danes slišali mnogo koristnih navodil o zbiranju sredstev, ki jih more dati le zasebna krščanska pobuda. Poleg teh pa so še sredstva, ki jih more dati zopet edinole država. Imamo občutek, da je zadnje čase tudi država v vedno večji meri razširila svoje zanimanje za izseljenstvo in da ga počasi dviga, kar je hvalevredno in bo odvečilo, na ploskev svoje državne zunanje politike. Imamo zgled Italije, ki organizira posebne zastojne vlake za svoje izseljenske matere v blagoslovljenem stanju, da morejo poroditi na domačih tleh in se tako izogniti potujočemu otroku, ki bi jih ob rojstvu v tujini zahteval zase tudi zakon. Imamo zgled Nemčije in Anglije, ki spremljajo izseljenca z vso težo državne zaščite, kamorkoli se podaja, imamo zgled Poljske in Češkoslovaške, ki iz nezdoljivega rudarja napravljata velepolitično vprašanje. Toda pri

Francoski listi napovedujejo

Hitlerjev proglas Evropi po plebiscitu v Posaarju

Nemški kancler bo priznal, da je Nemčija popolnoma oborožena, in pozval države, naj to vzamejo na znanje - Nemčija se vrne v ZN, če ji priznajo njeno sedanjo oborožitveno moč

Pariz, 30. novembra. AA. Havas poroča: Več današnjih jutranjkih poroč, da je v Ribbentrop, posebni odposlanec državnega kancelarja Hitlerja, odpoval vberaj iz Berlina v Pariz na kratek neuraden obisk. On bo pripravil tla za razgovore, ki bi jih naj imel namestnik voditelja Hitlerja Rudolf Hess z nekaterimi odličnimi francoskimi osebnostmi.

Pariz, 30. nov. b. Danes popoldne se prične v francoski zbornici velika zunanje-politična debata. Ni še znano, če bo govoril nocoj zunanji minister Laval. Ni pa izključeno, da bo govoril pozno ponoči, ali pa jutri. Z največjim zanimanjem se pričakuje govor Franklina Bouillona, ki bo brez ozira na strankarske razmere izredno ostro napadel Lavalja in odločno zahteval, da se Francija vrne, upoštevajoč pri tem današnje razmere v Nemčiji, na Doumergue-Barthoujevo politično linijo, ki je prišla do izraza v notji z dne 17. aprila 1934 in po kateri je Francija odklonila vsako priznanje ponovne nemške oborožitve. Iz okolice Franklina Bouillona se čuje, da se Francija v nobenem primeru ne sme znajti pred gotovim dejstvom, namreč pred popolno nemško oborožitvijo, kar je Nemčija delno že storila in je sedaj pripravljena, da se vrne v Zvezo narodov, seveda pod pogojem, če se pred tem potrdi od veselih dotedaj izvršeno oboroževanje.

Rudolf Hess v Parizu

»Essener National Zeitung« poroča, da bo Hess odpoval v Pariz, da pa je njegov prihod vsekakor odvisen od poteka in uspehov pogajanj, ki jih bo vodil Hitlerjev posebni odposlanec von Ribbentrop s francoskimi državniki. Trdi se, da vse delovanje za sporazum z Nemčijo vršijo organizacije bivših bojevnikov in da je to delovanje nalezelo na odobravanje tudi pri francoski vladi.

... in Evropa bo tiho priznala

Nemški državni predsednik Adolf Hitler bo neposredno po saarskem plebiscitu poslal evropski javnosti svečano izjavo, v kateri bo priznal, da se je Nemčija do gotove meje oborožila, da pa je to storila izključno v obrambne namene in da noče napadati nobenega od svojih sosedov. V zvezi s to svečano izjavo bo Hitler napovedal tudi ponovno vrnitev Nemčije v Zvezo narodov. Anglija s svoje strani bo sprejela tako nemško pozudbo pod pogojem, da se razpusti razorožitvena konferenca na ta način, saj je britanskemu mini-

strskemu predsedniku MacDonaldu zelo mnogo do tega, da se najde miren sporazum o tem delikatnem vprašanju. Tak je približno sedanjí mednarodni politični položaj, kakor ga opisujejo glavni voditelji, ki so tudi precej optimistično razpoloženi in trdijo, da bo njihovo delo mnogo olajšano tudi zaradi tega, ker se že jutri, najpozneje pa v nedeljo pričakuje francosko-nemški sporazum v

saarskem vprašanju, kar bo najbrže tudi francoski zunanji minister Laval priznal v svojem govoru.

Odgovorni francoski politiki so resnično pred velikimi in usodnimi sklepi, ki ležijo v tem, če bo Francija še v bodoče odklonila priznanje nemškega oboroževanja, ali bo to oboroževanje tiho priznala, ali pa bo šla po primeru Velike Britanije in se začela v tem oziru z Nemčijo pogajati.

Anglija pa predlaga Franciji skupno varnostno pogodbo proti Nemčiji

London, 30. nov. a. Debata v angleškem parlamentu o nemškem oboroževanju je dokazala, da je von Ribbentrop v Londonu našel gluha ušesa in sedaj prihaja v Pariz iskat to, česar mu niti London ne more več dati. Nekateri nemški časopisi danes sicer pišejo, da je bil govor sira Johna Simona v parlamentu tako smeren, da pušča Nemčiji polno možnost, da pristopi k razorožitveni konvenciji, ne da bi ji bilo treba hoditi v Zvezo v Caenno. V tem smislu posebno piše »Frankfurter Zeitung«. Vendar pa so današnji dogodki v Londonu ta manever nemškega javnega mnenja hitro prekrizali.

Danes je namreč Mac Donald sklical nujno sejo angleške vlade, na kateri se je najprej obravnavalo o jugoslovanski spomenici v Zenevi. S tem v zvezi je Mac Donald poročal o razgovorih, ki jih je imel s Nj. kr. Vis. knezom-namestnikom Pav-

lom. Nato pa se je selo obilno govorilo o nemškem oboroževanju in je lord Eden poročal o razgovorih, ki jih je imel danes s francoskim poslanikom Corbinom. Kakor piše »News Chronicle«, je Eden sporočil, da je Anglija pripravljena razgovarjati se s Francijo o organizaciji vsajemne angleško-francoske varnostne pogodbe proti nemški nevarnosti. Lord Eden je pristal, da bi se nadaljevali razgovori, ki se v pomladi prekinali v Zenevi.

Is vsega tega se vidi, da je prišel von Ribbentrop v Pariz nekoliko prepozno. K temu se mora pristeti še to, da je delo nemške diplomacije oteženo zaradi prevelikega propagandnega dela v saarskem vprašanju. Zato se lahko še vnaprej reče, da von Ribbentrop ne bo mogel mnogo odnesti iz Pariza. Če bo nato Hess smatral za potrebno, da še pride v Pariz, pa je še velike vprašanje.

Zeneva čaka na zagovor Madjarske

Odmev naše ženevske spomenice

V petek govori Jevtić - Odgovarja mu Eckhardt

Od našega posebnega poročevalca

Zeneva, 30. novembra. Pred sestankom Sveta Zveze narodov, prihodnje sredo, bo seja odbora trojice gleda saarskega plebiscita. Seja tega odbora bo pod predsedstvom italijanskega delegata Aloisija v torek. Na tej seji bodo določili podrobnosti saarskega glasovanja, ki bodo prihodnje sredo podlaga za razpravo v Svetu Zveze narodov. Za določitev te formule bodo mnogo pripomogli francoski in nemški eksperti za finančna in politična vprašanja v saarskem ozemlju. Tako bo seja v

sredo posvečena saarskim problemom, tako, da more jugoslovanska spomenica priti na dnevni red šele prihodnji četrtek ali petek. Določitev dnevnega reda se bo izvršila na tajni seji Sveta Zveze narodov, kakor tudi sama procedura. Kakor je videti, se bo javna razprava o jugoslovanski spomenici otvorila šele v petek, potem, ko bo podal svoj ekspozice naš zunanji minister Jevtić. Za njim bo govoril madjarski delegat Tibor Eckhardt, potem pa bo posegel v razpravo dr. Beneš v imenu Male zveze in Češkoslovaške. Zelo verjetno je, da se bo udeležil razprave tudi francoski zunanji minister Laval. V dobro obveščenih krogih se zatrjuje, da bo izmed drugih članov Sveta Zveze narodov povzel besedo tudi ruski komisar za zunanje stvari Litvinov.

Glede predsedništva g. dr. Beneša, kateremu pripada ta položaj to leto, se je ponovno začela polemika, radi katere je v mednarodnih krogih v Zenevi nastala velika nevolja. Madjarski delegat je pred par dnevi poslal pismo glavnemu tajniku Zveze narodov g. Avenolu z zahtevo, da se dr. Beneš umakne z mesta predsednika. Ko je zvedel, da je češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš že pred njim izjavil, da se umika s predsedniškega mesta v trenutku, ko pride na dnevni red jugoslovanska spomenica, je izjavil g. Avenolu, da umakne svoje pismo. Danes pa se je Eckhardt zopet pojavil v glavnem tajništvu in zahteval, da njegovo prvo pismo, ki ga je umaknil, ostane v veljavi. Radi takega položaja je glavni tajnik Zveze narodov sklenil, da bo vso korespondenco med seboj in med madjarskimi delegati objavil in pred tem obvestil vse člane Sveta Zveze narodov. Postopanje madjarskega delegata, ki ga je težko razumeti v krogih Zveze narodov, je zadelo na nove proteste. Zato se tokom jutrišnjega dne pričakuje živahni komentarji tukajšnjih listov, pa tudi inozemskih listov, ker listi odkrito kažejo svoje začudenje in javno kritizirajo postopanje g. Eckhardta. J. V.

Zeneva, 30. nov. (Od našega posebnega poročevalca.) Doznava se, da bo dr. Beneš prišel v Zenevo 4. decembra, ko bo sestanek Sveta Zveze narodov radi saarskega vprašanja. Istega dne se pričakuje tudi prihod jugoslovanskega zunanjega ministra Jevtića. J. V.

Težak porod francoško-italijanskega prijateljstva in sodelovanja

Pariz, 30. novembra. AA. Rimski dopisnik pariškega »Matinac« poroča, da se razgovori med zastopniki francoske in italijanske vlade nadaljujejo in da je imel francoski poslanik na italijanskem dvoru de Chambrun večeraj nov sestanek s italijanskim podtajnikom za zunanje zadeve g. Suvichem. Na tem sestanku so po trditvah »Matinac«-vega dopisnika razpravljali o omejitvi oborože-

vanja, v kolikor se to vprašanje tiče odnošajev med Francijo in Italijo in na njuno skupno zadržanje nasproti Nemčiji. Dopisnik pravi dalje, da bodo te dni razpravljali o kolonialnem razmerju med Francijo in Italijo, šele poenpeje pa o političnem sodelovanju med Francijo in Italijo v srednji Evropi.

Laval bo odpoval v Rim sredi decembra.

Slovaki zvesti skupni državi

Slovaški predsednik Zanimiv predlog Hlinkove stranke Načrt autonomije, ki bi osrednjo vlado razbremenila

Praga, 30. nov. b. Dr. Ravasz, član Hlinkove slovaške ljudske stranke, ki je v zvezi z demonstracijami dijakov v Pragi izjavil, da je nesmiselno govoriti o kakšnih »slovaških težnjah po dualizmu ali o kakšnih težnjah, ki naj ogrožajo državno strnjeno, in da Slovaška noče pripadati nobeni drugi državi, ker so v češkoslovaški državi dani vsi predpogoji za neovirano svobodno življenje Slovkov, je istočasno prvič povedal javnosti, kakšna je vsebina njegovega predloga za slovaško avtonomijo.

Is tega našega predloga, pravi Ravasz, nima nikdo pravice sklepati na kakšno razpoloženje Slovkov, da hočejo zrušiti državno skupnost, ki se jo skupno s češkimi brati ustvarili. Njegov predlog ni nič več in nič manj, kot poskus decentralizacije. Slovaški deželni zbor, ki volil iz svoje srede državnega podpredsednika, ki bi pa na Slovaškem nosil ime predsednika ter bil odgovoren slovaškemu deželnemu zboru. Slovaški predsednik bi bil istočasno član osrednje vlade in bi imel tudi pravico, da odkloni vladne sklepe, ki bi nasprotovali sklepom slovaškega deželnega zbora, nadalje je imenoval vse uradnike na slovaškem ozemlju, mesto da bi jih imenovali po-

samezni ministri vsak na svojem področju. V ta namen bi bil izdan poseben uradniški zakon za Slovaško.

H koncu je dr. Ravasz še enkrat poudaril, da ostane Slovaška s vsemi svojimi silami v državni skupnosti in da z ogorčenjem odklanja vsaka druga namigovanja, ker je narodno življenje Slovkov mogoče edinole v mejah sedanje češkoslovaške države. Sovražnik češkoslovaške države ne more biti prijatelj Slovkov. (Po »Prager Presse«.)

VELIKO ODGOVORNOST

imajo hišni posestniki zlasti v tem letnem času. Saj so odgovorni za vse nezdoljive, ki se priletijo bodisi radi tega, ker niso izpred svoje hiše pravočasno spravili snega, ali ker niso spozkih hodnikov primerno posipali. Prav tako so odgovorni za škode, ki bi jih napravil z njih strehe rušeci se sneg.

Zato je za vsakega hišnega posestnika zavarovanje zagnite dolžnosti jamstva

brezpogojna gospodarska potreba.

Ko pa skiepate tako zavarovanje, ne prezrite, da je pri zavarovalni zaščiti naša domača

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

obče znana po svoji kulanci.

Le v Vašo korist pa bo tudi, če se pred sklepom vsakega drugega zavarovanja preje informirate pri Vzajemni zavarovalnici, kjer Vam bomo postregli z brezplačnim strokovnim in resnično prijateljskim nasvetom.

Teden naših obrtnikov

Ko se je pred približno 100 leti pričela pri nas doba kapitalizma industrializacije, vedno večje koncentracije gospodarske moči v rokah posameznikov in vedno večjega števila najemnih delavcev ter industrijskega proletariata, so marsikateri narodni gospodarji prerokovali konec rokodelskega dela. Naraščajoča poraba strojev je v resnici odvzela rokodelcem mnogo dela, toda vseeno jih ni uničila, kot so to nekateri prerokovali.

Danes po sto letih n. smemo reči, da je rokodelsko delo izgubilo, pač pa se je preusmerilo tako, da je postalo za vsako narodno proizvodnjo nepogrešljiv del produktivnih sil, katerih ne morejo nadomestiti niti stroji, niti najnovejši industrijske metode. Kakor je na eni strani industrializacija škodovala rokodelstvu in mu vzela obširno polje dela, je pa na drugi strani ustvarila tudi nove možnosti za rokodelsko delo (primerjaj popraviljalnice za avtomobile itd). Poleg tega so rokodelci sami uvideli, da se morajo proti strojem boriti s stroji in so začeli v veliki meri uvajati strojno delo. Iz vsega pa so se naši obrtniki naučili, da je njih rešitev v kvalitetnem delu. Kajti le z največjo izsolanostjo je ročno delo lahko konkuriralo cenam industrijskim izdelkom, proti katerim se more uveljaviti le boljša kakovost. Po pravici je dejal že nemški pisatelj iz 18. stoletja, Lessing, da je rokodelca umetnik s smislom za prakso. Če se bo naše obrtništvo tega zavedalo, potem se za njegovo bodočnost ni bati.

Splošna kriza je obično prizadela obrtniški stan. Njegov glavni odjemalec kmet je brez denarja. Poglejmo samo, kako je včasih delal podeželski obrtnik za kmeta in kako so na sejmih lahko prodajali tudi drugi obrtniki svoje izdelke. Danes pa je kmet obubožal, z njim pa tudi obrtnik in vedno hujše konkurira obrtniku industrija s ceninim blagom. Toda to ni takšen razvoj, da se ne bi dal zaustaviti. V obrtništvu samem leži ključ za odpravo sedanjih razmer, ki teže obrtnika in delajo iz njega proletarja proti njegovi volji. S podvojeno silo bodo morali obrtniki na delo, da bodo zmogli konkurenco z industrijo. Pokazati bodo morali kvalitetno delo, znižati svoje produkcijske stroške z uvedbo novih modernih delovnih metod in z uvabo strojnega dela. Seveda tega dela ne bodo zmogli sami. Priskočiti jim bo morala na pomoč skupnost, ki ima na močnem obrtniškem stanju svoj največji interes. Obrtnik, to je naš mali človek, ki v potu svojega obraza in z delom svojih pridnih rok ustvarja ravnokarno narodno premoženje kot drugi stanoviti. Boljši je za državo zdrav obrtniški stan, ki se lope razvija v srednji stan in postaja eden izmed stebrov države, kot pa velika industrija, ki je poleg tega še v rokah tujege velekapitala, ki samo hlepi po čim večjem dobičku in ustvarja iz naših delavcev nezadovoljne proletarce, ki postanejo po sili razmer najhujši nasprotniki obstoječega družabnega reda. V naši državi ne potrebujemo nezadovoljnih proletariziranih industrijskih delavcev, ampak zdravo in zadovoljno industrijsko delavstvo. Dvig domače industrije pa bo omogočen le po organski poti. Iz male obrti naj se razvija velika obrt in iz nje industrija, ki ni izgubila svojega stika z delavstvom in napreduje z njim roko v roki. Le tak razvoj nas bo obvaroval socialnih bojev, ki rode toliko zla tudi za delavstvo samo. Zato je dolžnost države, da prisloži na vse načine na pomoč obrtništvu. Pomagati mu je treba pri ureditvi delavnic, skrbeti za stro-

kovno izobrazbo naraščajo, dati mu na razpolago več kapitala z umestno organizacijo obrtnega kredita, boljše, kot je dos danja.

Namen »Obrtniškega tedna« je opozoriti vso javnost na težke razmere, v katerih se nahaja danes obrtni stan in da je treba temu stanu pomagati. Obrtniki so prevažen del našega narodnega telesa, kri naše krvi. Mnogokrat se slišijo o delu naših obrtnikov sodbne nepoučene javnosti, ki kažejo, da velik del naše javnosti ne zna pravilno ceniti važnosti, pa tudi kakovosti dela našega obrtništv. Kakovost dela našega obrtništv in rokodelstva kaže takšno višino, da je zmorna konkurenca z industrijskimi izdelki, pa tudi ne zaostaja za izdeki obrtništv v tujini. Poglejmo samo naše mizarje. Pred vojno si boljši človek ni naročal pohištva pri naših mizarjih, danes pa prilijajo k našim mizarjem odjemalci iz vseh delov naše države in hvalijo sproti drugo pridnih rok naših mojstrov in delavcev. Baš ta obrtna panoga bi mogla biti v marsičem vzgled

Contra delatores

Krasen in resničen, važen in pomemben je bil v »Slovenec« z dne 28. novembra naslovljeni članek »Zalostno poglavje človeške zaslepljenosti«. Kdor je zaradi ovađušva mnogo trpel, ima pravico in dolžnost, da spregovori svojo besedo o tem žalostnem poglavju. Dr. Krek nam je svojčas v socialnem tečaju zastavil vprašanje: »Kdo zagreši največji zahrbtni zločin v človeški družbi?« Po dolgem molku je s povzdignjenim glasom vrgel izpred katedra dva zaničevanja vredna značaja: »Stopuh in ovađuha. Vsi tatovi, vlomilci in roparji skup niso zagrešili tolike krivde nad človeškim imetjem in življenjem kakor stopuhi in ovađuhi. Pa teh poslednjih je več in so nevarnejši od prvih, zato se nam je treba najprej in najbolj boriti zoper ovađuha. Saj so posledice ovađuštva neizmerno in neznozne. Ovađuštvo je najhujša tortura človeške družbe; mučenje vidiš, mučiteljjev ne vidiš; rano čutiš, meča ne vidiš; oboedbo ališiš, pravega vzroka ne najdiš.

Imel si prijatelja, razumnega in razumevajočega: nekega dne pa ti po pošti pride pismo, v katerem si obdolžen raznovrstnih krivičnih potov in spletk. In kdo je podpisal za tistim zadnjim hladnim stavkom, brez izraza kakšne vdanosti? Tvoj bivši — prijatelj! Služil si stvari in se pozabil na previdnost kače, da se je namreč treba pri tem laskati tudi osebi; drug za tvojim hrbtom je ravnal modreje: služiš je osebi in pozabil pri tem na stvar. Ta je bil dobro sprejet, ti pa si bil pri sprejemu mrzlo zavrnjen. Zahajal si v dobro hišo v prijazne goste in pogovore: naenkrat te gospodar postreže na svojem pragu z nemilim pozdravom. Kdo je kriv teh čudnih sprememb? Ovađuštvo!

Tolikrat in tolikrat se je že tako zgodilo, da bi bila velika zmeta, če bi kdo mislil, da se je to zgodilo le posamezniku. To se ni zgodilo lani ali predlanskim, večeraj ali predvečerašnjim, to se dogaja vsak dan za našim hrbtom in pred ušesom naših prijateljev. V Nürnbergu na Nemškem se v mestnem muzeju vidijo raznovrstna mučnila za raznovrstne krivde in prestopke. Posebno značilno je mučilo za ovađuha. To je mala brana z ostrimi,

vsemu obrtništvu, da bi se s pridnim delom ter kvaliteto dalo uspešno izrinuti vse druge izdelke iz naših tržišč.

V delu naše javnosti je še vedno ostalo mnenje o manjvrednosti obrtniškega stanu. Kot da bi bilo ročno delo vredno preziranja! Baš ročno delo mora priti do popolne časti in spoštovanja, kajti brez njega ni naše materielne in s tem v zvezi tudi ne naše duhovne kulture. Danes ni naš obrtnik samo navaden rokodelčič, postal je uvaževan povsod in v vsem organizacijskem delu v našem narodu srečujemo na odličnih mestih naše obrtnike-rokodelce, ki so se znali odlično uveljaviti. Zato danes ročno delo ne sme biti prezirano in treba je izkazovati tudi obrtnemu delu ono čast, ki mu gre.

Naj bo »Obrtniški teden« opozorilo javnosti in merodajnim faktorjem, da je treba podpirati težnje našega obrtništv, toda ne samo platonično, ampak tudi z materialnimi žrtvami, ki se bodo marsikdaj izkazale naravnost kot dobiček. Obenem pa naj bo »Obrtniški teden« vzpodbuda našemu obrtništvu, naj zaupa v svojo moč in složno nastopa za svoje interese, naslanjajoč se pri tem na podporo vseh drugih stanov, ki tvorijo naše narodno gospodarstvo kot celoto.

tankimi bodicami, ki se povleče preko strupenega jezika. Kdove, kolikrat je bila ta brana v tistih časih in na tistem kraju v rab? V naših časih in naših krajih bi jih rabili veliko in velikokrat. Ta kazen bi v mnogih slučajih zadela ovađuha in v pre mnogih tudi ovađuhinje. Ovađuhinje, to so še najhujše hijene.

Ali pa so posledice ovađuštva krivi zgolj ovađuhi? Ali niso teh posledic mnogo bolj krivi tisti, ki ovađuha poslušajo za hrbtom tega, ki se brani ne more. Japonska anekdota poroča, da so imeli tudi tam svojega Salomona. Služabnik kralja Mikada je sporočil kralju, da je njegov drugi služabnik govoril zoper kraljevo čast. Preden je kralj vprašal prvega, kako se je pregrešil drugi služabnik, je poklical tega ter oba postavil pred svoje čelo rekoč: »Zdaj naj prvi govori in drugi naj z menoj vred poslušate! Ovađuškemu služabniku pa se je v strahu zalaknil jezik, da ni mogel odgovoriti niti besede. Kralj je prvega služabnika odstavil, drugega pa povišal. Žal, da je takih Salomonov tako malo ali nič med nami.

Ovađuha je atentator na prijateljstvo, vzajemnost in ljubezen med ljudmi. Z ovađuhi b' ne smeli ravnati tako kakor nekatere države, ki iz neopravičljivih vzrokov, atentatorjev javni in jasni sodbi izročili ne marajo. Prav ste rekli: »Ovađuhom gre ponosen prezir poštenih ljudi!« To ste pa pozabili povedati: Kaj naj velja njim, ki jih, namreč ovađuha, »žaljenice poslušajo? Morebiti molitev zanje, da spregledajo...

Oblačimo res dobro

In poceni. Spornice promensdne in obleke za diške (kroj m) elegantno in poceni. Velika izbira blaga za jesensko oblačila.

DRAGO SCHWAB — Ljubljana
Aleksandrova cesta

MacDonald pri knezu Pavlu

London, 30. novembra. AA. Nj. Vis. knez namestnik Pavle je sprejel v buckinghamski palači v avdienco predsednika britanske vlade Ramsaya Macdonalda. Nj. Vis. knez-namestnik je zadržal predsednika britanske vlade pri zajtrku. MacDonald je ostal pri knezu-namestniku dve ur.

Rusi prodali kitajsko železnico

Mukden, 30. nov. c. Danes je prišlo do končnega sporazuma glede odkupa južnokitajske železnice, ki je bila doslej last sovjetske Rusije. Pri pogajanjih je bilo odločeno, da kupi železnico mandžurska država ob garanciji Japonske. S tem je slednjič rešeno važno vprašanje, ki je bilo zmeraj največja ovira sporazuma med Japonsko in sovjetsko Rusijo.

K potresu v Sloveniji

Belgrad, 30. novembra. AA. Poročilo seizmološkega zavoda v Belgradu: Davi ob 3.1904 so zabeležili aparati seizmološkega zavoda začetek hudega potresa v daljavi 920 km od Belgrada. Maksimalni pomik tal v Belgradu je bil ob 4.0932 in je znašal 66 mikronov z valovno periodo 16 sekund. Konec zabeleženja potresa je bil ob 4.36.

V času, ko so aparati beležili prvi potres, se je pripetil še drug precej hud potres, ki se je začel ob 3.59.32 680 km zapadno od Belgrada. Maksimalni pomik tal od tega potresa je bil v Belgradu ob 4.01.32 in je znašal 61 mikronov z valovno periodo 7 sekund.

Pariz, 30. novembra. AA. Iz Ancone poročajo, da se je davi ob 4 pripetil hud potres. Trajal je 20 sekund. Občutili so ga tudi v Benetkah in v Trstu. V Anconi so ljudje vsi prestrašeni planili na ulice in v paniki zbežali na polja v okolico mesta.

Zagreb, 30. nov. b. Geološki zavod v Zagrebu poroča, da so njegovi seizmografi v Zagrebu davi ob 3.58 in 54 sek zabeležili začetek zelo močnega potresa. Zaradi premočnih sunkov so seizmografi odpovedali, tako da ni bilo mogoče ugotoviti epicentra, niti intenzitete. Po vesteh drugih postaj kaže, da gre za potres v smeri jugozapada, nekaj dalje od Ancone, a od Zagreba oddaljenega kakih 300 km.

Osebne vesti

Belgrad, 30. novembra. V narodnem gledališču v Mariboru je napredoval za upravnika IV. skupine 2. stopnje dr. Radovan Breušič, upravnik tega gledališča v V. skupini.

Z dekretom prometnega ministra se je odločilo, da se razveljavi akt G. d. br. 81033 z dne 9. oktobra 1934, kolikor se nanaša na postavitve v IX. položajno skupino in na imenovanje za prometnega uradnika Janeza Terzinarja, dosedanjega uradniškega pripravnika.

Nizke cene!

Din 65.-

Priljubljeni sportni čevlji za šolsko mladino s prvovrstnimi usnjenimi podplati

- Št. 26—28 Din 65.—
- „ 29—30 „ 85.—
- „ 31—35 „ 95.—
- „ 36—39 „ 125.—

Din 75.-

Jamstvo za zdravje Vaše dece

- Št. 25—30 Din 75.—
- „ 31—35 „ 95.—
- „ 36—39 „ 125.—

Din 95.-

Okusni ženski čevlji na zapono ali v salonski obliki, z visoko ali nizko peto, rjav ali črni boks

Lakasti Din 125.—, 145.—

Priljubljeni praktični darovi za Miklavža

visoko-kvalitativni čevlji od običajnih do najfinejših vrst! Pazite na svoje zdravje! Peko usnjena obutev Vam jamči zdrave noge! Naše lastne prodajalne nudijo bogato izbiro čevljev za vsak okus in vsak žep! Oglejte si in kupili boste prvovrstne smuške in gorske čevlje! Kupujte naše Goodyear čevlje, ki jih izdeluje v Jugoslaviji samo

Goodyear čevlji so najboljši čevlji na svetu!

Din 145.-

Za elegantne gospode v slabem vremenu. Izborni podplati

Prvovrstna kvaliteta!

Din 115.-

Toplota in zdravje za občutljive noge so naši priznani melton čevlji

Din 38.-

Udobne tople copate iz velblodje dlake, neobhodno potrebne vsakomur za oddih po napornem dnevnem delu

Din 75.-

Za elegantno damo razkošna izbira snežnih čevljev vseh vrst in najnovejših oblik od Din 75.— dalje

VELIKA IZBIRA, NIZKE CENE IN PRVOVRSTNA KVALITETA NOGAVIC, HIGIJENIČNIH „L U F A“ VLOŽKOV, KOPIT, PEKO-KREM, POLITUR IN OSTALEGA PRIBORA OMOGOČAJO NAJCENEJŠI NAKUP!

Prvovrstna kvaliteta!

Nizke cene!

Praznik zedinjenja

Pred 16. leti na ta dan so predstavniki Slovencev, Hrvatov in Srbov v Beogradu pred tedanjim regentom, poznejšim kraljem Aleksandrom I. izrekli svobodno voljo, da se zedinijo s kraljevino Srbijo v eno kraljestvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. V svojem vladarskem odgovoru je Aleksander I. tistega dne razglasil Slovence, Hrvate in Srbe za zedinjene. Jugoslavija, ki so za njo delali naši najboljši sinovi, je bila ustanovljena. Če so se v teku razvojne dobe v mladi državi kazale različne smeri, ki so vsaka po svoje hotele dati Jugoslaviji svojo ureditev, je vendar le vsikdar bila jasna volja vseh, da Jugoslavija ni predmet vprašanj, ampak le njena ureditev. Zato je 1. december v Jugoslaviji od vseh priznan državni praznik zedinjenja, prav kakor je bil njen najvišji predstavnik kralj Aleksander I. obenem njen priznani in ljubljeni najvišji gospodar. Njegova srčna želja je bila, da bi se ta Jugoslavija, 1. decembra slovesno oklicana in potrjena, notranje tako uredila, da bi postala jedro ter privlačna sila za vse južne Slovence. Tej ideji jugoslovanstva, ki

je obenem ideja miru in bratstva, je veliki kralj Aleksander I. Zedinitelj živel in za njo tudi umrl.

V žalno resnem razpoloženju praznujemo zato letošnji prvi december: v spominu na velikega rajnika in v ljubezni na njegovo življensko delo, ki je stvar nas vseh. Na današnji dan se moramo zavedati, da je Jugoslavija nastala po neštetihih žrtvah in trpljenju iz svobodne volje treh jugoslovanskih narodov in da je te žrtve in voljo s svojo krvjo zapečatil veliki Jugoslovan Aleksander I. Zedinitelj. Zavedajoč se vsega tega, hočemo v njegovem nasledniku kralju Petru II. spoštovati in ljubiti najvišjega predstavnika naše narodne suverenosti in svobode ter se truditi, da se nedokončano delo in zamisel rajnih žrtev izvede in utrdi. Vsi smo poklicani k temu delu, ker jugoslovanska ideja je last vseh! Last vseh v zgodah in nezgodah, v veselju in trpljenju, ob sadovih in žrtvah! Tako je ta velika ideja najboljše zavarovana in v vseh viharjih zadržana.

Prolog o smrti in življenju

Napisan za novinarski koncert v Ljubljani na praznik Zedinjenja, 1. decembra 1934

Ko od nas na pozive so Velesodnika odhajali tisti, ki z nogo krvavo teptali so zemljo nam in jim na glavi blestela je krona posuta z dragulji in bili odeti v škrlat so in svilo obšito vso z biseri in z dragotinjem, takrat so oči naših bili studenci vsi prazni in suhi; molčala so usta, trdo pa molčala so tudi nam srca, ker bili so kralji za nas samozvanci in naša jih srca priznavala niso. Ko Ti si odhajal od nas, Ti, ki pravi naš kralj si, kri naše krvi in imena le našega ime, o, takrat naša srca zalajala so od bolesti in vrelci duš naših najgloblji so se nam odprli in niso se mogli zapreti. Zaprti se niso še zdaj ne, ko pesmi so žalne izpete, ko snete zastave so trne raz stolpe in hiše. Saj sneli jih nismo s Triglava ponosnega vrha, ne s skal Skrlatice, ne z Brane višave. Tam še naj vihrajo uporno boreče se z vetri in dežjem in z gromom in strelami, kot kljubovala ponosno napadom sovragov bo naša bolest, ki še trdi bi kamen — kremenec ob nji kršal iskre. Tam vrh naših Alp še vihrajo naj trne zastave, ker tam so še bliže oblakom in Tebi, nesmrtni naš Duh, ki nam čuvaš z višav naše zemlje mejnike. Še tam so, kjer si jih postavil in jih posvetil Domovini

le Eni, Edini in še so med njimi planine in polja in šume, jezera in reke, otoki in luke in mesta in sela in še ob ognjiščih prižgani po Tebi ogrevajo ognji družine. In še so med njimi grobovi: vseh njih so, ki kri jim je lastna pijača edina še bila na Ceru in Kajmakčalanu in v blatnih motvarah Kolubare, Matve, vseh njih, ki glasniki svobode neustrašni, krovniku smehljaje podajali vrat so, in njih, ki jim v ječah in po taboriških zagrizel se črv je boleznin brezkrona, betežna telšca, in njih vseh, ki bili održenja verniki v našem so rodu in oznanjevalec jim duh bil mogočni je Janeza Kreka. Vsi, vsi, ki so mrtni, in vsi, ki so živi: otroci in starci, dekleta in žene, možje in mladenci, naj plug jim orodje je, srp ali dleto, ob Savi in Dravi, ob Dunavu, Drini, ob Moravi, Timoku in ob Vardarju, vsi danes ta dan, ki je praznik Družine, te naše Družine vsesкупne največji, vsi vzdajamo hvalo in slavo Ti, Tebi, ki si ga posvetil z življenjem in smrtjo. Od smrti, ki zbira najboljše semena, ta naša Družina naj večno bo živa in praznik ta traja navz v času in v veke oznanja:

Jugoslavija! Jugoslavija! Jugoslavija!
Alojz Gradnik.

Rojaki!

Onega strašnega večera 9. oktobra nam je bilo vsem, kakor da se je v hipu zrušil pred nami most, ki je vezal breg naše sedanjosti z bregom naše bodočnosti. Pred nami je nenadoma zazijala praznina brezna, preteča z uničenjem in poginom. In kakor nikoli prej, smo se v tistih strašnih trenutkih zavedli, kako usodno je bil zvezan z našo bitjo On, ki je bil naš kralj. Njega ni več. Padel je kot žrtev. S smrtjo, ki je bila vedno najiskrenejša hrepenenje vseh pravih herojev, se je posvetil narodu in državi. Ali kakor je bil krat s krvjo še vedno najjačja in najtrdnjša okrepitev gorečnosti, vere in samozaupanja, kakor je še vedno vsak na rod od duha prelite mučeniške krvi sprejel pobudo in pogon za še višji in še smeļejši vzpon in za še globljo in krepkejšo rast, tako je tudi Njegova smrt, namesto da bi razvezala, samo še tesneje povezala vse sile našega življenja, in z najsvetlejšim žarom poveljčala pred vsem svetom pomen in poslanstvo naše države, ki ji je bil On, Zedinitelj, šele pravi tvorec in graditelj. Zato je bila tudi ta država v Njem posebljena.

Temu vzponu naše volje, temu poveljčanju našega imena in tej preizkušnji in poživljeni veri hočemo dati viden izraz in trajno sled s tem, da postavimo Njemu v Ljubljani in Mariboru dostojen likoven spomenik. In še posebej v Ljubljani tudi s tem, da zgradimo v Njegov spomin nujno potrebno, veliko, moderno bolnišnico, ki bi z vso svojo ureditvijo, zlasti za specialno zdravljenje, ustrezala vsem zahtevam in pridobitvam sodobnega zdravstva.

Ti spomeniki naj bodo med nami potrdilo in jamstvo naše vdanosti in naše zvestobe, priča in znamenje naše ljubezni in naše hvaležnosti, našega spoštovanja in čiščenja Njegovih vrtil in kreposti: Njegovega junastva v bojih za naše osvobodjenje, Njegove preudarnosti in modrosti pri ureditvi naše države, Njegovega stremljenja in Njegovih naporov za ureditev miru. Njegove globoke in srčne povezanosti in spojenosti s našo zemljo in z njimi, ki ji v potu svojega obraza izvabljajo plod. Naj bodo znamenje njegove skrbi za ohranitev in razvoj naših kulturnih in jezikovnih dobrin, Njegovega vztrajnega hotenja in neustrašne borbenosti pri zatiranju krivice, Njegove plemenitosti in Njegovega viteštva, Njegove nezlomljive volje, čistosti in čvrstosti Njegovega značaja, Njegovega sočutja za revo in bedo, Njegove dobrote in vedrine, Njegovega nasmeha in pred vsem in nad vsem: Njegove vere, da je skozi veke ena in ista kri onolajala prst od Triglava do Vardarja,

te Njegove najgloblje, najčistejše in najtrdnjše vere, ki se je razodela v vsej veličini v poslednjih njegovih zdihljajih z oporoko:

»ČUVAJTE JUGOSLAVIJO!»

V bolnišnici, ki naj zraste iz naklonitve posameznikov, društev, ustanov, samoupravnih edinic in države, naj ob spominu na Njega, — ki je sam vse svoje življenje trpel, ki je vedno sočustvoval s trepečimi in je s svojo mučeniško smrtjo potrdil veličino najvišje odrešitve, — najdejo uteho in lek vsi, ki jim je nemila usoda naklonila nezaželeni dar telesnega trpljenja.

Njegova zunanja podoba, vklesana v trdo gmoto marmorja in bronca, pa naj bo znamenje zmage nad uničujočo močjo Smrti. V Ljubljani, tretjem prestolnem mestu države in glavnem mestu Dravske banovine, k veže in spaja vse žile našega kulturnega in gospodarskega izživljanja, naj bo odsev in odraz z Njegovo pomočjo izvojevane svobode, ki je sprostila vso prej po tuji sili potlačeno rast vse te naše dejavnosti. V Mariboru, v tem nekdanj nam ugrabljenem in s silami vsega naroda spet osvobojenem taboru ob naši severni meji, pa naj bo vedni stražar, v čigar varstvu bo svobodni narod lahko mirno užival blagoslovljeni plod svoje rodne zemlje. In naj bo tudi opomin: Tu ni prehoda!

In v središču, kakor ob meji naše domačije, bodi Njegov spomenik žarišče vere, stanovitnosti in poguma, središče za vsa naša zmagodobitja in zmagoslavja, in pribežališče za vse naše bridkosti in stiske, za vsa naša ponžanja in za naše poraze. Ko bo naš duh klontil in upadal, ko bosta naš ponos in naše dostojanstvo omahovala in se šibila, naj nas Njegov lik tolaži in bodri, naj nas dviga in navdušuje. Spajajoč sedanost z bodočnostjo, naj tudi pokolenjem, ki pridejo za nami, izpričuje v zahvalnosti našega spomina, Njegovo dejanje in Njegovo žrtev. Naj bo studenec, ki nas bo krepil, luč, ki nam bo svetila, ognjišče, ki nas bo grelo. In vsem zopernikom in zlohotnikom naj bo oznanilo in svarilo: Kralj je mrtev — Jugoslavija je ostala!

Oklie so podpisali: Oba slovenska škofa, ban dravske banovine, poveljnik dravske divizijske oblasti, vsi bivši in sedanji slovenski ministri, vsi slovenski senatorji in poslanci, vsi člani banskega sveta, predstavniki vseh občin dravske banovine, in okrog 120 slovenskih društev, organizacij in ustanov.

Naši pevcu v Bolgariji

V Stari Zagori

V nedeljo zjutraj smo prišli v starodavno bolgarsko mesto Stara Zagora, ki je lepo razpoloženo na pobočju predgorja pred Balanom, da je vse mesto lepo videti kakor na dlani pred nami. Mesto šteje do 36.000 prebivalcev, ki so se zbrali domala vsi na kolodvoru z vso šolsko mladino (ženska in moška gimnazija, učiteljske in osnovne šole), da pozdravijo daljne goste. Kar štiri godbe (vojaška, fanfare simpatičnih gospodičen ženske gimnazije in dve dijaški), so igrale naenkrat na raznih koncih postaje, ki je bila vsa v jugoslovanskih in bolgarskih zastavah. Prinesli so nam mnogo cvetja, vsakemu našemu članu so pripeli trak narodnih barv bolgarskih s tiskanim besedilom. Po pozdravu, za katerega se je zahvalil predsednik zbora g. Pečenko, se je razvil sprevod v mesto do občinskega doma, kjer nas je ponovno pozdravil pomočnik kmeta. Vse mesto je bilo praznično razpoloženo. Ker so bile vstopnice že nekaj dni pred koncertom razprodane, smo popoldne odpeli za dijake in revnejše sloje večino programa ter tako omogočili slišati mnogim še neznane naše pesmi.

Zvečer je bil v mestnem gledališču naš koncert. Zbralo se je pred gledališčem še toliko meščanov, da smo dovolili prenašati naše izvajanje po ojačevalcu, ki je bil nameščen pred splotjem. Dolga, ravna, široka ulica je bila polna naroda, ki je prisostvoval tako našemu koncertu v koncertni dvorani in na ulici. Občinstvo v dvorani se je zadrževalo prevelikega aplavdiranja, kakor pristaja zbranemu občinstvu, ki so nam pozneje zatrjevali. Naša narodna je imela seveda največji uspeh in smo morali dodajati še nekaj pesmi. Velik uspeh pa je imela tudi Adamičeva »Smrt kralja Samuela« in Stolcerjeva »Molitva dobrim očima«, iz česar smo sklepali, da imamo pred seboj glasbeno napredno občinstvo. Zbor in Polič je prejel mnogo cvetja od kmeta, od društva »Theater«, od »Zenskega glasbenega krožka«, od opere in drugih.

Po koncertu smo bili povabljeni v občinski dom na večerjo, katere se je udeležil med drugimi odličniki tudi tukajšnji mitropolit Pavel in Oblastni direktor Variklečkov Vasilij. Oba sta imela krasne nagovore na zbrane goste, v katerih sta povdarjala pomen našega prihoda za zblizanje dveh jugoslovanskih narodov. Mitropolit zatrjuje, da pozna slovenski narod kot veran narod. Zahvalil se je za gostoljubje g. Pečenko. Med predledki je prepeval tukajšnji cerkveni zbor krasne bolgarske narodne pesmi, nastopili so tudi solisti, godba; naša in bolgarska himna ter »Hej, Slovani« so se vrstile kar ena za drugo. Pred večerjo je cerkveni zbor zapel staroslovanski »Oče naš«, po večerji pa »Slava Bogu«. Mitropolit je poljubil pri slovesu gđ. Poliča in Pečenka. Tako pristrčno, slovansko-nepokvarjeno je izvenel ves večer, da ni mogoče najti besed, ki bi popisale naša lepa čustva. Vojaska oblast nas je pozneje povabila še na zabavo v Vojni klub. Seveda ni bilo mogoče tej želji ustreči.

Ponedeljek, 26. novembra 1934. Krasno sončno jutro. Zenske fanfare nas spremljajo na postajo. Ves kolodvor poln ljudstva, da se poslovijo od dragih gostov. Nova poznanstva, novi stiki, nova prijateljstva. Vlak nas odpelje točno ob napovedani uri (ob 10. uri) proti Trnovemu. Krasna polja, vinogradi, pred nami na predgorju Stara Zagora—Augusta Trojana in rimskih časih, zato je še sedaj pred vsako hišo polno rimskega kamena. Kmalu smo se pričeli dvigati med Srednjo goro in Staro Planino na Balkanu skozi Rožno dolino, kjer pridelujejo tako znano rožno olje. Na levo sedlo Šipka z ogromnim spomenikom padlim ruskim osvobodilcem, povsodi mineralni vrelci in letovišča, tobak, vinogradi, črede črnih bivolov, ki nadomeščajo tu naše govedo. Manjka pa lesa, katerega so vedno izsekavali v času turškega jarma, ker so se bali, da se ne bi tam skrivale tolpe razbojnikov. Gozdovi so pa na pogorju Pirin, na bolgarsko-jugoslovanski meji. Voda je mehka, ker nima apnenca v sebi. Zašli smo na svoji poti v 2 dm visok sneg, povzpeli smo se na postaji Krstec nad 800 m višine in sedaj bežimo v dolino skozi 25 predorov, od katerih je najdaljši 1100 m

dolg. Divni pogledi na serpentine, ki se vijejo nad in pod nami v obliki ogromne osmice. Bolgarski inženjer nam razlaga v češčini in bolgarski znamenitosti kraja. Podpredsednik Zveze bolg. nar. zborov, prof. Teofilov se je poslovil od nas, na njegovo mesto je stopil tajnik Zveze g. Aleksejev, ki nas bo spremljal vso pot nazaj v Sofijo.

Blizamo se Trnovemu. Romantične soteske, previsni mostovi, mesto visoko na pobočju reke Jantre, ki se krivi med skalami. Čuje se že godba na postaji, ves kolodvor je v zastavah, narod nas bratsko pozdravlja z gromovitimi »Ura« kliči.

V carskem Velikem Trnovem

Vel. Trnovo, 27. novembra

Prepričani smo bili, da ni mogoče še stopnjevat navdušenja in pozornosti, katero smo do sedaj doživeli v Sofiji, Plovdivu in v Stari Zagori, pa so nas tu v bivšem carskem mestu — v Velikem Trnovem še bolj presenetili, kljub temu, da smo sem prispeli v ponedeljek popoldne, torej v delavnici. Šolska mladina, vojaška in dijaška godba, kolodvor in vse mesto v zastavah. Od postaje v 20 minut oddaljeno mesto so nas odpeljali z vozovi, po mestu pa se je razvil veličasten sprevod naših članov s člani tukajšnjega zbora »Carevec« in obe godbi. Prebivalstvo je bilo vse na ulici in ob oknih ter nas pozdravljalo tako pristrčno, kakor zamore le brat brata. Staro in mlado nam je enako izkazovalo svojo pozornost. Pripeli so nam zopet narodne trakove in vsakemu šopek rož. Tudi slikali so nas skupaj s člani zbora »Carevec« pred spomenikom neznanemu vojaku.

Mesto je nad vse zanimivo, razpoloženo na strmih holmih, okrog katerih se ovija reka Jantra v čudovito slikovitih vijugah. Pogled na te hiše, hišice, pa tudi palače in cerkve je nekaj izrednega, kar je treba videti. Posebno čaroben je pogled ponoči, ko je vse mesto v lučkah. Moški svet našega zbora je nastanjen v krasnem turističnem domu, nekaj minut iz mesta, od koder je najlepši pogled na vse mesto. Dom stoji ravno na onem mestu, kjer so stale pred turško okupacijo carske palače, katere pa so Turki razrušili in iz njih pozidali zanikrne turške kolibe. Seveda so te kolibe izginile, ko so Rusi leta 1878. osvobodili Bolgare.

Koncert v mestnem gledališču zvečer je bil seveda razprodan, žal dvorana akustično ni popolnoma ustrezala. Tudi zrak ni bil najugodnejši, ker se je vrtila tik pred koncertom v gledališču — kino predstava. Kljub temu je imel koncert velik uspeh in smo morali tudi tu dodajati. Pozdravil nas je na odru pravoslavni episkop, ki je v krasnih besedah podčrtaval lep pomen naše koncertne turneje za zblizanje in spoznavanje vseh Slovanov ter nas v ta namen koncem govora blagoslovil. »Carevec« nam je poklonil krasen šopek svežega cvetja. Pri večerji nam je ta zbor tudi prepeval krasne bolgarske narodne pesmi.

Pisatelj Fr. Ks. Meško - častni komornik sv. očeta

Maribor, 30. nov.

Sv. oče je s pismom od 22. nov. t. l. imenoval gospoda Franca Ks. Meška, dekanijskega upravitelja in župnika v Selah pri Slovenjgradu, za svojega častnega komornika. S tem je naš slavni pisatelj, ki je ob svoji nedavni šestdesetletnici dobil iskrene izraze spoštovanja in ljubezni vsega slovenskega naroda in ki bo slavil v ponedeljek tudi svoj god, sprejel od vrhovnega poglavarja katoliške cerkve nove dokaze cenjenja in počaščenja. Novemu monsignoru ob tem častnem imenovanju iskreno čestitamo!

Aromatin

Vam omogoča pravilno začinjenje klobas in s tem res dober okus

„Golob izpod tujega nêba trepeče nazaj“

Slovenski izseljenci križem sveta trpe in hrepene po domovini - Slike iz življenja na tujem za izseljensko nedeljo 2. decembra 1934

Kdaj bomo šli v lepo Slovenijo?

Kosovska Mitrovica, 26. novembra.

Ko sem se pred par dnevi vračal iz dve uri daljane delavske naselbine Stari trg—Trepča v Mitrovici, so mi brneli po ušesih besede triletnega otroka, ki je objemal svojo mater in govoril: »Mamica, kdaj bomo šli v lepo Slovenijo?« — Ubogi otrok! Ni še videl Slovenije; komaj malo ve, kaj je lepo, pa že grede njegove misli hrepenue v domovino njegovih roditeljev. Res, domovine ni mogoče pozabiti... Pa so šle moje misli naprej tja doli pod Babuno planino med delavce, ki delajo pri Bogomili na novi progi, kjer sem pred tednom slišal malega otročka iz Sarajeva moliti: »Sv. angel, varih moj — varuj in vodi nas tu in one v Sarajevu.« — Še naprej sem se spomnil besedi delavca, ki mi je rekel: »Kako rad bi delal za mnogo manjši denar doma...« in še besedi one žene med naseljenci: »Vi tam gori doma ste krivi, da si moramo tu iskati kruha...«

Več to in še mnogo drugega mi je prišlo na misel, ko sem se spomnil, da obhajate doma izseljensko nedeljo. Vsak izseljenec gleda s hrepenejem in s ljubeznijo proti domovini; to občutiš med našimi ljudmi izven ožje domovine, da le spregovoríš par besedi z njimi. Če občutiš to naši ljudje tu v Južni Srbiji, kjer so vendarle še v svoji domači državi, kjer veljajo isti zakoni in se lažko v svojem jeziku z vsimi razgovore, kaj občutiš šele naši rojaki izven meja naše države, kjer jim je vse tuje. Vsek dan se spominjajo svoje domovine, a večkrat se je spominjajo z bridkosti in srcu. Zakaj domovina le prehitro pozabi nanje; a kadar se jih spomni, se jih spomni z zahteva. Še tisti grenki kosček kruha, ki jim ga reže tujina, naj dele s svojimi v domovini. Pa materialno stran tega vprašanja bom prešel; dovolj se je že o tem pisalo. Domovina naših v tujini v tem oziru mnogo ne bo mogla podpreti, bo pač še veljalo obratno; več pa lahko stori domovina za svoje v tujini v duhovnem oziru.

Večkrat čujete tam doma besede: »Čemu Rafaelova družba in skrb za izseljence? Si bodo že sami pomagali, za nas so itak izgubljeni.« — Trda je ta obsodba, pa tudi nepremišljena je. Če so izgubljeni, so v veliki meri izgubljeni po krivdi domovine.

Najprvo to-le: Koliko ljudi propada materijalno in duhovno doma. Včasih so sami krivi, še večkrat okolica, v kateri žive, a največkrat predstojniki vseh vrst, ki zanemarjajo svoje dolžnosti. Če vam doma propadejo, kako ne bi propadali v tujini; zato: ne obsojajte jih, če že nič pozitivnega zanje ne storite!

Preden izrečete besede obsojbe, zamislite se malo v duševnost takega človeka. Poln upanja, da bo mogel izboljšati svoj položaj, gre v svet, gnan le malokdaj od želje po pustolovščinah, ampak prisljen po svojem socialnem položaju. Prvim upom sledijo v tujini navadno dnevi razočaranja. Le prehitro občuti, kaj mu je domovina, katero začne šele

sedaj zavestno in z vsem srcem ljubiti. Drugi kraj, druge razmere in običaji, težko delo, prozirljivi pogledi domačinov, zavistno zapostavljanje, vse to in še marsikaj vpliva porazno na njegovo dušo. Zateče se v cerkev po tolažbo, če mu morda domovina pred odhodom tudi vere ni ubila, a tudi tam je zadnji, ne razume pridige, vse mu je tuje, petje, molitve — še zvonovi zvone drugače — morda se obrne še do duhovnika, a tudi ta ga le težko razume in večkrat mrzlo sprejme. Njegova duša postane prazna in mračna; v rojih pod zemljo ali ob ropotajočih strojih pa še bolj onemi in otopi. Pa položi v pisnu, ki ga napiše s težko roko, kakemu sorodniku ali znancu bol svoje duše... Kako pa sprejme domovina tako pismo? — »Ali je kaj poslal?« je vprašanje, ko se pismo odpira in v takem tonu je napisan tudi odgovor, če je sploh napisan. Kako tako pismo deluje na našega človeka v tujini, si lahko mislite. Še tieta svetla točka v njegovi duši, ki jo ožarja spomin na dom, otemni. Pa se vrste v takih pismih od doma tožbe in jadicovanja, pisana s prozornim namenom. Kako redka je beseda o solinčnih domačih krajih in o veselih dogodkih v družini, na vasi, v fari in v domovini. Spomin na domovino naj bi bil v dušah naših ljudi v tujini vedno svež, solnčen in lep. A ti žarki morajo pribajati iz domovine od svojcev, prijateljev in znancev. Večkrat kako krajše pismo, pozdrave od kakih zabav, opis večje slavnosti, verske ali narodne, itd., to pošljite svojem v tujino. Pa kuk časopis, kak družinski ali verski list, tega jim dajte, ko sami prečitata. Take stvari so jim v grenki tujini v tolažbo in v zabavo. To naj bo vez z domovino. To naj jim bo priatna domača duševna hrana, ko jim jo tujina navadno tako pičlo daje.

Ker je pa takih žarkov iz domovine le malo, duše izseljencev zagrene in spomin na domovino je največkrat trpek. Hrepenenje po domovini je nezimerno, ljubezen do domovine velika, a mnogokrat grenka...
Leta in leta žive v tujini; njihov pogled v svet postaja drugačen, njihovo duševno življenje se preoblikuje. Res, da polagoma spomin na domovino gine, če ga ta sama ne neguje. Prav v tem oziru imajo naši izseljenci bridke izkušnje. Tudi mene so z nekim nerazumljivim začudenjem spraševali, ko sem prišel med nje: »Kako, da sem prišel?« — »Zakaj so me poslali sem?« — »Kaj sem zagrešil?« — »Kakor da bi hoteli reči, na nas tako nihče več ne misli doma. Prepustili smo samim sebi...«

Ker gleda domovina na nje navadno le iz materialnega stališča, jo tudi oni gledajo samo iz tega stališča, kar je prav za prav razumljivo.
Domovina, spremeni svoje stališče in svoje nazoriranje o svojih sinovih v tujini, pa ti ne bo treba ločiti o izgubljenih sinovih. Duše teh tvojih sinov v tujini so pripravljene in čakajo tvojeja objema, iz katerega bo dihala prava materinska ljubezen in ne samo vprašanje po — dinarju.

lepo razvijajo. So v veliko korist našim rudarjem in njihovim družinam, širijo pa tudi ugled naše domovine, ker domačini vidijo, da smo Slovenci kulturne narod.

Naši izseljenci v Nemčiji, Holandiji, Belgiji in Franciji imajo od leta 1930 svoje skupno glasilo »Rafael«, ki ga urejuje g. Oberžan v Heerlenu in se tiaka v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Komu so v verskem oziru podrejeni slovenski izseljenci?

Deloma je to že zgoraj povedano. V Nemčiji spadajo večinoma v škofijo Münster, deloma v Paderborn in Köln, v Holandiji v škofijo Limburg s sedežem v Roermond, v Belgiji v škofijo Liège (Liège). Povsod grede našim izseljencem na roko. V limburški škofiji v Holandiji obstoji poseben odbor, tako zvani Laurentius-Comité (imenovan po pokojnem škofu ustanovitelju), ki skrbi moralno in gnotno za pastoziranje med inozemskimi rudarji.

Kakšne stike imajo izseljenci s domovino, kake moralne in materialne podpore uživajo od tu?

Izseljenci so zelo navezani na domovino, radi in veliko pišejo domov evoleme, vedno hrepenejo po domačih krajih. Radi naročajo in čitajo časopise iz domovine; v Holandiji na pr. je za vse člane naših društev obvezno, da imajo vsaj po en časopis iz domovine naročen. Vsako leto prireajo v domovino izlete; spremljajo jih večkrat tuji gostje.

Pa tudi domovina teh svojih otrok ne zanemarija. Vsi vemo, kako vneto deluje »Družba sv. Rafaela«, med drugim izdaja »Izseljenski Vestnik«, ki je glasilo slovenskih izseljencev celega sveta. Tudi cerkvene oblasti resdo ustrezajo, če le morejo, izseljencem, kadar prošje za posebne izseljenske duhovnike. Naše ministrstvo za socialno politiko, izseljenski osek, gre tem duhovnikom na roko in jim v tujini poveri celo kako nalogo iz svojega področja.

Materialne podpore pa naši izseljenci od domovine ne prejemaajo, saj bi komaj bilo, da oni denar domov pošiljajo v podporo svojcem in za svoja stara leta. Saj vsi vemo, koliko denarja so poslali naši varni izseljenci vsako leto domov našim denarnim zavodom.

Ali še živi spomin na obisk dr. Kreka in dr. Jegliča med izseljenci, ali se še pozna med izseljenci delo teh dveh slovenskih katoliških voditeljev?

Spomin obeh še živi med našimi izseljenci. Tako se je na pr. pri akademiji v proslavo 25 letnice društva sv. Barbare v Gladbecku obeh imenoma spominjal slavnotejni govornik g. Tensundern: g. Tuhtar, eden izmed prvih odbornikov tega društva, pa je pravil, kako sta jih vzpodbujala, da naj ustanovijo društvo, kjer se bodo zbirali in izobraževali.

Kako je poskrbljeno za izseljence v narodnostnem oziru?

V Nemčiji ni več dotoka iz domovine. Starejša generacija je vsa zavedno slovenska in jugoslovanska; mlajši rod, ki je že v Nemčiji rojen, je obiskoval nemške šole in ni imel svojega lastnega narodnega učitelja, se le težavo nauči pravilne slovenske in dobiva svojo narodno-prosvetno izobrazbo le še potom staršev in prosvetnih društev. Iz tega se tudi vidi velik pomen teh društev.

Naša emigracija v Holandijo je veliko mlajša, iz let 1924 do 1928. A tudi tukaj je težko kljubovati vplivu tujine. Tukajšnje otroke reši samo narodna šola. Vsi izseljenski otroci obiskujejo holandske šole. Po glavnih urah pa dobivajo v Heerlenu in še na deset drugih krajih slovenski pouk. Holandci dajo na razpolago šolske prostore in vse potrebno, kakor kurjavo in luč, naša država pa vzdržuje eno učiteljsko moč, gđico Marijo Ažman. Verouk se učijo otroci deloma pri skupnem verouku v holandskem jeziku, deloma jih poučuje slovensko g. Drago Oberžan.

Približno iste razmere kakor v Holandiji so tudi v Belgiji. Tukaj je od naše države nastavljen učitelj g. Svatopluk Stoviček.

Kakšen je materialen položaj naših ljudi, kje so največ zaposleni in kako gledajo nanje tamošnje oblasti?

V Nemčiji so v prejšnjih časih vsi naši ljudje

V čem bi bila potrebna pomoč domovine in kako bi se dala ta realizirati?

V splošnem je treba poudariti, da bi se morala domovina, cerkev in država brigati za svoje izseljence. Najbolje bi seveda bilo, da bi se naše narodno gospodarstvo dvignilo na tako višino, da bi vsi naši ljudje imeli dovolj kruha doma.

Posebej omenim, da bodo v verskem oziru našim izseljencem tudi v bodoče potrebni lastni izseljenski duhovniki. Dobil sem vtis, da molitve v domačem jeziku in slovenska peevem, v cerkvi in zunaj cerkve, najbolj učinkovito ohranjata in oživljata spomin na domovino ter ljubezen do lastnega naroda. V narodno-prosvetnem in nacionalnem oziru se bodo naši ljudje v tujini pravilno vzgajali edinole potom šol, društev, knjižnic in časopisov. Za vse to je potrebno denarja, ki bi ga domovina morala spraviti skupaj.

V materialnem oziru bi bili potrebni fondzi za izseljence, ki so onemogli, na pr. za invalide, ki ne morejo več delati, pa še nimajo pravice do pokojnine, za njihove družine, za vdove itd. Oni, ki se iz tega ali onega vzroka vračajo v domovino, bi naj dobili brezplačen prevoz svoje družine in svojega pohištva od državne meje do namembne postaje. Potrebne bi bile tudi konvencije a Holandiji, Belgiji in Franciji, alične konvencije z Nemčijo.

Ne dvomim, da bo naše ministrstvo za socialno politiko, ki je že do sedaj pokazalo toliko razumevanje za potrebe naših izseljencev, tudi v bodoče vse storilo, da olajša gnotni položaj onim, ki si morajo iskati weakdanjega kruha izven mej svoje domovine.

Gospod urednik! Moram reči: da niste bili ravno skromni v svojih zahtevah do mene. Zastavil ste mi vprašanja, na kateri bi vam izbrpno lahko odgovoril le kak etrokovnik, ki se peča samo z izseljenskim vprašanjem. Pa iz ljubezni do naših dragih izseljencev sem vam odgovarjal, kakor sem vedel in znal. Končno želim, da bi vaš list tudi v bodoče ne pozabil naših rojakov v tujini in jih vedno podpiral, kakor je to storil že doslej.

V rudnikih severne Francije

Francija, Liévin, koncem novembra

Veliko dobro delo je storila naša Rafaelova družba, ko je upeljala izseljensko nedeljo. Vsaj enkrat v letu čutimo po svetu razkropljeni izseljenci, da domovina ni na nas pozabila, da nam želi pomagati z najboljšim, kar ima, z molitvijo. Dobro nam dene, ko bremo o raznih cerkvenih in izvencerkvenih prireditvah v skoro vseh domačih farah. Tako se ozivlja sto in sto spominov na dom, in nova ljubezen zagori v srcu izseljenca. Vi v neposredni bližini, vidite le preveč razne pege in maroge, mi izseljenci iz daljave gledamo domovino od njene lepe strani, kot ono deželo, ki govori naš jezik, kot oni kraj, kjer smo preživeli najlepša leta in kamor hrepimo vedno nazaj. Tujina je do nas mrzla. Trpi nas, dokler nas rabi, brezobzirno izrablja naše moči, in ko nas ne rabi več, gleda, da se nas čimprej iznebi. Iz dežele, kateri smo prislužili lepe milijone, gre transport za transportom revnih izseljencev nazaj v domovino.

Taki so ob letošnji izseljenski nedelji občutki tudi nas izseljencev v severni Franciji. Po vojski obnovljeni rudniki so pritegnili tisoče jugoslovanskih delavcev, zlasti v pokrajini Pas de Calais. Nastale so številne naše kolonije v središčih premogovnih rudnikov tako v Lens, Liévin, Bruay, Sallaumines, Douai, da imenujem največje. Cerkev se je prva nanje spomnila in jim poslala duhovnika, ki naj jim bo učenic v verskem življenju in pomočnik v vseh drugih zadevah. Slovenska služba božja je bila prva vez; začeli smo se med seboj spoznavati, ustanavljati prva rudarska društva. Kmalu so zaplapotale pri slovensosti zastave z rudarsko patrono sv. Barbare. Oglasila se je naša pesem v cerkvi in dvorani v začudenje domačinov, ki niso kaj tako lepega pričakovali od ljudi, ki so prišli tam nekje od Balkana.

Bili so lepi časi veselega društvenega delovanja, ki nam je bilo tem bolj potrebno, ker smo bili navezani le nase, sredi domačega prebivalstva, ki je sicer mirno in uljudno, a za naš južni značaj premrzlo, da ni bilo dobri z njimi nobenega družabnega stika. Zato se tudi odrasli niso mogli naučiti francoskega jezika, razen izrazov, potrebnih pri delu. Pa tega nismo toliko pogrešali, ker smo živeli v večjih jugoslovanskih skupinah. Poleg tega je bil zaslужek dober, da se je dalo kaj prihraniti in precej udobno živeti. Naši mošje in fantje, vsi v najboljših letih, so imeli sloves dobrih delavcev in so bili priljubljeni. Vse, kar so jim očitali, je bilo, da nekateri preradi in preveč pijejo, a je že tako na svetu, da ima vsako ljudstvo poleg lepih tudi kako senčno stran.

Vse to je danes le še lepa pravljica. Gospodarska kriza je z vsi silo zajela tudi Francijo. Z njo so se kot povsod zelo poslabšale delavske razmere. Delo je neprimerno bolj naporno, zaslужek vsled priznanjav najhjen, da komaj zadoštuje za skromno življenje. In kar je najhuje, nam vedno grozi strah, da izgubimo delo. Francija s skrbo gleda na stotisoče svojih brezposelnih, vedno bolj se ponavljaj umljev klic oblasti in domačega prebivalstva: Ven s tujimi delavci! Dokler bo še en Francoz brezposela, mu ne sme tujec odjedati kruha!

Kako je nam izseljencem ob takih prilikah pri srcu, si lahko mislite. Da, ko bi vedeli, da doma dobimo delo, veselji bi se vrnili, nič raje kot to. Tako nas pa srbti negotovna bodočnost. Edina tolažba v teh žalostnih časih nam je cerkev in zaupanje v Boga, ki je naš oče. Vam pa, brajce in sestre v domovini, najlepša hvala za vse lepe spomine na nas in posebno za vse molitve, ki jih boste opravili letošnji izseljenski nedeljo za nas izseljence. Potrebni smo jih bolj kot kdaj.

Ni potrebno, da vam nikotin škoduje, toda, ko opazite le najmanjšo posledico nikotina, **morate piti RADENSKO!**

Nikotin krši krvne žile, po večini tisk krvi, moti srce, posušuje sklerozo, draži živec.

RADENSKA širi krvne žile, manjša tisk krvi, krepi srce, preprečuje razvoj skleroze in miri živce. A-o ste nagnjeni k sklerzi z (50 etnik) in pušite je za Vas nikotin škodljiv in morate brezopojno piti **RADENSKO**

Mariborski škof med slovenskimi izseljenci

Kakor je »Slovenec« že obširno poročal, je obiskal knezoškof lavantinski dr. Ivan Tomazič sredi avgusta letošnjega leta v spremstvu stolnega kanonika dr. J. Mirta slovenske izseljence v severozapadni Nemčiji, v Belgiji in na Holandskem.

V znani svoji ljubeznivosti je sprejel Prevzvišeni »Slovenec« urednika v Mariboru in mu izbrpno v obliki razgovora povedal zelo zanimive podatke o naših izseljencih v krajih, ki jih je prepotoval letos v poletju.

Kateri je bil glavni razlog, da ste obiskali naše izseljence v Nemčiji, Holandiji in Belgiji?

Naše izseljence sem obiskal v letošnjem avgustu iz dušnopastirskega razloga; odzval sem se povabilu izseljenskega duhovnika g. Draga Oberžana.

Po katerih krajih vas je predvsem vodila pot med izseljenci?

V Nemčiji sem obiskal najprej Marijino božjo pot Kevelaer, nato ona mesta, kjer so največje naselbine naših izseljencev: Gladbeck, Hamborn in Meerbeck. Ker pripada večina Vestfalije münsterski škofiji, sem obiskal pri tej priliki tudi škofa v Münsteru in mu priporočal naše izseljence. V Holandiji sem obiskal Heerlen in okolico v pokrajini Limburg, kjer je rudniški revir in kjer prebiva večina naših ljudi. Oglasil sem se tudi pri škofu te pokrajine, ki ima svoj sedež v Roermond. V Holandiji sem obiskal še nekatera mesta, kjer posebno lepo cvete versko in socialno življenje nizozemskih katoličanov, predvsem Roerendaal in Breda. V Belgiji je bil glavni sprejem v Winterslagu, obiskal pa sem tudi Liège, Löwen in Brüssel. »Slovenec« je o tem mojem potovanju večkrat in obširno poročal; a tem je pokazal svoje zanimanje in svojo ljubezen, ki jo goji do naših dragih izseljencev.

Ali bi mogli dati približno sliko našega izseljstva v teh deželah v številkah?

Po statistiki našega konzulata v Düsseldorfu je naših ljudi v Nemčiji 25.000 do 30.000. Med temi jih je že veliko samo nemško govorečih. V Holandiji jih je bilo v času najboljšee konjunktore, leta 1920, blizu 4000, sedaj jih je še kakih 2000. V Belgiji je Slovencev okoli 3000, ki so pa zelo raztreseni. Omenim še, da je bilo v Belgiji leta 1929 kakih 7000 Hrvatov, sedaj jih je še približno 2000; Hrvati so zaposleni samo v tovarnah, ker v rudnikih ne grejo. Slovenci pa delajo povsod predvsem v rudnikih.

V koliko so naši izseljenci organizirani v katoliških organizacijah? Kdo je njih vodja? Kako se te organizacije razvijajo? Ali imajo svoj slovenski list?

Naši izseljenci v Nemčiji so organizirani predvsem v društvih sv. Barbare. Žene imajo še posebej svojo Rožnvenenko bratovščino. Društvo sv. Barbare v Gladbecku je letos obhajalo svojo 25 letnico. Predseduje mu g. Jožef Dobrava. Ta društva skrbijo v verskem oziru predvsem za slovensko službo božjo in slovensko cerkveno petje, v prosvetnem oziru pa gojijo petje, godbo in imajo svoje dramske odseke. Lahko se reče, da se je šele z ustanavljanjem teh društev začelo pravo samostojno kulturno življenje med našimi izseljenci v Nemčiji; radi tega imajo ta društva neprecenljive zasluge. Vsa ta društva sv. Barbare so včlanjena v Zvezi jugoslovanskih katoliških društev, ki ima svoj sedež v Meerbecku; predsednik Zveze je g. Ivan Lindič. V nacionalnem oziru so vsa ta društva odlično narodno in jugoslovansko usmerjena. — V Holandiji obstojajo samo društva sv. Bar-

bare, osem po številu, ki tvorijo skupno Zvezo jugoslovanskih društev sv. Barbare. — V Belgiji obstojajo pet katoliških društev sv. Barbare; centrale še nimajo, največje društvo ima svoj sedež v Eyedena.

Kdo vodi ta društva? Vsako društvo ima svoj odbor, ki si ga izvoli na občnem zboru po svojih pravilih. Poleg tega imajo društva sv. Barbare v Nemčiji vsako svojega duhovnega vodjo. Sedanji duhovni vodja vseh naših društev sv. Barbare je g. Božidar Tensundern, vikar v Hövelu pri Hammu. Ko je bil še bogoslovec, je vprašal ravnatelja bogoslovja svoje gojence, kdo se javi za pastoziranje Slovencev. Javil se je g. Tensundern, ki se je prišel v ta namen takoj prihodnje počitnice učiti

SIEMENS PRODAJA TUDI NA OBROKE

RADIO TELEFUNKEN

aparate iz prve lastne prodajalne

Telefunken „MARSCHALL“

super prejemnik za vse dolžine valov s fading kompenzatorjem

Din 6.200.—

JUGOSLAVENSKO SIEMENS d. d., Ljubljana, Tyrševa 1a/II.

Zastopnik za Maribor: RADIO STARKEL, Trg Svobode

slovensčine k takratnemu dekanu v Idrijo. Bil je dolgo let kaplan v Gladbecku, središču vestfaljskih Slovencev. Govori in piše gladko slovenski, bil je večkrat pred svetovno vojno in po njej na obisku pri nas, pred nekaj leti je pridigoval v slovenskem jeziku rudarjem v cerkvi sv. Janeza na Senovem. Narodjen je na več slovenskih revij in knjig, prijeto smo bili iznenadeni, ko nam je pri obisku na njegovem domu postregel z najnovejšimi številkami »Slovenca«. Poleg njega imajo velike zasluge za naše ljudi rajni župnik Kösters in g. Hejgenkötter, ki je sedaj dušni pastir nemške manjšine v Belgradu. V letih 1925 do 1931 je bil naš izseljenski duhovnik v Nemčiji g. konz. svetnik Janez Kalan. Splošno se lahko reče, da je nemška duhovščina naklonjena našim izseljencem.

V Holandiji sta prva obiskovala naše izseljence gg. Vinko Zor in Izariet Alojzij Pohar. Prav veliko ljubezen sta našim ljudem od vsega početka izkazovala g. I. Nicolayev, dekan, in p. Teotim van Velzen, frančiškanski gvardijan v Heerlenu; poslednji se je prišel v Ljubljano učiti slovensčine in jo dobro obvlada. Od leta 1929 deluje v Holandiji izseljenski duhovnik g. Drago Oberžan, ki s svojo veliko ljubeznijo do delavcev in s svojim modrim nastopom žanje lepe uspehe in uživa v vseh krogih velik ugled.

V Belgiji je bil prvi, ki se je zanimal za naše ljudi, jezuit p. Lederhaas, ki je študiral v Löwenu in jih je od časa do časa obiskoval. Leta 1929 je tudi tukaj prevzel dušno pastirstvo g. Oberžan, ki se večkrat na mesec vozi iz Heerlenu v Belgijo. Kakor v Nemčiji, tako je tudi v Holandiji in Belgiji domača duhovščina izredno naklonjena g. Oberžanu in našim izseljencem.

Po istem programu, kakor v Nemčiji, delujejo naša društva tudi v Holandiji in Belgiji in se prav

dobili delo, dandanes pa jih je nad 50% brezposelnih; vsi ti dobivajo brezposelno podporo. Upokojenci dobivajo rento, kjerkoli so, tudi, če so se vrnili nazaj v domovino (na podlagi konvencije med Jugoslavijo in Nemčijo). Naši izseljenci so zaposleni večinoma v rudnikih, nekaj jih je tudi obrtnikov, šoferjev itd. Domače oblasti gledajo na naše ljudi simpatično.

V Holandiji se onim, ki imajo delo, razmeroma dobro godi; dnevno zaslужijo 4.50 do 5 holandskih goldinarjev (1 fl. = 30 Din); seveda je tudi življenje temu primerno dražje ko pri nas. Zal, da sedaj zaradi svetovne krize mnogo naših delavcev odpuščajo, da se morajo vrniti domov. Pripomniti je treba, da plačajo takim, ki se vračajo, holandske oblasti brez kake konvencije v našo državo prevozne stroške do Ljubljane.

V Belgiji je življenjski standard nižji ko v Holandiji, tudi zaslужek je slabši, zato jih ne odpuščajo tako, kakor v Holandiji.

Kakor v Nemčiji, delajo tudi v Holandiji in Belgiji naši ljudje večinoma na cebih, v rudnikih. Oblasti so jih povsod prijazne.

Kakšne so perspektive naših izseljencev v splošnem in posebej v verskem in narodnostnem oziru?

V Nemčiji naši izseljenci ne dobivajo več dotoka iz domovine, radi tega je tam položaj tak, kakor sem že omenil preje. V Holandiji število naših izseljencev pada, pastoziranje med njimi je otežkočeno zaradi negotovnega gnotnega položaja; vendar je zaenkrat še vedno potreben izseljenski duhovnik. V narodnostnem oziru se bodo ohranili le potom narodne šole in društev. V Belgiji pa je nujno potrebno, da dobijo naši delavci lastnega izseljenskega duhovnika. V ostalem velja za Belgijo isto, kakor za Holandijo.

Prekmurcem popolno gimnazijo!

Škol dr. Gregorij Rožman:

Po mojem prepričanju je največjega nacionalnega pomena, da imajo popolno srednjo šolo obmejni kraji naše države, na katere ne gledajo samo naši sosedje s kritičnim očesom, ampak še bolj verno oni naši ljudje, kateri niso imeli sreče v nacionalni državi doseči svojih narodnih vzorov.

Morda se komu zdi bolj pravilno, da gredo dijaki iz obmejnih krajev nadaljevat svoje nauke bolj v sredino države. Ne rečem, da to mnenje ne bi imelo nekaj razlogov zase, a ker od svojih otroških let iz lastne izkušnje poznam čuvstva in trpljenje obmejnih Slovencev, sem trdnega prepričanja, da je nacionalna dolžnost države vzdrževati vprav v obmejnih pokrajinah celotne gimnazije. Če jo ima n. pr. Sušak, jo v enaki meri zasluži Murska Sobotna.

Prorektor dr. M. Slavič:

Delo dr. Karla Verstovška med prevratom ter njegove zasluge, ki si jih je stekel kot poverjenik za uk in bogočastje pri prvi Narodni vladi v Ljubljani, se še niso nikjer dovolj ocenile. Čez noč je preorganiziral vse osnovno in srednje šolstvo na Kranjskem in Štajerskem ter uspešno sodeloval pri ustanovitvi slovenske univerze v Ljubljani. Velik pogum je pokazal zlasti s črtanjem nemških šol na Štajerskem, ki niso imele dovolj nemških učencev, kar so jasno pokazala naslednja leta. Ko je prešlo Prekmurje v jugoslovansko upravo, se je takoj lotil tudi prekmurskega šolstva. Ker je ostal št. Gotthard na Rabi s svojo gimnazijo, ki je bila na ozemlju Slovencev med Rabo in Muro, izven jugoslovanske državne meje, je bil dr. Verstovšek takoj za to, da se ustanovi v Murski Soboti gimnazija.

Iz samega idealizma in ljubezni do naše na novo pridobljene Slovenske krajine je prišel v poletnih 1919. gospod. gimnazijski profesor Ivan Bračko iz Celja k meni v Maribor, da izve, kako bi kaj bilo, če bi se ponudil, da gre za ravnatelja in profesorja gimnazije v M. Soboti. Danes sem vesel, da sem ga za to misel navdušil. Imel je sicer velike težave, a imel tudi primerne lastnosti, da je pridobil zapuščanje Prekmurcev in zlasti dijakov, da se mu niso razbežali iz strahu pred Madžari.

Ko je bil dr. Verstovšek med šolskim letom po uradnih opravkih v Murski Soboti, ga je ravnatelj Bračko povabil, da je šel eno uro v prvi prekmurski gimnazijski razred poslušati, kaj znajo njegovi srednješolski Benjaminčki.

Ker je imel ravnatelj Bračko, ki se je v par tednih naučil prekmurščino in rad v njej občeval z ljudmi, za gimnazijo dovolj ali preveč prostora v bivši madžarski meščanski šoli, je spal kar v enem kabinetu svoje šole. Toda v vsakim letom je nastal nov razred, tako da so bili zasedeni vsi prostori in je imela gimnazija vedno dovolj dijakov.

Podlago za obstoj in razvoj prekmurske gimnazije sta dala dr. Verstovšek in profesor Bračko. Zato smatram dr. Verstovška za teoretičnega ali formalnega, ravnatelja pa za praktičnega ustanovitelja gimnazije v Murski Soboti.

Od leta 1925. je začelo prosvetno ministrstvo reducirati višje gimnazijske razrede, tako da je danes v M. Soboti samo nižja gimnazija. Prekmurje pa seve želi in dela na to, da dobi popolno državno gimnazijo. Do sedaj se to še ni posrečilo. V zadnjem času pa so nastopili novi bojevniki za popolno gimnazijo, to so absolventi soboške gimnazije, zlasti okrog 100 akademikov, ki so izšli iz teh gimnazijskih razredov. Veseli me, da prekmurska akademiklana smatra kulturni in obmejnaronadni zavod za svojo srčno zadevo. Mladina bo s svojo žilavostjo in vztrajnostjo gotovo dosegla uspeh, tako da bodo Prekmurci sami ustanovitelji višje državne gimnazije v Murski Soboti.

Oton Župančič:

Agrarna reforma je dele prekmurskemu kmetu sveta, podaljšala mu je brazde, razširila lehe. To živo čuti. Održežimo tej mladici, tako svoji in tako naši, a kulturno izstradani pokrajini še duševnega kruha in priklenjena bo na nas z dvojnimi vezmi, naša meja tam bo dvakrat trdnjša in trikrat varnejša, naš prosvetni prostor bo širši in bogatejši.

Fr. Sal. Finžgar:

Višja gimnazija v Murski Soboti je nujna. Tehtnih razlogov, ki jih navajajo za tako ustanovo, je vse polno. Navajam še enega ki ga nisem opazil med drugimi.

V gospodarski stiski vidim tale važni razlog: imamo dokaze, da obeta Prekmurje mnogo nadarjenih, res iz slovenske zemlje prikljnih talentov. Talenti se v nižji gimnaziji še ne morejo izrazito razviti. Vzbrste v višji. Ker pa višje v Soboti ni, mora mnogo dijakov zaradi revščine opustiti nadaljevanje študija — drugod. Doma bi si še kakorkoli pomagali: z naturlijami, ki bi jih lahko dajali starši za prehrano dijakom, mnogo bi se jih vozilo od doma v šolo. Ljubljana in druge gimnazije so predaloč. Koliko jim vzame že vožnja, stanovanja so dražja, kmet pa denarja nima. Zato sodim, da je prevažen čimtelj, ki zahteva višjo gimnazijo v Murski Soboti vprav tudi gospodarska plat, če država res hoče izpolnjevati dolžnost, da nudi državljanom priliko za izobrazbo. Sicer nam utegne sročščina sedanjih dni pobrati mnogo mladih talentov, ki bi bili lahko v korist in ponos domovini.

Konservator dr. Fr. Stelč:

Borbo prekmurskega ljudstva za popolno gimnazijo v Murski Soboti najtopleje pozdravljam. Ker sem vsa leta po zedinjenju Prekmurja z ostalo Slovenijo z zanimanjem sledil kulturnemu napredku tega blagoslovljenega, v svojih osnovah tako slovanskega kosa naše domovine in sem se prepričal o neizrabljenih duhovnih silah, ki je nabrana v njem, se mi zdi vsak izmed mnogih resnično propričevalnih argumentov, ki ste jih zbrali, kar odveč. Nad vse druge argumente važen naj bi bil argument, da je treba slovenski in jugoslovanski duhovni in kulturni enoti pripojiti izobrazbeželjno, nadarjeno in mladostne življenjske sile prekipevajoče, doslej kulturno zastopavljeno prekmursko ljudstvo. Za doseg tega ideala pa je gimnazija v Murski Soboti tako samoumevno sredstvo kakor kruh za življenje.

Škol dr. Ivan Tomazič:

Iz arca rad se pridružim akciji za popolno državno gimnazijo v Murski Soboti, ki jo naj Slovenska krajina dobi sedaj ob petnajstletnici osvobodjenja. Prekmurski narodni voditelji so tako gimnazijo zahtevali že od madžarske vladne, pa je niso dobili. Naj se jim ta želja, ki je povsem upravičena, izpolni v lastni državi. Dani so vsi potrebni predpogoji: Zadostno število prebivalstva, gosta naseljenost, potreba domače inteligence, gospodarska stiska; tudi dosedanja statistična gimnazije v Murski Soboti dokazuje, da število dijaštva v posameznih razredih presega zakonito določeni minimum. Že do sedaj je dala gimnazija v Murski Soboti lepo število izvrstnega inteligenčnega naraščaja. Zelo hvalevredna je tudi želja prekmurskih Slovencev po izobrazbi, ki jo razodevajo s tem, da dajejo silno radi svoje otroke študirati.

Bog daj, da bi merodajni činitelji vse to upoštevali in čim prej izpolnili želje Slovenske krajine po popolni državni gimnaziji.

Minister dr. Fr. Novak:

Pereče vprašanje popolne gimnazije v M. Soboti mora biti predmet našega trajnega zanimanja, dokler se ne privede do zaželjenega konca.

Prekmurski Slovenci zaslužijo priznanje za svoje borbe, za svoj narodni ponos, ki so ga obdržali navzlic vsem nekdajšnjim pritiskom. Niso jih omamile madžarske vabe preje, pa so tudi še danes naši mejni stražarji.

Ako primerjamo posamezne srece, tedaj vidimo, da so sreci, ki pridejo v poštev, t. j. Murska Sobotna, Lendava, Ljutomer po številu prebivalstva izmed največjih v Dravski banovini. Za gimnazijo v Murski Soboti pride v poštev nad 125.000 prebivalstva, več nego za vsako drugo gimnazijo v naši banovini. S tem seveda ni rečeno, da bi druge, sedaj obstoječe gimnazije v naši banovini bile nepotrebne.

Vsak objektivno opazovalec mora priznati, da govore toli politični, etnografski ter gospodarski razlogi za ustvaritev popolne gimnazije v Murski Soboti. Baš siromašni, narodno prebujeni prekmurski Slovenci ob madžarski meji naj tudi imajo priliko izolirati svojo mladež na popolni gimnaziji.

Kjer gre za moralne momente, treba iskati in tudi najti potrebne finančne vire. Smatram za dolžnost naše skupne parlamentarne delegacije, da posveti vso svojo pažnjo ustanovitvi popolne gimnazije v Murski Soboti.

Res je, da je polno perečih vprašanj gospodarskega in kulturnega značaja, ki čakajo svoje rešitve. Med važna kulturna vprašanja pa spada gotovo vprašanje popolne gimnazije v Murski Soboti.

Občudovanja vredni so naporji prekmurskih Slovencev v tem pogledu. Njih zadeva je naša skupna zadeva in to zagotovilo naj jih bodri v boju za popolno gimnazijo v Murski Soboti.

Vseuč. prof. dr. Izidor Cankar:

Vprašanje prekmurske gimnazije je drugačno nego vprašanje katerekoli druge šole na našem ozemlju. Tu ne veljajo mali pomisleki računarjev in modrovanje, da ima naš narod preveč inteligence, torej preveč izobraženih ljudi. Ne nehajte dopovedovati, da je to v resnici vprašanje nacionalnega zedinjevanja, kulturne asimilacije, samoozbrambe. Šolska politika, ki se ne prilagodeva potrebam narodnega življenja je prav tako napačna, kakor bi bil napačen učni načrt, ki bi dovoljeval v šoli učbenike, napisane pred dvajsetimi leti.

Vseuč. prof. dr. R. Nahtigal:

Prekmurje zavzema tako izrazito mesto v okviru naše domovine, da zasluži posebno pažnjo, v kulturnem oziru pa brezdvomno višjo državno gimnazijo. Stoletja odtrgani od drugih jugoslovanskih delov, so si Prekmurci ustvarili celo lastno pismenost na svojem narječju. Sedaj, ko so osvobodjeni izpod tujeja jarma, je važna in lepa naloga naše države, prepeljati to mejno krajino narodno-kulturno in jo duhovno tesno združiti s skupno domovino, a najlažje in najbolje se to doseže z višjim učnim zavodom.

Vseuč. prof. dr. Fr. Veber

Neizogibna zahteva zdrave nacionalne misli je, da varuje in pospešuje tudi najožje kroge žive ljudske samobitnosti. In na narodni meji je ta zahteva še toliko kakor zahteva po mogočnem življenjskem braniku proti vsem tujerodnim poizkusom potujčevanja in narodnega odpadanja. Tej zahtevi pa služi tudi vroča želja prekmurskega ljudstva, da dobi svojo lastno državno gimnazijo.

Prof. Fr. Koblar, urednik „Doma in sveta“:

Slovenska krajina je v petnajstih letih svoje združitve z Jugoslavijo dokazala, da samo svobodna zemlja resnično živi. Kaj našega duha je v tej pokrajini zamrlo in se izgubilo, si šele danes lahko mislimo; ta zemlja je v svoji prirodnosti močna in dobra. Iz nje diha prvotnost, ki bo blagodejno pomladila naš narod. To danes tudi že čutimo. Nadarjeno prekmursko ljudstvo ni še doseglo tiste gospodarske in kulturne višine, ki je potrebna v resnici svobodnemu ljudstvu. Sama nižja gimnazija ga bo še vedno držala v mejah regionalizma; da se to ljudstvo v resnici dvigne, je obnovitev popolne gimnazije v Murski Soboti živa potreba. Ta gimnazija bodo vrata, ki bodo vodila v živo skupnost z vsemi Slovenci in vsemi Jugoslovani.

dr. J. Pogačnik, urednik „Mladike“:

Dobro vem in skušam, v kolikih gmočnih revah študirajo dijaki Slovenske krajine v Ljubljani. Večina živi skoro izključno od usmiljenih src. Zakaj bi jim vendar ne bilo dano, da se morejo izolirati doma, pod istimi materijelnimi pogoji, kakor toliko sinov iste matere domovine drugod? To je dolžnost socialne pravičnosti! In povrh more le domača, narodno in državljansko vzgojena inteligenca vrniti tej, toliko mučeni deželji pravi obraz, ki so ga ji toliko let siloma pačili. Tega pa brez domače popolne državne gimnazije ni pričakovati.

Rektor dr. Ramovš:

Samo plodonska rešitev prosvetnih in socialnih potreb našega ljudstva v Prekmurju more ustvariti tesno zvezo z vsem življenjem, delom in hotenjem Slovencev. Dobra in priročna povezanost vseh edinic od najmanjše do največje, bo najtrdnjša osnova za lepo in srečno bodočnost Jugoslavije. Slovenci se moramo brigati, da bo Prekmurje vso svojo sočino in zdravo moč dalo za to; popolna državna gimnazija v Murski Soboti je najenostavnejše, zato pa tudi najpotrebnejše sredstvo za vzgojo prekmurske mladine, ki bo, razumevajoč svoj dom in svojega brata, znala in mogla koristiti obema.

Vseuč. prof. dr. Alfred Šerko:

Menda že mora biti tako, da se mora pri nas vsaka kulturna ali nacionalna nujnost, ki jo mora uvideti vsak, kdor jo sploh uvideti hoče, šele na dolgo in široko utemeljevati s spomenicami in podpisi, anketami in izjavami »odličnih« osebosti.

Zakaj so Italijani ustanovili v slovenski Postojni italijansko gimnazijo in zakaj je nujno, da dobimo i mi svojo slovensko v Slovenski krajini, v deželi za nas najmanj toliko važni, kakor je za Italijane naš Kras.

Vseuč. prof. dr. Fr. Kidrič:

Razlogi, da mora slovensko Prekmurje zopet dobiti in nemoteno ohraniti popolno gimnazijo v Murski Soboti, so prepričevalni.

V taki gimnaziji in slovenskih profesorjih, k. bi sami radi šli za neko dobo med prekmurske Slovence ter z ljubeznijo, uvidenostjo in smotnostjo vzgajali prekmurski inteligenčni naraščaj, vidim najjačje sredstvo za duhovno spojitve Prekmurja z brati istega jezika in iste krvi.

Vseuč. prof. dr. K. Ozvald

Gimnazije bi morale biti »elitne«, t. j. odbranim, se pravi po sposobnostih odbranim dečkom in deklicam namenjene šole, kjer bi se naj mladi rod po duhu in značaju in telesu tako oblikoval, da bi narod dobival od tod svojo zares »voditeljsko« plast — svojo inteligenco. Prav zato pa ta in ta jugoslovanska gimnazija (na severu, jugu, v notranjosti...) ni nemara zgolj lokalna zadeva te ali one pokrajine, temveč bi se ji raison d'être moral presojati s kulturno-političnega vidika celotne države.

Uvaževati moramo, da je država sožitje velikega števila ljudi na določenem ozemlju ali teritoriju (sživiljenjskem prostoru). Je to svojevrsten socialni organizem, ki je nujno potreben za urejeno medsebojno življenje človeka s človekom. Samo v organskem, to je takem spoju z državo, da člena ne moreš misliti brez celote in celote ne brez členov, je človeku mogoče biti res človek, hočem reči — se skupno izživljati: »za to ali omoc živeti in se udeleževati«. Državna celotina bo po takem le tedaj gleda na kvaliteto kaj prida, če ho dobivala oplojavajočih življenjskih sokov iz vseh gospodarsko in antropološko najrazličnejših teritorijev, ki jih obsega.

In kdor res pozna Prekmurje pa Prekmurca, se ne bo obotavljal priznati, da je ta mladi del naše države na moč bogat rezervoar svojevrstnih prirodnih, življenjskih in duhovnih sil, ki jih ne bi smeli v nemar puščati, ako nam je do tega, da se jugoslovanski »kolektiv« pravilno razvija. A iz tega sledi, da je popolna državna gimnazija v Murski Soboti naraven zahtev — jugoslovanske evgenike.

Vseuč. prof. dr. A. Gosar:

V zahtevi prekmurskih Slovencev, da bi dobili popolno državno gimnazijo, ne vidim samo upravičene težnje, da se tudi njihovem naraščaju omogoči in olajša dostop do splošne izobrazbe in kulture. V uresničenju te zahteve vidim tudi važen pogoj, da se prekmurski Slovenci, ki so živeli dolga stoletja pod premočnim vplivom tuje kulture, čim prej in čim ožje povežejo v kulturno občestvo našega naroda. S tega vidika se mi zdi to vprašanje za nas Slovence in za državo vprav izredne važnosti.

Vseuč. prof. dr. M. Kos:

Naj bi prosvetno delo na narodnem jeziku, započeto pred več kot tisoč leti med panonskimi Slovenci po sv. Cirilu in Metodu, prekinjeno po tuji sili, obnovljeno z osvobodjenjem pred petnajstimi leti, bilo okronano s popolno državno gimnazijo v Murski Soboti.

Ravnatelj muzeja dr. Jos. Mal:

Razen mnogih gospodarskih, socialnih in drugih vzrokov so še prav posebno narodni in državno-politični oziri zahtevali z vso nujnostjo ustvaritev fakultet v Sobotici in Skoplju. Prav isti razlogi terjajo z enako neizprosnoostjo, da dobi naša skrajna, v tuji življenju potinjena prekmurska, Slovenska krajina s popolno gimnazijo v Murski Soboti svoje lastno kulturno ognjišče in oporišče.

Vseuč. prof. dr. I. Fabjan, urednik „Časa“:

Slovenski krajini popolno državno gimnazijo!

Upravičeno se pritožujemo, da naši narodni bratje, ki morajo živeti izven mej naše države, nimajo zadosti svobode in možnosti za kulturni napredek v duhu svoje narodnosti. Ali se nam zato ne bo zdelo samoumevno, da Slovenska krajina dobi vsa sredstva socialno-gospodarskega in kulturno-duhovnega značaja, ki jih je potrebna, želi in pričakuje v narodni državi? Toliko let ljudstvo Slovenske krajine v narodno tuji državi ni bilo deležno svobode in pravične javne podpore za svoj napredek. Omogočevati in pospeševati vprav v obmejnih plasteh naroda močno duhovno življenje, ki raste v splošno narodno kulturo ter oplaja, je tudi dolžnost vsake modre državne kulturno-prosvetne politike. Narod in država nimata nikoli preveč inteligence, ki iz zdravih plasti ljudstva raste in z ljudstvom ostane vedno v živem stiku, se mu razredno ne odtujuje, ampak njegove svojstvene vrednote v sebi hrani

ERASMIK

TOALETNA MILA IN PREPARATI

Vaše zobe
boste obravnavali z
ERASMIK
MILOM IN PASTO
ZA ZOBE

Za ugodno
brigitje uporabljajte
ERASMIK
MILO ZA
BRITJE

in razvija. Po njej se vrši regeneracija celotnih narodnih in državnih sil.

Ljudstvo Slovenske krajine želi imeti popolno državno gimnazijo. Pravico ima zahtevati, da se njegovim sinovom dejansko omogoči višja izobrazba in kultura. Ljudstvo Slovenske krajine po svoji zgodovini, po svojih svojiskih vrednotah, po svojem položaju tu tudi zasluži, zato je dolžnost onih, ki skrbijo, da se sredstva občne blaginje sorazmerno pravično razdeljujejo, da popolno državno gimnazijo v Murski Soboti zagotovijo.

Šef. prosv. odd. banske uprave dr. Breznik:

Da potrebuje Prekmurje državno popolno gimnazijo, leži na dlani. Lahko bi črtali vse argumente razen nacionalnega in onih, ki so s tem neposredno v zvezi: nujnost državne polne gimnazije se ne bi zmanjšala niti za las.

Juš Kozak:

Prekmurje je obmejna pokrajina. Za državno mejno preži madžarski revizionizem. Tromejniki, vrsta mejnih kamnov in med njimi porečki bajoneti niso še meja. Hiše, vasi, ljudstvo na polju, zavest in vzgoja tega ljudstva, to je meja. Državniki bi morali misliti na to mejo.

Slovenski kmet se je pričel osvoboditi v začetku 19. stoletja. Tedaj so pričeli kmetijski otroci pohajati v šolo, rasla je narodu svoja inteligenca, ki ga je učila, kako se čebele goje, krompir sadi in denar hrani.

Tisoč let je živel prekmursko slovensko kmetiško ljudstvo oddvojeno od svoje matere. Ohranilo si je jezik pri delu in pridigi, toda nacionalnega in socialnega osvobodjenja ni moglo doživeti, ne preživeti. Kdaj naj se zamujeno opravi? Razumljivo, da v novi državi. Vest trka: ali se je opravilo?

Prekmurje ima slovenske osnovne šole in štiritrazredno gimnazijo v Soboti. Tam za mejo pa stoji popolna državna gimnazija v Monoštru za 220 učencev, ki poslušajo dan na dan revizionistične teze. Ali je še kaj pripomniti gluhih ušesom?

Ko talentirani prekmurski dijak dovrši četrty razred srednje šole, mora na pot, če hoče naprej študirati. Tako hodijo že leta in leta prezebat, stradat v Maribor in Ljubljano. Dogodilo se je, da je prekmurski študent prišel v Ljubljano v srednjo šolo, pa ni imel strehe nad sabo. Knjige je spravil pri prijatelju, kosil in večerjal je v bogajme, spal pa v mestnem logu, dokler ga straža ni iztaknila. To so dejstva. Vest trka: ali je taka naša skrb za ljudstvo, ki je naša meja?

Želite statistiko, številke? Prosim. Srezi soboški, lendavski in ljutomerski štejejo 125.715 prebivalcev, kočevski srez 48.165. V Kočevju stoji popolna državna gimnazija, v Soboti štiritrazredna. Število učencev soboške nižje gimnazije presega skorajda število popolne gimnazije v Kočevju. Lansko leto je bilo vpisanih prvotolcevc na soboški gimnaziji 78 na kočevski 53. Naposed premislite, da je razdalja od Soboti do najbližjih mest, kjer so popolne gimnazije: do Ptuja 61 km, do Maribora 99 km. Primerjajte te razdalje z onima od Kočevja do Novega mesta ali od Kočevja do Ljubljane.

Suhe številke so prav tako porazne, kakor vroča dejstva naše narodne in socialne skrbnosti za obmejno, sveže in mlado slovensko ljudstvo.

Ni torej sramotno, da se danes vprašujemo, ali je popolna državna gimnazija v M. Soboti potrebna?

10.000 strani

60

zvezkov po 160 strani - 15 knjig

Romani Karl May-a

Vsi romani so že izšli in jih lahko dobite vse na enkrat.

Knjižotrska cena je: zvezek po Din 13,—, knjiga po Din 60,—, 70,— in 75,—.

Kdor naroči z naročilnico dobi:

Vseh 60 zvezkov, broširano

namesto za Din 780,—, samo za mesečno odplačevanje tekem 12 mesecev po Din 45,—, ali pri takojšnjem plačilu za Din 500,—, ali vseh 15 knjig, vezano v celo platno: namesto za Din 1050,— samo po Din 60,— mesečno tekem 12 mesecev, ali pri takojšnjem plačilu za Din 600,—.

Po tako ugodnem nakupu oddamo le 1000 naročnikom, ker bodo potem knjige pošle.

Knjižnice in privatniki, oskrbite si pravočasno te zanimive romane!

Pišite po naročilnico

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru

Zimska sezona Centralna kurjava

Radiotermaalno kopališče

Dolenjske Toplice pri Novem mestu

Izborni uspehi zdravljenja, posebno pri revmatizmu, išiasu, protinu (gibt), živčnih ter ženskih boleznih, Moderno električna terapija. Tekoča hladna in topla voda v sobah. — Na željo tudi serviranje v sobah.

Ljubljanske vesti:

Potres v ponočnih urah

Ljubljana, 30. novembra.2

Starejši ljudje in taki, ki imajo bolj rahel spanec, so davi pred četrto uro začutili v stenah in stropih svojih stanovanj nenavadno tresenje in guganje. Redki ljudje, ki so bili ob tem času še na cesti, kakor stražniki in nočni čuvaji, pa so povedali, da so občutili, kako se je pod njim lahko in enakomerno zibala zemlja. Šipe so nekoliko zaženketale, v slabše zidanih dimnikih so se vsule saje, v višjih nadstropjih hiš v središču mesta so se stresle mize in omare, tako da so zavzele kovinaste ter steklene posode. Bil je potresni sunek, ali boljše rečeno posledice sunka, ki je moral biti nekje daleč od nas. Zakaj ako bi bil epicenter, to je središče potresa, v Ljubljani ali v ljubljanski okolici, bi potres občutili kakor močan sunek, tako pa smo ga kot sicer močno, toda enakomerno, dasi več sekund trajajoče zibanje tal in poslopj. Ljubljanski potresomeri so ta potresni sunek označili med III. in IV. stopnjo, ki je precej huda, tako, da more preplašiti ljudi, kar se je ponoči v resnici zgodilo.

Zavod za geodinamiko na ljubljanskem vsehobsebnem je s svojimi seizmografi, to je potresomerilci zabeležil ob 3.29 in 22 sekund potresno

gibanje, ki se je čutilo tudi v Ljubljani in čigar središče je bilo približno 10.000 km daleč. Drugi potresni sunek, ki so ga ljubljanci še bolj občutili, je bil ob 3.57 in 58 sekund. Središče tega potresa je bilo kakšnih 250 km daleč.

Razen strahu zgodaj budnih ništa imela oba potresna sunka nobenih pomembnih posledic v našem mestu. Nekateri ljudje pa so tudi čez dan trdili, da čutijo razne lažje potresne sunke.

Šmarje pri Ljubljani, 30. nov.

Davi malo pred 4 smo začutili močan potresni sunek, ki mu je sledilo še več drugih, približno pet do sedem. Sunki so bili v smeri od juga proti severu.

Vransko, 30. nov.

Danes zjutraj ob 4 smo čutili izredno močan potresni sunek, ki nas je prebudil iz spanja. Trajal je kakšni dve minuti in ga je spremljalo votlo bobnenje. Sunek je bil tako močan, da so ponekod zvenketale šipe in ropotalo pohištvo v sobah. Vendar razen strahu ni povzročil nobene škode. Nekateri pravijo, da so čutili prve sunke že ob 2 zjutraj, ki pa niso bili tako močni kakor poznejši ob 4.

Vlažno • hladno, sedaj NIVEA

Po burji, dežju ali snegu — je slasti potrebno, da varujete Vašo kožo pred vetrom in slabim vremenom, to pa storite najbolje tako: vsak večer, predno greste spat, si nadržite kožo zelo nalahko z Nivea-Creme. Koža bo postala vsled tega mehka in gibčna, a poleg tega tako odporna, da ji niti slabo vreme ne more škodovati.

Vsled sušerita, ki se nahaja v Nivea-Creme, prodre globoko v kožo, ne da bi pustila sija, in je istočasno krema za noč in dan.

Otročiči, opozorite svoje starše, da vas pripeljejo 5. t. m. ob 5 popoldne v belo dvorano hotela Union. Tam bo sv. Miklavž otroke bogato obdaril. Zanje sprejemajo angelčki istotam od 1—3.

Tel. 31-62 KINO KODELJEVO Tel. 31-62

Danes ob 8, jutri ob 5 in 8 ter v ponedeljek ob 8 dvojni spored:

BENESKA NOČ

Tino Pattiera

MODERNI ROBINZON

Douglas Fairbanks

Jutri ob 8 samo Moderni Robinson.

Akademiki v Akademskem domu na Miklošičevi cesti so brez kuriva, mraz pa že pritiska. Vse one, ki so toliko srečni, da lahko preživajo v topli sobi, prosijo, da se nekoliko zamislijo v položaj akademika, ki sedi v mrzli sobici v plašču, s klobukom na glavi in strganimi rokavicami na rokah — pri knjigah. Premog pa se zastoj ne dobi. Spomnite se nas! Akademika zveza, Ljubljana, Miklošičeva 5. Ček račun št. 11.319.

Kino Kodeljevo bo imel jutri predstavo ob 17.30, ker predvaja dvojni spored. Dvojni spored je tudi drevi, jutri in v ponedeljek ob 20.

KLOBUKE za idočo sezono v raznih barvah in oblikah ter razne športne in zimске čepice za gospode in dečke nudi v veliki izbiri

MIRKO BOGATAJ trgovina klobukov LJUBLJANA, STARI TRG 14

Cene zmerno Sprejemajo se popravila

Razglas o vojaški zaprisebi Nj. Vel. kralju Petru II. je nalepljen po mestu. V nedeljo, dne 9. decembra 1934 ob 9 bodo ustmeno in pisмено prisegli vsi v Ljubljani bivajoči častniki, častniki v pokoju, kakor tudi vsi vojaški uradniki. — V nedeljo, dne 16. decembra 1934, ob 8 bodo pa zapriseženi vsi v Ljubljani bivajoči vojaški obvezniki, ki so rojeni v letih 1884 do 1914. Ti obvezniki se morajo od ponedeljka 3. decembra do petka 7. decembra zgledati v Mestnem domu po vrstnem redu, ki je razviden na razglasu. Prisega bo obakrat v vojašnici vojvode Mišiča na Taboru.

Cena in praktična Miklavževa darila za čolo in dom priporoča v veliki izbiri trgovina Ivan Bonač, Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

ZIMSKÉ SUKNJE OBLEKE I. T. D. ZA GOSPODE IN OTROKE V NAJVEČJI IZBIRI

I. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12.

Dražba zarubljenih predmetov se bo nadaljevala dne 3. decembra v baraki na Jegličevi cesti 10. 13604

Zaradi preselitve — globoko znižane cene v manufakturni trgovini Petkosič, Stari trg 4, Ljubljana.

Pravkar je prispela velika pošiljka snežk. Jako nizke cene. Pred nakupom si oglejte zalogo pri Zibertu, Prešernova ulica.

Smučarji! Planinci! Lovci!

Obiščite 1. in 2. decembra t. l. razstavo športne trgovine „ALPINE“ - LJUBLJANA - Tyrševa cesta št. 7 RAZSTAVA je odprta od 8 do 21 ure. — Smuk!

Razstava dalmatinskega slikarja prof. Bakovića. — Baković je slikar dalmatinsko-zagorske folklore: narodnih noš, običajev, zagorskih in primorskih tipov itd. Zlasti kot portretist je dosegel mnogo uspehov; njegovi portreti niso zanimivi le po obliki, marveč tudi po psihološki zadetosti. — Baković je priredil razstavo svojih del v Ljubljani v dvorani Hedetz & Koritnik v Franciškanski ulici. Razstava bo pod pokroviteljstvom poddana g. Pirkmajerja; svečano bo odprta dne 2. decembra ob 10 popoldne. Odprta bo vsak dan od 8—12 in od 15—19.

Znanstveni vestnik Akademike zložbe, št. 1, je izšel s sledečo vsebino: Manom viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja — Novi pravopis in pravorečje (M. R.) — Organizacija ljubljanskih arhivov (Dr. Jos. Mal) — Znanstveno društvo za humanistične vede (M. R.) — Mariborski znanstveni zavodi (Fr. Baš) — Bogoslovna Akademija — Reforma Muzejskega društva (Fr. Zwitter). — Umetnostno zgodovinsko društvo (Fr. Stelč) — Geografsko društvo — Društvo „Pravnik“ v Ljubljani (Dr. R. Sajovic) — Knjižna poročila — Vesti — Bibliografija.

Monumenta Artis Slovenicae. II. snopič tega velikega dela dr. Franceta Steleta je pravkar izšel. Na 4 straneh besedila obravnava avtor kranjski slikani prezbitarij, na umetniškem papirju pa je v vzorni tehnični izvedbi reproduciranih 14 podob.

Sluškinje. V nedeljo, 2. dec. ob pol 4 pop. se prične v Domu služkinj, Križevniška ul. 2 osnovni pouk o glasbeni teoriji (poznavanje not itd.) in začetne vaje in petju. Pridite tudi tiste, ki še niste pele v nikakem zboru. Pouk se bo nadaljeval ob nedeljah. Ne zabite: petje je najlepše razvedrilo!

Zveza društev »Sola in domo in društvo »Sola in domo« v Ljubljani obveščata svoje člane, da imata sedaj svoje prostore na Kongresnem trgu št. 7., I. nadst. (Slovenska Matica), kamor je pošiljati vse dopise in članarino.

Modno suknjo

iz kvalitetnega dubla, prvovrstno izdelano, v gladkih in diagonalnih vzorcih — kupite za

Din 590.—

pri

FRAN LUKIČ, Stritarjeva ul.

Velika izbira!

Celje

Potres. Včeraj ob 4 zjutraj so čutili ljudje v mestu in okolici močan potres, ki je trajal kakih 8 sekund. Veliko ljudi je potres zbudil.

Sv. Miklavžu priporočamo, da nakupi razne dobrine za dec. v trgovini Anton Fazarina.

Osebná vest. G. dr. Ivan Likar, sodnik upravnega sodišča v pokoju, je stopil v službo odvetniške pisarne dr. Josipa Karlovskega v Celju.

Električni tok ubil vajenca. V četrtek dopoldne je električni tok ubil 16 letnega vajenca Stanka Sovineka, ki se je učil pri g. Francu Belaku. Sovinek in še en pomočnik sta bila zaposlena pri zamenjavi drogov na električnem daljnovodu v Šmarjeti pri Celju. Okrog pol 9 zjutraj sta delala v bližini Šmarjete, dočim je bil tok v smeri proti Šmarjeti odklopljen, ga v smeri proti Škofji vasi niso odklopili. Ker je fant mislil, da je vse v redu, je splezal na prvi vod poleg transformatorja, odklopil obe žici, pri čemer je pa nastal spoj in električni tok 380 Voltov je mladega vajenca na mestu usmrtil. Fanta so nato z vso previdnostjo spravili z droga in ga pripeljali v Celje k starišem. Mladí Stanko je bil edini sin avtoprevoznika Sovineka v Gaberju. Pogreb bo danes popoldne ob 4 od doma na okoliško pokopališče. Naj počiva v miru, staršem, ki so na tako tragičen način izgubili svojega edinega sina, naše iskreno sožalje.

CENE ZA VAS!

Usnjeni suknjiči 480, 580, 680 Din; dubl suknje, kratke in dolge 180 do 480 Din; ženski plašči 160, 190, 240, 280 Din. Flanelo, barhente, suknjo za obleke in plašče vam nudi manufakturna in konfekcijska trgovina KOLBEZEN FRANC, CELJE.

Trbovlje

Za proslavo 1. decembra se zberejo vna društva v soboto ob 8 pri rudniški restavraciji in odkorakajo v spovedu s tremi godbami do župne cerkve. Vsled prenamajne cerkve se uredi ležajo sv. maše v cerkvi poleg šol le zastopniki društev. Po končanem cerkvenem opravilu bo vzdajanje spominjske plošče pod lipo na trgu pred cerkvijo in govor g. župana.

Predpis pridobnine je razpoložen na občini. Sedaj je čas se pritožiti, ker je razlika v primeri z lanskim letom velika. Ob priložnosti istih dohodkih je n. pr. enemu povišana od 4000 na 120.000 Din.

Smrt pobira. Kap je zadel 32-letno trafikantijo Urbaje Kristino iz Studencev, enako tudi Mrzel Matevža, občinskega ubogega v starosti 69 let. Vsled srčne napake pa je umrl Stavec Ferdinand, upokojeni rudar, star 70 let, Hafner Antonija, hiralca, stara 73 let, pa je umrla vsled želodčnega raka. V tuk. bolnišnici je umrl za pljučno jetiko 33-letni rudar iz Hude jame, Mastnak Ivan. N. p. v m.

Igra. — Prihodnjo nedeljo popoldne upri-zore v Društvenem domu Vombergarjevo »Vn-iteve.

???

Kako osrečiš svojega moža?

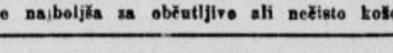
Kako osrečiš svojega ženina?

Kako osrečiš svojega brata?

Kako osrečiš vsakega gospoda?

???

Kupi mu za Miklavža edinstvene razirno kremo

ker je najboljša za občutljivo ali nečisto kožo!

Kamnik

Dogodek v Šmartnem. Velik hrup je dvignil v Kamniku pred mesecem dogodek v Šmartnem v Tu-hinjski dolini, kjer je neki ponočnjak raztrgal par zastav. Nekateri so hoteli ta obsodbe vredni ponoč-njaški dogodek izrabiti za razne govornice proti bojevniški organizaciji. Svar je šla na državno pravdnitvo v Beograd, vendar pa je državni pravd-nik te dni unaknil obtožbo.

Spremembe na sodnji. Starešina kamniškega okr. sodišča je zdaj sodnik g. Josip Grum, ki vodi izvensporni oddelek. Civilni oddelek vodi sodnik g. Karel Potrato, kazenskega pa novi sodnik gosp. Jože Tomc, ki je bil premeščen pred kratkim iz Črnomlja in je te dni nastopil službo v Kamniku.

Otvoritev gledališke sezone v Kamniškem do-mu bo na praznik zedinjenja z ganljivo dramo »Ubil sem človeka« (Vest), ki jo bo uprizoril od-bor za vzdrževanje spominjskega križa na Brani. Igro bodo ponovili v nedeljo popoldne.

Vesela vest. Na kamniški smodnišnici so pre-teki teden zaradi pomanjkanja naročil skrcili delo na 4 dni v tednu, ta teden pa sploh niso več delali. Prizadetih je 300 delavcev, ki so vsi s strahom čakali, kako dolgo bodo trajale te neprosto-voljne »po-čitnice«. Zdjaj je dobila tovarna spet nekaj naročil in v ponedeljek bodo pričeli delati v nezmanjšanem obsegu.

PLANINKA-čaj BAHOVEC

je napravljen večinoma iz naj-boljših zdrav lnih planinskih zelišč. — Deluje izvanredno, in sicer brez strupov, pr: vseh sledečih boleznih:

- pri slabi prebavi želodca in zaprtju telesa,
• pri slabem delovanju crevesa in napetosti telesa,
• pri omotici in slabosti,
• pri obolenju na hemoroidih in boleznih jeter.

PLANINKA — zdravilni čaj Bahovec pospešuje apetit.

Zahtevatve v lekarnah samo pravi PLANINKA-čaj BAHOVEC ki se ne prodaja odprto, temveč samo v originalnih plombiranih paketih po Din 20.— s proizvajalčevim naslovom:

APOTEKA Mr. BAHOVEC — LJUBLJANA, Kongresni trg 12.

Občestveni večer

ki ga priredita Vincencijova in Elizabetna konference za občestvo župnije Marijinega Oznanjenja v Ljubljani dne 2. decembra 1934 v veliki dvorani hotela »Union« ob 20.

Cerkev, ki v njej polje živa kri Boga človeka kot neusahljivo vrelo vedno nove moči in svežosti, ne sme biti nikoli okostelena, nikoli ne sme v njej prevladati neka hladna površnost ali samoljubna zadovoljnost.

Cerkev se ne imenuje zastoj katoliška — vesoljna, ker ima v sebi neizmernost Boga človeka, nosi v sebi tudi vso globino in ves ne-mir človeštva.

Tožimo o novih časih in se mučimo ob proble-mih dušnega pastirstva, ki bi res doseglo ne samo posamezne, ne samo že kar od kraja dolo-čene, temveč celoto kot tako, občestvo sre, skratka REGNUM ANIMARUM. Klic novega časa je za nas tudi klic božji, zakaj brez božje previdnosti ne pride nikoli nov čas: Bog namreč je vedno eden in isti, in ne demonska sila, ne še tako glo-boka človeška slabost ne more omejiti božje vse-moči.

K največjim napetostim, ki ž njimi Bog ohran-ja ljudi v razgibanosti, spada nujnost izenačenja med osebnostjo in občestvom. To na-sprotje traja skozi tisočletja in je v bistvu, v svoji zaporednosti, že tudi napredek človeštva. Če ra-bimo primeru, ki je sicer zelo trda, vendar dovolj nazorna, bi to napetost prispodobil s hojo človeka: sedaj počiva telo na eni nogi sedaj na drugi. Tako sta osebnost in občestvo živa uda enote, ki jo je Bog ustvaril.

Težko je v modernem času pri vsej raznoli-kosti mnenj in nazorov v okviru cerkveno-pravne in javno-pravne enote, ki se župnija imenuje, — zgraditi zares tisto občestvo, ki boji slično družini. Sleherna družina ima lahko sinove in hče-re, ki so vsak zase čisto svojski, pa jih vendar le veže ena ljubezen in čustvo skupnosti. Enako bi morala biti moderna župnija tako družinsko ob-čestvo življenjske enote in skupne ljubezni.

Le ta misel nas je privedla do »OBČESTVE-NEGA VECERA«, kjer tudi oni, ki so drugače nekako osamljeni v čisto svojem življenju, stopijo v občestvo ljubezni, ki je najpopolnejša vez.

Občestveni večer je dokument tiste volje, ki nikoli popolnoma ne izumrje, da je še vedno lahko: Homo homini Deus. Najbolj pa nas veseli, da smo našli ravno v krogih, ki jim je pojem tega občestva tako daljen, toliko ljubelega razumevanja.

Obratno se pa nadejamo, da bo taisto obče-stvo, kateremu ta ljubezen veja, z vsem spošto-vanjem vzelo »Občestveni večer« in vanj vloženi trud kot nekaj dragocenega in samo njim posve-čenega.

Kardinal Bertram, ki je spisal zelo priznano knjigo o katoliški akciji, imenuje odnos Cerkve do umetnika kraljevski problem. Izhajajoč iz mi-sli, da ima umetnost v širših in ožjih krogih vedno globok vpliv na človeštvo, poudarja, da mora prav cerkveno občestvo, v našem primeru žup-nijsko, tvoriti in graditi tisto vedno lepe mostove umevanja, novega doživljanja in medsebojnega spoznanja.

Ce bo naš prvi »Občestveni večer« vsaj nekaj malega tega zgradil, bo to brez dvoma za vse delo najlepše zaščeno, zaeno pa bo po-magano tudi onim našim bratom in sestram — ki v tem občestvu trpe, hirajo in brez radosti žive, da jim pošljemo vsak nekaj drobnih srčnih žarkov.

Vstopnice za današnji novinar-ski koncert se dobe danes dopoldne od 10 do 12 pred vhom v unionsko dvorano in popoldne od 16 naprej do začetka koncerta istotam, če jih bo še kaj. — Opozarjamo občinstvo, da si vstop-nice pravočasno preskrbi, da ne bo pred koncer-tom v Unioni prevlečena navala.

Sv. maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol sedmih zjutraj.

Miklavžev večer v Unionu

dne 5. decembra ob 7 zvečer

Jutri, v nedeljo, dopoldne se začne predprodaja vstop-nic v Unionu pred veliko dvorano. Prosimo in opozar-amo ocnjeno občinstvo, da si preskrbi vstopnice pravo-časno in to že prve dni, dokler je še možna izbira se-delev. Cene sedežev so znatno znižane. Naelednje dni je predprodaja od 10h do sedmih popoldne v Unionu pred veliko dvorano.

Prvo karitativno predavanje bo v torek, 4. decembra v beli dvorani hotela Union. Vljudno vabljeno!

V nedeljo, 2. decembra zvečer v Rokodelski dom! Kat. društvo rokodelskih pomočnikov vpri-zori v nedeljo dne 2. decembra ob pol 8 zvečer iz-redno napeto dramo »Konec pota«. Vstopnice se dobe v predprodaji danes od 6 do 8 zvečer in v ne-deljo od 10 do 12 dopoldne v društveni pisarni, Komenskega ulica št. 12, I. nadstropje.

Pocenitev

je posebno v decembru dobro došla, ker je to mesec velikih izdatkov. Do neverjetnosti znane cene zimskemu blagu in predmet- za obdaritev omogo-čajo nakup vsakomur. Saj se dobi že za Din 16.— meter lepoga volne-nega blaga za obleko itd. Ogled in nakup samo na Kongresnem tgu pri trčci

NOVAK

nasproti Nunske cerkve

V nedeljo, dne 2. decembra dopoldne je trgovina odprta

Truovski oder je pretleko nedeljo uspešno vpri-zoril Finžgarjevo ljudsko dramo »Razvalina življenja«. O igri bi naj topot omenil le, da s svojo iz življenjske neposrednosti zajeto snovjo občinstvo vseskozi drži v zanimanju in napetosti. Režija je bila usmerjena po intencijah sloga in obležja dra-me same, tako da je ohranila vso lepoto in moč kmetijske igre. Vsi igralci so ji vestno skedili ter do-bro izoblikovali značaje, prisrčno in dokaj reali-stično. Uspešno igro ponove v nedeljo, dne 2. de-cembra ob 8 zvečer pri znižanih cenah (8, 6 in 3 dinarje).

Sobota in nedelja sta zadnja dneva raz-stave mariborskega umetniškega kluba »Brazdec«. Ker sta oba praznika, nudita vsem priliko, da si razstavo Mariborčanov ogledajo in si izberejo od raznolikih umetnin kakšno za svoj dom ali za dar za božič in novo leto. Motivji iz Dalmacije, Pri-morja in Slov. gorice nudijo pestro izbiro ob nizkih cenah.

VELIKA PRODAJA

20%

Za Miklavža in Božič

POPUST

pri vsem blagu

20%

A. ŽLENDER

Mestni trg 22 LJUBLJANA Mestni trg 22

Izseljenci, ki se vrnejo domov

Informirali smo se pri izseljeniškem referentu kr. banske uprave, kjer se zbirajo vsi dosegljivi podatki o naših izseljencih, in tam nam je ravnatelj g. Fink, kakor vedno, tudi sedaj točno odgovoril na sledeča vprašanja:

1. Kdo se še izseljuje?

Skoraj nihče. Vsi tisti, ki potujejo sedaj čez morje, so bili že tam, ter se vrnejo od obiska stare domovine. Na novo odpotujejo kvečjemu otroci k staršem, ki so imeli srečo, da so si v tujini ustvarili svoje nove domove. To velja predvsem za USA. V Kanado pa potujejo samo oni, ki so prišli domov urejovat si svoje gospodarske zadeve, ali pa da so se oddahnili od težkega dela. Nove delavce ne more vzeti nihče s seboj, kvečjemu zakonsko družico in lastne otroke.

V letošnjem letu so v Ljubljani koncesionirane parobrodne družbe odpravile v prekomorske dežele: v USA in Kanado samo 297 oseb, od teh je odpotoval prvič 101, večinoma otroci, ki so prišli s starši na poset domovine.

V prejšnjih letih je bilo v Ljubljani odpravljenih v prekomorske dežele:

Leta 1925	1106 izseljencev
» 1926	1387 »
» 1927	1881 »
» 1928	1853 »
» 1929	1023 »
» 1930	1046 »
» 1931	543 »
» 1932	341 »
» 1933	291 »

2. Kakšno je življenje naših rojakov v tujini?

Vse naše izseljence teži skrb za bodočnost. Najslabše se jim baje godi v deželah Južne Amerike, ker od tam izostajajo skoro vsa pisma, in ako poročila izostajajo, je to znamenje, da nekaterim manjka celo drobiža za poštno znamke. Prosimo vse prizadete, da vsaj ob pri nas običajnih velikih praznikih razveselijo svoje sorodnike, znance in prijatelje s kakim pismenim sporočilom in dajo s tem znamenje, da še živijo in kje se nahajajo.

3. Kako je s tistimi, ki se vračajo domov?

To je pa težavno odgovoriti odkrito, ne da bi se enemu ali drugemu zameril. Prosto-voljno se vrne v domovino samo tisti, ki ima v domovini svoj varen prostorček, vsi drugi pa ostanejo rajši v tujini in čakajo, da jih tuje oblasti izženejo iz dežele, kjer so pustili svoje fizične moči.

Prevoznino plačajo inozemske oblasti, pri katerih so bile v domovino deportirane osebe zaposlene, do jeseni ali kvečjemu do

Ljubljane. Za iz Amerike vračajoče se uporabljajo zakon o izseljevanju toliko, da pokrbi prevoz ministrstvo socialne politike na podlagi § 28 zakona o izseljevanju.

Onim, ki so dokazano brez sredstev, preskrbi izseljeniški referent kr. banske uprave v Ljubljani iz Sklada za podpiranje izseljencev, čigar predsednik je g. senator dr. Ravnikar, toliko podpore, da pridejo v svoje pristojne občine. V enem letu se je vrnilo v domovino 660 siromašnih izseljencev.

4. Ali ni mogoče preskrbeti za take siromašne izseljenske povratnike brezplačno vožnjo in prost prevoz pohištva?

Ne. Ministrstvo za promet je odklonilo vse take prošnje. Samo za one izseljenske povratnike, družinske poglavarje ali samce, ki so brez sredstev, izstavi Javna borza dela objave za doseg 50% popusta, dočim je za žene, otroke in druge družinske člane taka olajšava nedosegljiva.

5. Kdo skrbi v domovini za take siromašne izseljenske povratnike?

Siromašnim izseljenim povratnikom nudi prvo pomoč »Sklad za podpiranje izseljencev pri hranilnici dravske banovine v Ljubljani«. Ta prva pomoč znaša za družinskega poglavarja ali samostojnega izseljenskega povratnika 100 Din, za vsakega družinskega člana pa 50 Din. Ta podpora se v slučaju potrebe lahko enkrat ponovi. Po preteku enega leta po vrnitvi iz inozemstva se povratnik ne smatra več za takega izseljenca, ki bi mogel dobiti podpore iz »Sklada za podpiranje izseljencev«. Iskati si mora potem podporo v smislu § 23 zakona o občinah v svoji pristojni občini, ali pri splošni podporni akciji na račun bednostnega sklada.

6. Ali dobijo izseljenjski povratniki v domovini službo?

Ker so postali že domači delavci brezposelni, se izseljenjskim povratnikom le v redkih primerih posreči dobiti kakšno slabo plačano zaposlitev. Rudarji dobe v svoji stroki kvečjemu delo v rudnikih v južnih krajih naše države.

Nekateri, ki so izučeni rokodelci, na pr. tesarji, mizarji, zidarji, iščejo delo pri raznih posestnikih za nizko plačo. Pa kaj, ko nimajo predpisanega obrtnega dovoljenja, ne smejo opravljati samostojnih takih del, ampak samo pri mojstrih. Mojstri pa jih ne sprejmejo, ker nimajo naročil. Znan mi je slučaj, ko je siromašen izseljenjski povratnik — tesar, delal pri nekem posestniku, kateremu je požar uničil hišo. Bil je zato kaznovan na 50 Din globe in 620 Din taks. Torej rokodelci, akoravno bivši izseljenci, smejo delati samo pri mojstru ali pri koncesioniranem podjetniku.

50% KOMPENZACIJE starih dolgov z vložnimi knjižicami

dovoljene z Uredbo o zaščiti denarnih zavodov št. II-41032 K od 23. XI. 1934

VLOŽNE KNJIŽICE

velebank pod zaščito - kupujemo in prodajamo najugodnejše

Izvršujemo vse bančne transakcije najkulantnejše

BANKA I. KREUTZER D. D.

Zagreb, Zrinjevac 14

Ustanovljeno: leta 1900

Telefon: 41-40, 41 41

Izkazana lastna sredstva: Din 7 milijonov

Brzjavljivi: KREUTZERBANKA Zagreb

Kaj poreko k temu adventnemu pozdravu naši izseljenci po svetu? Ali jim more biti taka vest v posebno veselje in uteho? Pričakovali bi, da jim urednik pove in utemelji tudi razlog odlaganja svojega uredništva. Vsaka nemila vest na tujem bolj zaskeli ko doma. Doma si morete takoj poiskati zadovoljivega pojasnila, tujina pa nam ne more povedati, kaj žalega se skriva za takimi vestmi. Daljni naročnik »Izseljenjskega Vestnika«.

Policijo lahko pokličete

če Vam kdo kali nočni mir. — A Vaš kašelj? Ali Vas ne moti ta še bolj? — Proti njemu ne pomaga policija, pač pa pomagajo

Bronhi bonboni

Kašelj hujši ali lažji

Bronhi uspešno preprečuje

PROIZVOD »UNION« ZAGREB

— »Straža v viharju« št. 4 izide še danes in jo bodo naročniki jutri prejeli. »Straža v viharju« se od številke do številke ne veča le po obsegu, temveč po splošni sodbi tudi kvalitativno raste. Čitatelje, ki bi v

— Kdor »Straža v viharju« še ne prejema, naj jo takoj naroči v upravi Ljubljane, Miklošičeva cesta 5 (Akademski dom).

Na želodcu in črevesju bolnim

pomaga odlična slatina »STYRIA« vrelca iz

Rogaške Slatine

Vprašajte Vašega zdravnika!

— Požar. Iz Skočjana pri Mokronogu nam poročajo: V teku 10 dni je bil 29. nov. v naši fari že tretji požar. Ob 6 zjutraj je namreč pričelo goriti pri posestniku Fr. Luzarju na Hrvaškem brodu. Zgorel mu je skoraj nov kozolec-dvojnič, natičen s krmo, stelo, mnogo desk, voz itd. Na pomoč sta prišli motorji iz Skočjana in Dobrav ter brizgalne iz Grmelj. Ne vemo, zakaj ni prihitela požarna bramba iz St. Jerneja, ki je od vseh skoraj najbližja! Posestnik trpi veliko škodo.

— Nesreča. Iz Skočjana pri Mokronogu: Ko so pretekli četrtlet sekali les za nov kozolec posestnika Globevnika, ki mu je pretekli teden pogorel, je hrastovo deblo podrla tesar. mojstra Ruparja iz Goriške vasi in ga močno poškodovalo. Ranjeno ima hrbenico in zlomljenih več reber. Nevarnost za smrt je že minila. Ždravi se v kandijski bolnišnici.

Mrzla zima - cvetoča pomlad

na Vašem licu po negi s Kamila kremo

Lekarna Mr. Ph. JOSIP OBLAK

St. Vid nad Ljubljano

— Na dr. Krekovi gospodinjski šoli, Ljubljana VII, se prične drugi »Trimesečni gospodinjsko-kuharski tečaj« 2. januarja 1935. Sprejemajo se notranje in zunanje učenke. Pojasnila se dobe na zavodu vsak dan pismeno ali osebno. Istočasno bo na šoli tudi tečaj za »Serviranje in za izredne kuharske izdelke«. Pouk bo trajal 10 dni od pol 7 zvečer dalje. Priglasiti se je do božiča.

— Pri revmi v glavi, ledjih in plečih, živčnih boleznih, bolečinah v boku, trganju v križu se z velikim pridom uporablja naravna »Franz-Josef« grenčica za dnevno čiščenje prebavnega kanala. Vseučilške klinike dokazujejo, da je »Franz-Josef« voda, posebno v srednji in starejši življenjski dobi, izborna čistilo za želodec in čreva.

Javna zahvala

Moja soproga Marije je bila za slučaj smrti zavarovana pri

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

Po njeni smrti mi je Vzajemna zavarovalnica izplačala odškodnino — a moje popolno zadovoljstvo in z vse kulanco, ki je pri tem domačem zavodu itak obče poznana.

Čutim dolžnost, da se Vzajemni zavarovalnici javno zahvalim in da jo vsakomur za vse vrste zavarovanja najtopleje priporočam.

V Ljubljani, dne 29. novembra 1934.

FRANC ZORKO, l. r. pekovski mojster Ljubljana, Celovška cesta 68

Koledar

Sobota, 1. decembra: Praznik zedinjenja. Edmund in tovariši, mučenec.

Nedelja, 2. decembra: (prva adventska nedelja, izseljenca) Bibijana, devica mučenica.

Ponedeljek, 3. decembra: Frančišek Ksaverij, spoznavalec.

Novi grobovi

† V Hartikirchenu pri Aschachu v Avstriji je umrla 25. novembra gospa grofica Ana Harrach, rojena princesa Lobkovic, iz staroslavne plemiške rodovine češke dežele, Harrachov, od katerih eden je igral važno vlogo tudi v našem narodnem življenju. Rajnico so pokopali v sredo, 28. novembra v Hartikirchenu v grobnici rodbine v tamonjski župni cerkvi. Plemeniti gospej, ki je bila tača g. barona Wamboltha, gospodarja na Hmeljniku pri Novem mestu, sveti večna luč, g. baronu ter njegovi gospej pa naše iskreno sožalje!

† Marija Alešovec. Sročil ob 7 je v starosti 82 let mirno v Gospodu zaspala gospa Marija Alešovec roj. Obreza, vdova po pokojnem slovenskem pisatelju, humoristu in satiriku Jakobu Alešovcu. Pogreb bo v nedeljo popoldne s Cankarjevega nabrežja. Naj ji sveti nebeska luč! Članice kongregacije Zlate Matere božje se naprosajo, da se udeležijo pogreba svoje pokojne sočlanice.

† V Gradcu pri Litiji je umrl po daljšem trpljenju, daleč okoli znani posestnik in gostilničar g. Marjin Pregelj, star skoraj 80 let. — Pokojni je bil lastnik dobro ideo gostilne. — V prejšnjih časih se je prav uspešno udeleževal v občinski politiki ter je bil dolgo vrsto let občinski svetovalec bivše občine Hotič, v povojni dobi pa vsled starosti ni več posegal v javno življenje. — Zalujočim naše sožalje, kremenitemu možu po trudopolnem življenjskem delu večni mir in pokoj!

Kakao ni več samo bogatim dostopen, temveč si ga more vsakdo privoščiti. Zavitec Mirim kakao za štiri osebe velja samo Din 1.—. Mirim kakao je priznana dober in okusen, pa tudi izredno hranljiv in okrepjujoč. Dobite ga v vsaki trgovini.

Osebnosti

— Za zdravnika specialista za pljučne bolezni je v petek napravil izpit g. dr. Simoniti Lojze z Golnika. Cestitamo!

— Za inženjerja agronomije sta bila diplomirana na zagrebški poljedelski in gozdarski fakulteti g. Lojze Prezelj iz Ljubljane in pa Vinko Urbanija iz Krašnje. Cestitamo!

Damske plašče

v odličnih kvalitetah in prvovrstnih krojih kupite od

Din 350.—

dalje pri

FRAN LUKIČ, Stritarjeva ul.

Velika izbera!

Položnice

dobe v današnji izdaji »Slovenec« vsi p. n. naročniki, da se z njo poravnajo naročnina za čas od 1. decembra dalje in morebitni zaostanki iz prejšnje dobe. Prosimo vljudno vse prizadete, da se položnice poslužijo čim največ mogoče že tekom tega tedna, da ne bo ovire pri dostavljanju lista. Položnice dobe tudi naročniki na nedeljsko izdajo.

Po teh položnicah p. n. naročniki tudi lahko plačajo naročnino za »Ponedeljski Slovenec«, vendar naj se za to vrhu srednjega dela izredno pripomni.

Pri tej priliki ponovno opozarjamo, da imajo pravico do »Slovenec« smrtne-nezgodne podpore samo oni p. n. naročniki, ki so imeli ob času ne-reče naročnino plačano vsaj za tisti mesec, v katerem se je pripetila smrtna nezgoda.

Oni p. n. naročniki, ki bi položnice trenutno ne potrebovali, naj jo shranijo za prihodnje plačilo ali naj pridobe z njo novega naročnika.

Ostale vesti

— Pripravljale odbore za II. državni Evhristični kongres je treba takoj po ustanovitvi javiti v pisarno Pripravljalnega odbora, Miklošičeva cesta 7, kamor naj se naslovijo tudi liste za karto-teke, katere so p. t. župni uradi nedavno prejeli.

— »Izseljenjski Vestnik« je pravkar izšel. Dve strani vzbujata posebno pozornost: Prva in zadnja stran. Prva je črnoobrojena, a podobno pokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja in z naslovom: »Strašno udarce za mlado Jugoslavijo«. Zadnja bela stran pa ne nosi nobenega naslova. Naročnik in bravec »Izseljenjskega Vestnika« je na zadnji strani zadnje številke tega lista zapisal žalosten stavek: »To pomeni udarce za mladi Izseljenjski Vestnik«. Zakaj? Na predzadnji strani stoji na beli polstrani zapisano: »Što številko odlagam uredništvu »Izseljenjskega Vestnika«. Prav lepa hvala vsem naročnikom in sotrudnikom za vso pomoč. P. Kazimir Zakrajšek.«

Novo čudo sveta

Plavajoči otoki v morju

Za letalski promet med Evropo in Ameriko - Kdaj bomo iz Evrope v pol dneva prišli v Ameriko?

V Ameriki se je že ustanovila družba, ki hoče zgraditi v Atlantskem oceanu plavajoče otoke. Na teh otokih naj bi pristajala letala, ki bi poslej vozila popotnike med Evropo in Ameriko. Ta družba se po angleško imenuje »Seadrom Ocean Deck Corporation«. Ze več let so delali načrte, ki so zdaj narejeni. Sedaj se države pogajajo zaradi udeležba in denarja.

Sedem otokov

Otoke bi najprej zgradili v Severnem Atlantiku. Anglija pa že misli na to, da bi jih, če se ti obneso, zgradila tudi med Anglijo in Avstralijo, da bi angleškimi letalom, ki bodo poslej letala v Avstralijo, ne bilo treba pristajati na tujih tleh. Letalska pot čez severni Atlantski ocean bi se začela v Vigo (na Španskem) ter bi se končala v New Yorku. Otoki bi bili le 720 km narazen, da bi bilo treba seboj jemati čim manj bencina. Vsak otok bi imel obliko elipse. Dolgi bi bili po 500 metrov, široki pa po 100 metrov. Plošča za odlet bi bila 35 m visoko nad morsk gladino. Pod to ploščo bi bili trije krovi, ki bi bili vsi skupaj 17 m visoki. V zgornjem krovu bi bil hotel s 100 posteljami in prostori za moštvo. V srednjem kro-

vu bi bila spravljena letala in nameščene delavnice, spodaj bi bilo pa skladišče.

Kaj pa viharji?

Proti viharjem bi bil otok tako-le zavarovan: Ves otok bo slonel na 32 jeklenih stebrih, ki bodo v globočini 13 m montirani na votle jeklene škatlice. Na spodnji strani teh votlih prostorov bi bili zopet stebri, na katerih bi 70 m globoko viseli teži. Ker 70 m globoko morje ni več razburkano, bi se otok ne gugal več, vsled česar bi tudi ne bilo morskih boleznih. Otoki bi bili pritrjeni z debelimi verigami za velike zasidrane plavajoče bečve. Posebne veterinice pa bi obračale otok tako, da bi letalo vedno lahko pristalo proti vetru. Za slučaj sile pa bo otok imel pomožne motorje, da bi ga pognali naprej na varnejši kraj. Veriga, za katero bi bile zasidrane bačve, bi bila pritrjena za cementno kladlo, ki bo 5000 metrov globoko.

Lepi denarci

Ta načrt je lep, a drag. Kakor trdi družba, bo vsak letalski otok veljal kakih 200 milijonov dinarjev. Trajal pa bi 20 let, verjetno pa da celo 40 let. Ker bi bilo treba postaviti v Severnem Atlan-

tiku 7-8 otokov, bi bilo potrebnih za zgradbo do kakih 2 milijardi dinarjev, katere bi se morale v 20 letih amortizirati. Prištetu pa je treba še vzdrževanje in popravila, kar bi pomenilo 200 milijonov letnih stroškov. To so velike številke, a Američani se jih ne ustrašijo, ker pravijo, da ob tej letalski črti prebiva 150 milijonov ljudi ter da bo promet zato dovolj velik. Vsak popotnik bi plačal »otočno carino« v znesku 7 funtov (blizu 2000 Din); kljub temu bi pa vožnja bila še cenejša ko s parniki. Če bi se vozilo 100.000 popotnikov na leto, bi bila amortizacija zagotovljena. Danes se zdi to veliko, toda v 3-4 letih bomo drugega mnenja. Tako vele Američani.

Največja nevarnost

za ta načrt pa ni denar, ampak čisto nekaj drugega: Kdo garantira, da ta letala ne bodo postala odveč — ne šele v 20 letih — ampak morda že v 5 letih? Saj se iznaditeltji vsega sveta trudijo, da bi zgradili stratosferna letala, ki bi letala 16.000 m do 20.000 m visoko s tako brzino, da bi iz Evrope v Ameriko preletela v pol dneva. Kdo se pa bo še potem brigal za te letalske otoke? To je pač prokletstvo moderne tehnike, da je jutri zastarelo, kar je še danes novo.

Samuel Insul, nekdanji ameriški industrijski magnat ter voditelj električnega trusta, kateri pa je propadel. Mož je zbežal v Evropo, kjer so ga prijeli in poslali v Ameriko. Tam so ga sedaj sodili. Zagovarjal se je, da ni hotel nikogar ogoljufati, ampak da je tudi sam izgubil vse svoje premoženje. Obravnava je trajala dolge tedne. Porotniki, ki so g asodili, so bili ves čas internirani. Sedaj so ga oprostili. Cela pravda je stala 800.000 dolarjev (kakih 40 milijonov dinarjev).

Ruski kmet in brezbožniška propaganda

Vse kaže, da v sovjetski Rusiji versko gibanje sicer počasi, vendar pa stanovitno narašča. To se posebno pozna na deželi, zlasti v Beli Rusiji. Sovjetsko časopisje popisuje dogodek, ki to dejstvo potrjuje. V vasi Jurkoviče pri Borisovu na zgodovinski Berezini je krajevni sovjet sklical zbor vsega okoliškega prebivalstva v nedeljo ob 10 dopoldne. Kajpada so sovjeti to storili zato, da bi ljudje ne šli k službi božji, ki je ob tem času. Toda na zbor ni bilo niti enega kmeta, pač pa se je pri maši ljudi kar trlo. Šele ob dveh popoldne so kmetje prišli na zbor. Sovjetsko časopisje se zaradi tega kajpada hudo razburja. — Pristaviti je treba, da ta dogodek v Rusiji ni osamljen.

Oltar iz stekla

Cerkev sv. Jakoba v Brodu na Češkem je dobila v dar posebne vrste oltar. V delavnica ondotne državne steklarske obrtne šole so naredili oltar, ki je ves iz stekla in velike umetniške vrednosti. S tem oltarjem je cerkev postala privlačna tudi za tujce, ki hodijo vanjo gledat zanimivo stekleno umetnino.

Pred vrati v zaprti Tibet

Med mešanico narodov ob tisočletni poti narodov

Tibet je za Evropea še vedno skrivnostna dežela v srednji Aziji. In vendar so že do semkaj prišli pogumni misijonarji. Znana je misijonska postaja v Sinkiangu (kitajski Turkestan), ki je že več let od sveta tako odrezana, da misijonarji niso mogli dobiti od zunaj niti živih niti novih misijonskih moči. Vodja misijona p. Loy, ki je pred enim letom odpoval iz Evrope, je šele sedaj prišel na svoje mesto v Tilvo (v Sinkiangu). Pri tej priliki je vzel s seboj zaboje in omare, ki so že več let ležali v Sangaju in Kansu, ter jih z volovsko vprego po nevarnih potih prepeljal v misijon.

Šest misijonarjev pa deluje že tudi v kitajski provinci Tsinghaj (Kukunor), ki meji na Kansu. Ta provinca pa je tako rekoč že v Tibetu, »zaprti deželi«. Da je misijonsko delo tukaj sploh mogoče, je vzrok ta, ker so Kukunor pred leti zasedle kitajske čete in ga še drže. Vsak izmed 6 misijonarjev opravlja ozemlje, katero je vsako zase majhno kraljestvo. Jež potuje po tej zelo gorati deželi in opravlja v njej dušno pastirstvo med kitajskimi izseljenci, kateri so se iz domovine izselili v to buzdistično deželo. Med izseljenimi so tudi kristjani.

Iz poročil teh misijonarjev posnemamo te-le podatke o deželi in deželanih:

Tu živi pisana mešanica narodov in plemen, verstev in kultur. Med tem, ko tukaj še precej mirno žive med seboj tibetanska pastirska plemena, domači Tujeni, normadski Mongoli, se fanatični turško-mohamedanski rodovi večkrat trdo spopri-vajo s staro kulturno deželo Kitajcev. Na višinah Kukunora prebivajo po večini tibetanska pastirska plemena, ki jih imenujejo »Fandse« — upornike. Včasih so kakor roji kobilic napadali kitajsko deželo. Sedaj pa je njihova moč skopnela in niso več nevarni.

»Fandse« se oblačijo v kožuhočinaste suknje, ki so na pasu nekačo spodrecane, da v gubah hranijo svoje orodje, posebno lesene skodelice. Pokrivajo se navadno v šilasto kosmato kučmo, ob pasu visi nož. Zenske nosijo kar skuštrane lase, včasih pa jih imajo spletene v kratke, drobne kite. Zadaj imajo za lase obešene razne krasotne obeske, ki bingljajo po hrbtu. Pisana obleka sega do pete. Medtem, ko so ženske spredaj še nekam skromno okrašene, je njihova zadnja polovica podobna draguljarski izložbi: ljubijo namreč široke suknjene trakove, posejane s steklenimi in rdečimi koščenimi biseri, ki se na koncu končajo v resice ter se vlečejo po tleh. Tudi ušesa in lase so okrašene z obeski. Takisto se lišpajo mongolske ženske. Njihova oblačila so iz baržuna ali svile. Kroj pa je kitajskemu podoben. Stanujejo v šotorih ali jurtah. To so hišice na 4 ali več vogalov, katere poleti pokriva z lubjem ali kožami, pozimi pa s travo ali s prstjo.

Mongoli in Fandse so versko čisto pod vplivom tibetanskih Lam. Med njimi vlada vera v krute malike, ki imajo po sto mrtvaških glav, razbite lobanje, nože in meče, da so bolj strašni. Zato je misijonsko delo med temi rodovi tako težko. Lažje je med Kitajci v provinci Kansu, ki so že več stoletij v stiku s krščanstvom.

Kansu pa je lepa dežela, polna krasot. V sencih temnih jelovih gozdov se pasu konji Fandsev. Tam volk hodi po medvedovi sledi, leopardu se masti z divjimi prašiči, tiger pobija antilope, fazanov pa je toliko, da so že kar nadležni. Z visokega gorovja za Himalajo pritekajo gorske vode, ki sredi puščave ustvarjajo zelenice. V Kansu vidiš na peščenih in umetno namakanih njivah čudovito žito. Celo na gorskih poljih pridni kmetič obdeluje zemljo. Na obširnih planotah se na zeteni travi pasu črede ovac, koza, oslov itd., enogrbne kamele se zibaje pasejo v varstvu pastirjev in psov.

Toda tudi to deželo je zadela katastrofa potresa, povodnji, suše, upora, vstaje in spravila na beraško palico vso deželo. Pomanjkanje in beca izpričujejo zoglenela pogorišča zapuščenih kmetij, opuščene njive, razcapani ljudje in nagri otroci. Če po dolgem jezdenju stopiš v hišo, ves truden, išoč prenočišča, ti postrežejo z osvežujočim čajem ali kropom.

Ze tisočletja so po poti Lančou-Sičou karavane hodile proti zahodnim kulturnim deželam. Pred tolovaji iz puščave Gobi je to cesto ščitil veliki kitajski zid. Po njej so marsikateri kitajski vojske, dokler je v pustinji še vladal rumeni zmaj kitajskih cesarjev. Po tej poti so prihajali prvi krščanski misijonarji-Nestorijanci. Skozi te zelenice je v 13. stoletju popotoval potovalec Marco Polo, ki so njegova poročila začudila vse krščanski svet. Trgovskih židov pa nikdar ni manjkalo in jih še danes ne manjka v teh daljnjih krajih. Po tej poti je prišla v Evropo svila in čaj.

Danes pa hoče Evropa te kraje prikleniti nase z letalom. Ne bo dolgo, ko bo ta del srednje Azije odprt zahodni kulturji. Morda se bo tedaj delo misijonarjev v teh krajih olajšalo.

Preveč dobesedno. Hudobni Francek je odsekla mački rep. Učitelj ga radi tega trdo prime in naredi celemu razredu pridigo o mučenju živali. Na koncu pa stavi vprašanje: »Na kateri izrek bi moral misliti Francek, da bi se obvaroval zločina?« Dolg molk. Končno se dvigne modrolasa glavica in dvigne prstek. »Ti veš?« In fantek se odreče: »Kar je Bog združil, naj človek ne loči!«

Hvaležnost. »Kdo je oni gospod, ki ste ga tako prijazno pozdravili?« — »To je oni gospod, ki me je obvaroval velike nesreče.« — »Tako?« — »Poročil je gospodično, ki sem jo jaz mislil vzeti.«

Letalo na veterinico. Sedaj so začeli graditi nova letala na veterinico. Ta omogoča, da se letalo skoraj navpično lahko dvigne v zrak in tako zopet spusti na tla. Te dni se je tako letalo za poskušnjo spustilo na pariško ulico ter se nato zopet dvignilo.

„Karmeličanke hotele naskočiti parlament“

Sestnajst redovnic je šlo po nedolžnem v smrt pod giljotino

»Ponedeljski Slovencec« z dne 19. novembra je pod naslovom »Zenske pod giljotino« naštel nekaj žensk, ki so padle pod giljotino. Francoski zgodovinar G. Lenôtre opisuje tudi tale primer:

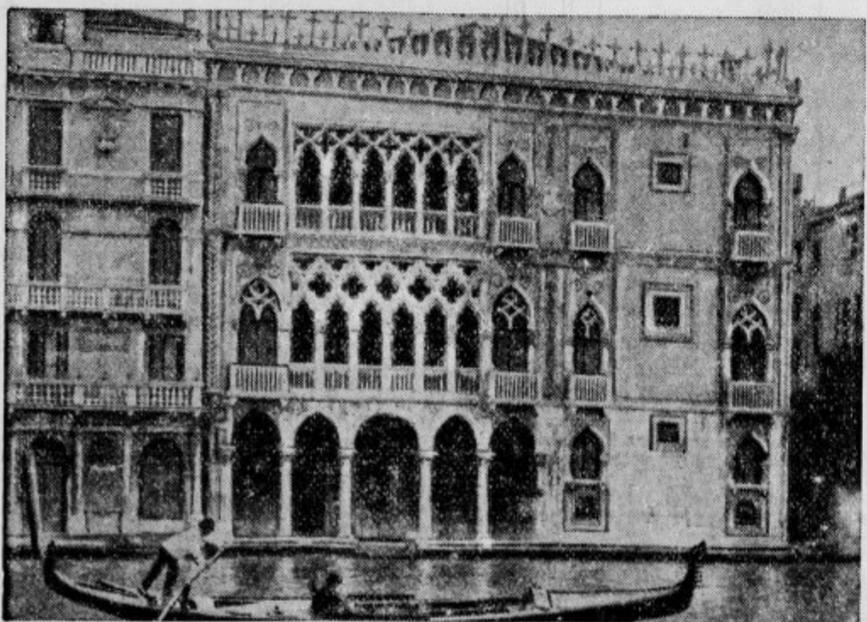
»17. julij 1794 je bil lep dan. Devet in trideset obojenih na smrt se je peljalo na štirih vozovih. Na zadnjih dveh je bilo šestnajst žensk, pokritih z enakimi belimi plašči in — prepevajočih... S tenkim in mirnim glasom so pele latinsko himno Salve Regina, katere napev je bil tedaj že pozabljen, a so se mnogi spominjali, da so ga že elišali, da so ga tudi sami že peli, tedaj seveda, ko še ni bilo giljotine. Ker je bila vožnja dolga, so tej himni dodale še Te Deum. Bile so karmeličanke iz Kompjenja. Med njimi je bilo nekaj prav starih: dve sta imeli po devet in sedemdeset let, druge so bile v zreli dobi, le dve sta bili jako mladi, zlasti neka novinka. Zdal so vse zapele M'serere. Okoli voz so hodile »giljotinske beštije«, ki so obojence navadno smešile in psovale, to pot so kar omelele in zbegane poslušale. Tistim pa, ki so karmeličankam sledili do prestolnega trga, kjer je stala giljotina,

se je nudi edinstven prizor. Izstopivše iz voz so svete ženske poklekile in zapele Veni Creator. Med tem so pa rabljevi pomagali izvršili zadnje priprave. Prvo so prijeli novinko, ki je vstala in pokleknila pred predstojnico, proseč jo, ali sme v smrt. Nato je šla po stopnicah in pela Laudate Dominum. Petnajst glasov se ji je pridružilo. Čim bolj so svete žene odhajale na morišče, tem bolj je pojemal slavnostni epev, dokler ni pela samo ena še: prednica, ki je umrla zadnja...«

Karmeličanke iz Kompjenja blizu Pariza so bile obdolžene, da so »nemeravale napad na narodno skupščino«. Revolucionarno sodišče je ugotovilo njihova imena ter vse obdolžilo na smrt. Šest ur pozneje so bile usmrčene.

Zanimivo je, kakšnega mišljenja so bili tedaj »strumni republikanci«, ki so bili pri tej izvršbi navzoči. Neko poročilo, ki ga hranijo v policijskih arhivih, takole pravi: »Narod obžaluje le to, da nimamo hujšega orožja od giljotine. Treba bi bilo na vsak način takega, pod katerim bi žrtve dlje trpele...«

Beneške palače se podirajo

Med beneškimi palačami je posebno znamenita tako zvana »Zlata hiša« — »Cassa d'Oro« ob glavnem kanalu. Njeni temelji — v morskem dnu zabiti piloti — pa so začeli popuščati in palača je začela pokati. Začeli so preiskovati in dognali so, da so tudi druge znamenite beneške palače v nevarnosti. Če ne bo država z velikimi zneski pomagala popraviti temelje, bodo vse najlepše palače izgnane.

Velike povodnji v Atenah

MLADI SLOVENEČ

Miklavžev prihod

Svetnik po hišah hodi,
ko vsi otroci spe;
to škof je z belo brado,
Miklavž mu je ime.

Otrokom, ki so pridni,
prinaša kup darov,
porednih pa ne miška
nič kaj prihod njegov.

Miklavž prinaša takim
kot svoj edini dar —
le šibo, ki je zanje
hudo nadležna stvar.

Mušja palača

(Za najmlajše.)

Lončar je vozil svojo robo po deželni cesti v
božji svet in izgubil na polju velik lonec.
Muha ga je iztaknila. Naselila se je v njem in
živela veselo in zadovoljno.

Dnevi so tekli in pribrenčal je mimo komar.
Potrkal je na lonec:

»Tok, tok! Kdo stanuje v tej lepi palači?«

»Jaz, muha Brenčulja. Kdo si pa ti?«

»Komar Pičon.«

»Velop! Bodi moj gost!«

In sta skupaj živela v prelepi palači.

Tedaj je miška skočila iz luknje in potrkala
na lonec:

»Tok, tok! Kdo stanuje v tej lepi palači?«

»Midva, muha Brenčulja in komar Pičon. Kdo
si pa ti?«

»Miška Glodačka.«

»Velop! Bodi najin gost!«

In so vsi trije živeli složno v prelepi palači.

Iz mlake je priskakljala žaba in potrkala na
lonec:

»Tok, tok! Kdo stanuje v tej lepi palači?«

»Mi trije, muha Brenčulja, komar Pičon in mi-
ška Glodačka. Kdo si pa ti?«

»Žaba Regljača.«

»Velop! Bodi naš gost!«

In so poslej štirje živeli v prelepi palači.

S polja je pritekel zajec in potrkal na lonec:

»Tok, tok! Kdo stanuje v tej lepi palači?«

»Mi štirje, muha Brenčulja, komar Pičon, mi-
ška Glodačka in žaba Regljača. Kdo si pa ti?«

»Zajček Dudeldajček.«

»Velop! Bodi naš gost!«

Zdaj jih je bilo pet.

Iz gozda se je priplazila lisica in potrkala na
lonec:

»Tok, tok! Kdo stanuje v tej lepi palači?«

»Nas pet, muha Brenčulja, komar Pičon, miška
Glodačka, žaba Regljača in zajček Dudeldajček.
Kdo si pa ti?«

»Lisica Zvitorepka.«

»Velop! Bodi naš gost!«

Z lisico jih je bilo pod loncem šest.

Iz vasi jo je primahal pes in potrkal na lonec:

»Tok, tok! Kdo stanuje v tej lepi palači?«

»Nas šest, muha Brenčulja, komar Pičon, miška
Glodačka, žaba Regljača, zajček Dudeldajček,
lisica Zvitorepka in pes Hovhov. Kdo si pa ti?«

»Volk Požeruh.«

»Velop! Bodi naš gost!«

Zdaj jih je bilo sedem.

Izza ovinka je v ogromnih skokih pridrvel
volk in potrkal na lonec:

»Tok, tok! Kdo stanuje v tej lepi palači?«

»Nas sedem, muha Brenčulja, komar Pičon, mi-
ška Glodačka, žaba Regljača, zajček Dudeldajček,
lisica Zvitorepka in pes Hovhov. Kdo si pa ti?«

»Volk Požeruh.«

»Velop! Bodi naš gost!«

Tako jih je bilo v loncu osem. Živeli so v njem
veselo in zadovoljno in se imeli od srca radi.

O mušji palači in njenih zadovoljnih prebival-
cih je zvedel medved Godrnjavec.

V temni noči je prilomastil iz gozda in potrkal
na lonec:

»Bum, bum! Kdo stanuje v tej lepi palači?«

»Nas osem, muha Brenčulja, komar Pičon, mi-
ška Glodačka, žaba Regljača, zajček Dudeldajček,
lisica Zvitorepka, pes Hovhov in volk Požeruh.
Kdo si pa ti?«

»Strah gozda!« je medved zarenčal z globokim
basom, da je lonec zabobnel kakor ob potresu.

In je sedel na loncu in zdrobil mušjo palačo
in vse, ki so v njej prebivali, v drobne kose ter
jih pohrustal za zajtrk.

Trije junaki

Trije dečki, Francek, Tonček in Janezek, so se
bahali s svojim junaštvom.

Francek je dejal: »Jaz sem nekoč slona zgrabil
za rlec in ga trestil ob tla.«

Tonček je dejal: »Jaz sem se pa spuстил po
pajčevini z aeroplana, ki je letel dva tisoč metrov
visoko nad zemljo.«

Janezek je zamahnil z roko in se moško po-
trkal na prsi: »To že vse skupaj ni nič! Jaz sem
se pa nekoč umil z mrzlo vodo, ne da bi me morala
mama k temu priganjati!«

Perzijska pravljica

(Konec.)

Volk se je pomiril in rekel:

»Zelo sem se že jezil zaradi tebe, Hasan. Po-
skusimo še enkrat, toda zadnjič. Pot do tega veli-
kana in njegovega rumenega konja je dolga, dolga.
Ti bi potreboval leto dni, toda jaz te ponese in tja
v treh dneh. Zajahaj me in se primi za rep.«

Kraljevič je zajahal volka, ki je kot veter zdrvel
čez polja in gozdove. Tretjega dne sta se ustavila
pod visoko goro.

Volk je rekel kraljeviču Hasanu:

»Pazi dobro in stori vse tako, kakor ti rečem,
sicer izgubiš glavo. Ko priplezaš na goro, boš za-
gledal veliko hišo. Vstopi v njo. V kuhinji spi veli-
kan. Za vratom ima privezane ključke. Ne boj se,
vzemi ključke in pojdi dalje. Videl boš mnogo sob.
V prvi so klini, v drugi dolge svilene vrvi, v tretji
pa rumeni konj. V tej sobi je v oglu izkopana glo-
boka jama. Ko vstopiš, bo konj glasno zahrzal. Ne
zmeni se zanj, ampak hitro priveži svileni vrvi za
jasli in se spusti v jamo. Velikana bo konjevo hrza-
nje zbudilo, pogledal bo v okoličino, da pregleda, če
ni koga v bližini. Nato se bo vrnil, privezal konja
na prejšnje mesto in odšel nazaj spat. Čez nekaj
časa pomoli glavo iz jame: rumeni konj bo zopet
zahrzal. Velikan se bo prebudil in na konju spet
pregledal okolico. Ker ne bo ničesar našel, bo ko-
nja vrnil na staro mesto in odšel spat. Tedaj po-
moli drugič glavo iz jame, nakar bo rumeni konj
tretjič zahrzal. Velikan bo prihitel, zajahal konja
in pregledal okolico. Jezen bo konja privezal nazaj
k jaslim, ga ozmerjal, mu vzel suho grozdje, ki ga
konj navadno je, in postavil predenj trde kosti, go-
voreč: »Zdaj lahko hrzta, kolikor hočeš, pa me ne
bo. Si me že trikrat prevaral.« Velikan bo odšel
spat, ti pa se dvigni iz jame, vzemi kosti izpred
konja in mu položi v jasli suho grozdje. Konj te
bo vzljubil in ne bo več hrzal. Vrni se v kuhinjo,
kjer spi velikan, ter ga s klini in svileno vrvo pri-
veži na pod. Zajahaj rumenega konja in se vrni k
meni.«

Kraljevič Hasan se je poslovil od volka in se
odpravil na pot.

Povzpel se je na goro, zagledal hišo in vstopil.
V kuhinji je spal grozen velikan in grdo smrčal.
Iz ust in nozdrvi mu je švigal plamen. Kraljevič se
je ustrašil, vendar se je toliko ohrabil, da je stopil
k velikanu in mu snel ključke z vratu. Vstopil
je v prvo sobo, kjer so ležali po tleh ogromni klini.
Vzel je petnajst klinov in vstopil v drugo sobo,
kjer je odrezal osem in trideset laktov od svilene
vrvi. Tako obrožen je vstopil v zadnjo sobo, kjer
je stal rumen konj. Ko ga je konj zagledal, je za-
hrzal tako glasno, da se je hiša stresla. Hasan ni
izgubljal časa in je hitro privezal svileni vrvi za
jasli in se spustil v globino. Velikan se je prebudil,
zajahal konja in odjezdil v okolico, kjer je skrbno
pregledal, če se kdo skriva v bližini. Ničesar sum-
ljivega ni opazil. Vrnil se je v hišo, privezal konja
k jaslim in odšel spat.

Tedaj je kraljevič Hasan pomolil glavo iz jame
in konj je zopet zahrzal. Velikan je pritekel in
odjezdil pogledat, kaj je. Tudi topot ni opazil ni-
česar. Vrnil se je, postavil konja na staro mesto in
odšel spat.

Kraljevič Hasan je znova pomolil glavo iz ja-
me. Konj je spet zahrzal, velikan je prihitel, od-
jezdil, se po brezuspešnem iskanju vrnil in konja
privezal nazaj k jaslim. Besen je konja pošeno
ozmerjal, ker ga je po nepotrebnem vznemirjal.
Vzel mu je suho grozdje in mu v jasli položil trde
kosti. Nato je odšel spat.

Kraljevič Hasan se je dvignil iz jame. Rumeni
konj je zahrzal, toda nihče ni prišel. Kraljevič mu
je vzel iz jasli trde kosti in predenj položil spet
suho grozdje. Ko je konj to videl, je nehal hrzati.
Hasan je odšel v kuhinjo, kjer je spal velikan, in
ga s klini in z vrvi privezal na pod.

Velikan se je prebudil, toda bilo je že pre-
pozno. Klini in vrvi so bile močnejše od njega.

Kraljevič Hasan je zajahal rumenega konja in
se napotil nazaj k volku.

Volk se je vzradostil in rekel:

»Vrniva se h kralju, ki ti mora dati lepo hčer.«

Ko sta dospela do mesta, je rekel volk:

»Zakaj naj bi dala kralju rumenega konja, ko
je pa izdajalec in te bo ogoljufal. Raje ga obdrži
zase. Prijatelj, zamiži!«

Kraljevič je zamižal. Volk je izgovoril nekoli-
ko čarodajnih besed in se spremenil v lepega ru-
menega konja, za las sličnega onemu, ki sta ga
dovedla od velikana.

»Zdaj odpri oči in me odvedi h kralju!« je
ukazal kraljeviču konj, ki je bil volk. »Kralj ti bo
dal lepo hčer in prekrasni telovnik. Vzemi oboje,
vrni se semkaj, zajaši rumenega konja in zdrčaj
v deželo, kjer so čudežne ptice. Na pol pota te
bom dohitel.«

Kraljevič je konja-volka ubogal in ga na uzdi
odvedel v dvor. Pravega konja je pustil v gozdu.
Kralj se je konja zelo razveselil in v svoji radosti
ukazal, naj dajo kraljeviču lepo hčer in telovnik.

A komaj je kraljevič odšel, se je kralj že ske-
sal, da mu je dal lepo hčer. Ukazal je, naj mu pri-
vedo rumenega konja. Zajahal ga je in odjezdil na
čelu vojske za kraljevičem, da mu odvzame kralje-
vno. Ni jahal niti pol milje, ko se je konj spreme-
nil spet v volka. Kralj je padel s prednega ko-
nja in se ustrašil. Vsa vojska s kraljem na čelu
se je spustila v divji beg. Bili so prepričani, da je
to slabo znamenje, ker ni izpolnil dane besede.
Vrnili so se pobiti domov.

Medtem pa je jahal kraljevič na rumenem ko-
nju s kraljevno v naročju v deželo, kjer so živele
rajske ptice. Potekla je še ena ura in že so bili v
deželi, kjer so bile doma rajske ptice.

Ustavili so se v gozdu in volk je rekel:

»Kraljevič, tudi zdaj ti ni treba dati lepe de-
klince kralju, ker te bo ogoljufal. Vzemi jo za ženo,
ko se vrneš domov k očetu. Zapri oči!«

Kraljevič je zamižal. Volk se je spremenil v
prav takšno deklico, kakor jo je kraljevič vodil s
seboj.

»Odpri zdaj oči in odvedi me pred kralja.
Vzemi ptice in s kraljevno odjezdj tja, kjer so
ostali mežgi in konji. Kmalu te bom dohitel.«

Ko je kraljevič privedel na dvor lažno lepoticu,
je bil kralj tako prezet, da mu je takoj dal rajske
ptice in zlato stojalo.

Kraljevič je odhitel z dvora, toda komaj je za-
pustil dvorec, se je kralj že ekešal, da je dal ptice.
S konjeniki je nam pohitel za kraljevičem. Toda
na potu so ga dohiteli ali, ki so mu sporočili, da
se je njegova nevesta spremenila v volka in zbežala
v gozd. Kralj se je ustrašil in se vrnil domov.
Misli je, da je bila to kazen, ker ni držal besede.

Volk je kmalu došel kraljeviča in mu rekel:

»Dragi Hasan, najino beganje po svetu se je
lepo in srečno končalo. Najprej se odpočijeva v
moji hiši, nato pa kreneva domov k tvojemu
očetu.«

Kraljevič ni imel ničesar proti temu. Čez par
minut sta dospela do prekrasne hiše, ki je bila
volkov dom. Dva dni sta počivala in se gostila,
tretjega dne pa se je kraljevič domislil, da se
mora vrniti domov. Že sta z volkom krenila na pot,
ko se je spomnil svojih dveh bratov, ki sta skupaj
z njim odšla iskat skrivnostno ptico. Rekel je
volku:

»Dragi volk, čas je, da odidem domov, toda
najprej moram najti brata.«

Zahvalil se je volku za vse, kar mu je dobrega
storil, in se odpravil na pot.

Dolgo je hodil. Nekega dne je prijezdil v
veliko mesto. Prebivalci tega mesta so mu pove-
dali, da je nekoč došel tja priemuknjen bogataš,
ki je trdil, da je kraljevič. Iskal je skrivnostno
ptico. Zapravil je vse svoje bogastvo in obubožal.
Zdaj mora delati pri nekem čevljarju sredi mesta,
da zasluži vsakdanji kruh. Kraljevič se je takoj
napotil tja in zares našel tam svojega srednjega
brata Abdrašim, ki je sedel na trinožniku in
kralj podplate starh škpet. Abdrašim je takoj spo-
znal Hasana. Priščno sta se pozdravila in objela.
Hasan je bratu kupil novo obleko in oba sta odšla
iskat najstarejšega brata.

V drugem mestu je zagledal kraljevič Hasan
nekega nosača vode, ki je bil zelo podoben nje-
govemu bratu, toda bil je ves zamazan, raztrgan in
razcepan. Hasan je stopil k njemu in ga vprašal,
kdo je in odkod je doma. Nosač je odgovoril:

»Najstarejši sin sem mogočnega kralja. S svo-
jima bratoma sem odšel na pot, da prinesem očetu
skrivnostno ptico. Imel sem štrideset zlatom na-
tovorjenih mežgov in dva konja z živežem. Ostal
sem v tem mestu. Denar mi je počasi splahnel in
nekega dne sem moral prijeti za beraško palico.
Samo ta dva mežga, ki mi nosita vodo, sta mi
še ostala. Z njima si služim borni kruhek.«

Kraljevič Hasan mu je povedal, da je njegov
brat. Kupil je Ibrahimu lepo novo obleko, kakor
se spodobi kraljeviču, in vsi trije so nadaljevali
pot proti domu.

Na vso moč se je razveselil stari kralj, ko je
dobil čudežne ptice, še bolj pa je bil vesel, da so
se vrnilo sinovi, za katere je že mislil, da so se iz-
gubili v daljnem svetu. Bridko si je že očitil vse
te dni, da jih je pustil na tako nevarno pot. Za-
jokal je od sreče, ko jih je videl spet žive in
zdrave pred seboj. Najbolj pa je bil vesel svojega
najmlajšega, ki se je najbolj postavil s svojo hra-
brostjo in bistroumnostjo.

Priredili so velikansko pojedino, da proslavijo
poroko kraljevega najmlajšega sina Hasana s pre-
lepo kraljevno. Na pojedino so povabili tudi volka
in ga neznansko lepo pogostili.

Stari kralj, ki se je že navlečel vladanja, je
kmalu nato izročil kraljestvo svojim sinovom. Naj-
večji delež je dobil najmlajši kraljevič Hasan. Vla-
dal je modro in pravično, ker je marljivo čital uče-
ne in pametne besede na perotnicah skrivnostnih
ptic.

Iz burkeževe torbe

Dva tatova sta vionila v samotno vilo, kjer
so imeli papagaja. Ko sta začela odpirati predale,
da bi poiskala zlatnino, je papiga začela na ves
glas kričati:

»Sladkorčkov dajte, sladkorčkov, drugače po-
kličem po-li-ci-jo!«

Imeniten risar

To je bilo poletje.

Učitelj je šel z učenci na šolski izlet. Pokazal
jim je spetoma marsikatero rožo v gozdu in na
polju. Ko so se vračali proti domu, je učitelj dal
učencem domačo nalogo: vsi naj do prihodnjega
dne narišejo eno izmed rož, ki so jih videli na
izletu.

Drugega dne so učenci ponosno pokazali učitelju
svoje risbe. Samo Brilzgov Jakec je prišel v šolo
brez risbe.

»Zakaj pa ti nisi napravil nalogo?« ga je vpra-
šal učitelj.

»Saj sem jo napravil, gospod učitelj, ampak
moja roža je bila tako dobro naličkana, da jo je
naša koza takoj, ko jo je zagledala, požrla!« se je
odrezal Jakec.

Še dva odgovora

Odgovore na vprašanja smo zaključili že prej-
šnjo nedeljo, vendar nam nekateri zamudniki še
vedno pošiljajo nove odgovore. Teh seveda ne mo-
remo več objaviti, pač pa objavljamo kot posebnost
samo še dva odgovora enega izmed zamudnikov,
ker ju je sestavil v vezan: besedi, to je v verzih.
To sestavljanje je bilo zamudno in nič kaj lahko
delo, zato bi bilo kruto, če bi ves dečkov trud
vrgli v koš. Mladi pesnik bi pač zaslužil nagrado,
a po toči zvoniti je — preozono. Zreb je že storil
svojo dolžnost prejšnjo nedeljo.

Kaj najraje čitam?

Najraje čitam lepe pripovedke,
ki na otroški strani niso redke.
Povesti, ki si jih želim,
najprej na strani tej dobim.
Pozimi, brrr, ko mraz priiteka
in vsak se k topli peči stika,
najbolje se je v sobo seesti
in brati stričkove povesti.
Nad vse sem jaz hvaležen stričku,
da napisal je povest o pičku,
ki ključka je imel kar dva
in lepo pel je na oba —
zdaj žalostno, zdaj spet veselo,
da daleč je čez plan donelo...

Skrb za pičke

Če meni v topli sobi
se slabo ne godi,
naj tudi piček zunaj
gladu nič ne trpi.
Ubogi piček dobro ve,
kako toplota dobro de.
Ko pride zima bela,
naj vsak za pičke dela.
Pri mami naj drobit naprosi
in pičkom v hiško jih natrosi,
da piček jih veselo
bo zobati začel.

Ko prišla zlata bo pomlad,
ne bo trpel več piček glad.
Lepo se tebe spomni bo,
zapel ti zvonko pesemco...

Stotero Bog ti bo povrnil,
če boš pozimi pičke krmlil!

Lovin Krže,
učencec II. razreda meščanske šole na Prulah.

V peklu se pripravljajo

V peklu črnem je te dni
velik dirndaj;
kmalu, kmalu bo odpri
sveti Peter raj
in Miklavž z nebeškim spremstvom
bo po lestvi zlati
spustil se na zemljo našo,
parkelji kosmati
pa iz pekla pridre —
malopridnežem gorje!

Lucifer se že pripravlja,
jezno brundajoč: bubuuu!
Brije prvi ga rogatce,
drugi brusil kromlje mu,
tretji pa pekleniški bratec
parklje mu z globinom maže —
pesem ta prav nič ne laže!

Ko od glave in do nog
brhek bo kot kozji rog,
priložja pred vaše duri —
bojte se ga v tisti uri!

Bistra glava

Učitelj se je zaman trudil, da bi Janezka na-
učil šteti vsaj do deset. Vsa Janezkova učenost se
je namreč nehala pri številki 2, naprej pa kar
ni šlo.

Učitelj je premišljeval, kako bi dosegel pri-
bistroumnem Janezku večji uspeh. In se je na-
zadnje domislil in ga vprašal:

»Janezek, ali imate doma kakšnega psa?«

»Ne!«

»Pa mačka?«

»Mačka pa imamo.«

»No, vidiš, to je lepo. Preštej drevi, koliko ima
vaš maček nog, jutri mi boš pa povedal, kajne?«

»Bom!«

Ko je naslednjega dne prišel Janezek v šolo,
ga je učitelj vprašal:

»No, ali si preštel, koliko ima maček nog?«

»Sem!«

»No, torej povej!«

»Naš maček ima spredaj dve nogi in zadaj
dve nogi!« se je odrezal nepoboljšljivi Janezek.

Hud pes

Hiši Joškovič staršev se je približal neznan
gospod. Jožek mu je stekel naproti in mu svareče
zaklical:

»Gospod, gospod, ali se nič ne bojite hudega
pesa?«

»Kje ga pa imate?« se je začudil gospod in
oprezno pogledal naokoli.

»Zdaj ga še nimamo; prihodnje leto ga bomo
kupili!«

Frančkova modrost

Gospod sreča na cesti sosedovega Frančka,
ki drži za roko svojega mlajšega brata, in mu
reče:

»Poglej, fantek, moj pes je šele pet mese-
cev star, pa že imen

ŽENA IN DOM

Naše izseljeniške matere

... In tisto jutro smo zvedeli, da je bilo po radiu naznanjeno, da so našega kralja ustrelili. Škoda ga je! V nemških časopisih veliko o njem pišejo, da kako je bil dober za ljudi. In v »Domoljubu« smo tudi brali, kako je rad hodil po naših krajih. Ko bi bil vsaj vedel, kaj ga na tistem neerečem potovanju čaka in bi bil ostal doma! — In več, tisti dr. Sch., ki je imel »Abtrittsgemeinschaft« (organizacija za odstop slovenskega in hrvaškega ozemlja) v rokah, je tudi mrtev. Dva avta sta trčila vkup in Sch. je bil precej mrtev. No, saj tisti »AG.« je zdaj čisto proč, ne smejo imeti več nobenega shoda. Čisto prav, vsak mora svojo domovino ljubiti.

Tako-le je v dneih naše narodne žalosti pisala svojemu sinu preprosta slovenska mati, rudarska žena, iz daljne tujine. Tako preproste so njene besede, pa težke in čiste, ko zlofo. Pomislimo, da je to žena slovenskega rudarja in družinskega očeta, za katerega domovina ni imela kruha in je moral po vojni, že hudo izčrpan, z ženo in najmanjšimi otroci znova v mrzlo tujino. Žena te bridkosti, ki jo je morala deliti z možem, domovini ni štela v zlo, ni se dala zavesti rdečemu evangeliju, da je delavec brezmodovinec, da je domovina tam, kjer je kruh. S preprosto samoumevnostjo govori o »našem kralju« in »naših krajih« in z enako preprosto samoumevnostjo ugotavlja, da »mora vsak svojo domovino ljubiti«. Koliko ljudi, ki se jim v Jugoslaviji dobro, celo slajno godi, pa ne nergači in skrivni sovražniki ali vsaj hinavci in konjunkturisti, ostramoji ta preprosta slovenska izseljeniška mati! A kar je glavno:

Domovinska ljubezen te preproste žene je goreča žrjavica na naše glave, posebno na glave odgovornih činiteljev. Kako slepi smo, kako malo znamo ločiti zrnje od plev, kako brezbrizno redimo in grejemo gade na svojih prsih, svojo najboljšo, najprijetnejšo kri pa puščamo, da — s svojo brezbriznostjo naravnost ženemo iz domovine!

In kako malo se potem brigamo za to našo razkropljeno kri! Kakor da bi nas bilo na stotine milijonov in bi izgubila tisoče za nas nič ne pomenila. Kako drugače delajo veliki narodi: Anglež je takorekó na vsem svetu nedotakljiv; mogočno zaščito svoje domovine najde v tujini Francoz in Italijan; Nemcem je za vsako njihovo dušo kjerkoli v svetu, vse mogoče zveže tko do njih, z neumorno, materinsko skrbjo jih iščejo in vabijo s kratkimi valovi po vesolju... Naš izseljenec pa je v tujini največkrat zapuščen kakor kamen na cesti,

in to včasih celo tam, kjer imamo svoja uradna zastopstva. Poišče jih le redko rodoljubna duša, idealen duhovnik, a pogosteje izkoriščevalci in zapeljivci.

Kako bridko se godi otrokom naših izseljencev po tujih šolah, kako jih ponižujejo, kako jim na premeten, barbarski način upogibajo tilnike pred tujo veličino in jih uče, da se sramujejo svoje krvi, da se potušujejo — o tem so nam dale nazoren primer slike iz Westfalije, ki jih je nedavno priobčil naš list. Če se vkljub vsemu temu najde med našimi izseljenci toliko domovinske zvestobe in ljubezni, kakor je diha iz uvodoma navedenega pisma, je to le dokaz, kako krasno, plemenito je to naše preprosto ljudstvo, iz čigar srede izvirajo naši izseljenci.

Seveda niso vsi izseljenci enaki in je med njimi tudi izpriencev, bodisi že od doma, bodisi da jih je izpridila tujina. A prav gornji zglede nam kaže, kolikoga pomena so za domovino dobre, verne matere tudi v izseljeništvu. Otroci takih mater za domovino ne bodo izgubljeni. Skrb za dobro, na veri temelječo vzgojo naše ljudske ženske mladine je zato ena prvih nalog tudi z izseljeniškega gledišča. So, ki jim odtehta odlična dama stotine preostalih žena, v resnici pa vse drže na svojih ramah ljudske matere.

Domovina je še veliko dolžna našim izseljencem, naj ta dolg čim prej poravnata! A tudi mi vsi, ki smo deli celote in z njo eno, ki živimo v domači deželi, najsi tudi ne vselej v obilju in ne brez skrbi in neprilike, tudi mi vsi smo obvezani bratom in sestram, ki so morali v tujino za kruhom. Podpirajmo Rafaelovo družbo in vsa druga prizadevanja za naše izseljence, omogočajmo nadarjenim sinovom in hčeram naših izseljencev šolanje v domovini, šolska mladina izseljencev pa naj bi redno hodila na počitnice »v naše kraje«, vsaj v manjših skupinah; naša ženska društva bi se morala s sestresko ljubeznijo zavzeti za naše žene in dekleta izven domovine; sploh se zanimajmo za usodo naših izseljencev in zahtevajmo rednih javnih poročil o njihovem gibanju, naš radio pa naj jim čim čim več posreduje naše pozdrave in vse najboljše, kar premoremo. Celokupna domovina mora skrbeti za to, da bo vsak naš izseljenec kjerkoli v svetu vedel, čigav je in bo našel v imenu svoje domovine pomoč in spoštovanje.

Na tem mestu pa veljaj danes naš sestriki pozdrav in naše globoko spoštovanje in prvi vrsti našim izseljeniškim materam mučenicam!

Kaj je meter?

Dolžinska enota.

Kaj je watt?

Enota za porabljeni tok.

Kaj je lumen?

Enota za svetlobno množino.

Kaj je dekalumen?

Večja enota: 10 lumenov.

Z dekalumeni označene zelo gospodarne TUNGSRAMD žarnice dajejo več svetlobe za manjše stroške, ker je njihova nitka zvita v dvojno vijajnico.

ZARNICE

TUNGSRAMD

nitka v dvojni vijajnici - svetlobna množina v dekalumenih.

DELAVSKI VESTNIK

Važna razsodba

Upravno sodišče v Celju je s svojo sodbo z dne 30. oktobra 1934. razsodilo, da delavec in dninarji, bodisi kvalificirani, polkvalificirani, bodisi nekvalificirani delavci niso dolžni plačati 1% izrednega doprinosa k uslužbenskemu davku.

Upravno sodišče je v svoji razsodbi med drugim uglasilo posebno tole:

Po § 16. toč. 4. stavka prvi finančnega zakona za leto 1934—1935 plačajo 1% izredni prispevek vsi zavezanci uslužbenskega davka od prejemkov, ki so temu davku zavezani.

Po čl. 90. tč. 5. zakona o neposrednih davkih pa niso zavezani uslužbenskemu davku plačniki nekvalificiranih delavcev - dni-

radi lastnega izučevanja. Delavec v tem smislu je lahko kvalificiran (kvalificiran obrtnik, ki se je po redni poti izučil obrta po predpisih svoje stroke in dovršen učence obrtnih šol, odnosno pomočnik), polkvalificiran (delavec, ki opravlja obrtne posle, ki pa se obrta ni po redni poti izučil) in navaden fizični delavec (oseba, ki opravlja navadna fizična dela). Nameščence ne izgubi značaja delavca, če sam opravlja fizična dela in le postransko nadzoruje druge, enakovrstno zaposlene delavce (predelavce) ali če samo šteje in zabeleži ponavljajoča se enakovrstna delovna opravila drugih, ne da bi mogel z delovno močjo teh oseb razpola-

Dobro pijačo in jedačo, po zmernih, nizkih cenah, dobiš v gostilni

Zadružna klet, Kongresni trg 2

Ljubezen do domovine

Domovinska ljubezen je imela od nekđaj največjo moč do človeškega srca. Iz domovinske ljubezni so ljudje ustvarjali slavna dela, tvegali in darovali življenje in imetje, z radostjo in brez pridržka. Vsa zgodovina je polna zgledov za to in le še vera je večja in močnejša od domovinske ljubezni. Sicer sta se pa obe premnogokrat vezali in stapljali v eno.

Pa kaj bi človek mimo Boga bolj ljubil kakor svojo domovino? To je dežela, v kateri korenini naša narodna družina kakor drevo v zemlji, deže'a, ki nosi naše ime in naš obraz, kakor mi njenega. Dežela, ki je napojena z našim znojem in krvjo našega rodu, dežela, v kateri počivajo naši predniki, ki so dali imena njenim goram in rekam in krajem, njenemu rastlinju in živalstvu, njenim podnebnim in vsem drugim naravnim pojavom. Dežela, po kateri so utrli poti in steze in si zgradili božje hramove, dokaze duševnega pletstva, vire moči in uteh v dobrih in slabih dneh. Dežela, v kateri je naša narodna duša enovala svoje sne in oblikovala svoja spoznanja o resničnem, dobrem in lepem v svoji nravi, svojih običajih, svojih pravljicah in pripovedkah, svojih rekah in pesmih. Dežela, v kateri imamo kot narod neodtujljivo domovinsko pravico na svetu, v kateri nismo tujci in gostje, ampak domačini. To domačinstvo je znamenje našega svobodništva med narodi sveta, častna listina, s katero se moremo izkazati v najoddaljenjih deželah in si zagotoviti spoštovanje in zakonito varstvo. Ta dežela, naša domovina, ki krije v sebi kosti naših prednikov, je tudi zibel naših potomcev, ki bodo v njej živeli, uživali radost in bol, delali in ustvarjali, ter zapuščali sadove svojega truda nepregledni vrsti novih rodov. V domovini

je tekla naša lastna zibel, tu poznamo ljudi in zemljo, tu so temelji našega obstoja, tu naši cilji, naši upi in želje za bodočnost. Preteklost, sedanjost in bodočnost nas nerazdružno vežejo z domovino — kako je ne bi ljubili, saj: domovina, to smo mi.

Ni bilo vedno tako! Niso se daleč časi, ko je nosila država, v katero smo bili Slovenci včlenjeni, tuje ime in se naša domovinska ljubezen ni mogla prav razviti in razcveteti. Brez veselja smo ji služili, iz dolžnosti. Hrepeneli smo po pravi, lastni domovini in jo po Božji previdnosti tudi dosegli, ko smo bili zanjo ponizno služili, v zvestobi do sebe, dolge vekove. Da, zdaj jo imamo. Ljubimo jo! Ne samo z besedami, ampak iz celega srca, v vsem svojem dejanju in nehanju.

Naj nas ne moti, da ta in oni, premnogo njih, morda mi sami še nismo našli dovolj udobnega, mehkega mesta v domovini. Domovina tega ni kriva; krive so časovne razmere, ki še velikim, starim in bogatim deželam ne prizanašajo in je vprašanje, če je njihovim državljanom toliko mehkeje postlano ko nam. Kriva je tudi človeška zmotna in izkvarjenost, ki sta istotako po vsem svetu doma in proti katerima se je pač treba boriti z zakonitimi sredstvi. Domovina je pa nedolžna in sveta in nam želi biti vsem enako dobra mati. Služimo ji tako, da bo to mogla: iščimo njo, ne sebe. Delajva tako predvsem jaz in ti, pa bo moral slednjic enako tudi tretji.

Božja previdnost nalaga enim, da za domovino umrjo, drugim, da zanjo žive. Ženam predvsem je dodeljeno življenje. Živimo Bogu, da s tem služimo domovini.

Zimski vrt med dvojnimi oknomi

Prezimpljenje cvetic in drugih okrasnih rastlin nam običajno dela preglavice. Na sliki vidimo kar slajno rešitev tega vprašanja: Med dvojnimi oknomi

prillične vile, ki zavzema skoraj celo eteno, je napravljena gređa. Cvetlice se tu izvrstno počutijo in dajejo obnem sobi vedro lice.

Sveže madeže črnila na preprogah in volnenih odejah pomočimo z mlekom. Čez nekaj minut pritismo na mesto vato, ki mleko popije. Nato madež znova namočimo z mlekom in znova osušimo z vato in to še nekajkrat ponovimo. Potem izperemo mesto z milnico in oteremo s suho brisačo. Včasih zadostuje, da madež otaremo s prerezano citrono.

Ostapela zrcala odrgnemo s kašo, ki smo jo napravili iz zmlate krede, kisa in vode.

Zatohel duh iz oblazinjenega pohištva, ki ga dolgo nismo rabili, spravimo na naslednji način: sveže žgano bobovo kavo zmeljemo v mlinčku, stresemo v železno ponvico ali staro pločevinasto škatlo in to postavimo na špirtini kuhalnik, ki naj le prav malo gori. Ko se začne zmlata kava pariti in puhteti, jo postavimo pod oblazinjeno pohištvo, ki nato izgubi neprijetni duh po plesnobi.

Vodne madeže na parketu odrgnemo s krpicjo, ki smo jo namočili v špirtu; madeži takoj izginejo.

narjev na hitro roko najetih za posel ob izrednih in nujnih javnih potrebah.

Torej že po načelih, izraženih v prvem stavku § 16. toč. 4. finančnega zakona za leto 1934—1935, niso zavezani izrednemu prispevku nekvalificirani delavci dninarji, najeti na hitro roko, ker sploh niso zavezani uslužbenskemu davku.

Zato določila drugega stavka navedenega določila, da izrednega prispevka ne plačujejo delavci in dninarji, ni mogoče razumeti v tem smislu, da so tega prispevka oproščeni samo oni delavci in dninarji, ki so nekvalificirani in na hitro roko najeti za posel ob izrednih in nujnih javnih potrebah (glej razpis ministrstva financ, ki je citiran v dejanskem stanju te sodbe). Kajti ob taki interpretaciji bi bilo določilo, da so izrednega prispevka oproščeni delavci in dninarji, popolnoma odveč.

Radi tega se mora pojem »delavci in dninarji« interpretirati s splošnega narodnogospodarskega stališča.

Za delavca v tem smislu se smatra vsakdo, brez razlike spola, ki daje svojo telesno delovno moč stalno ali začasno v službo tretjim osebam, bodisi za nagrado, bodisi

Nujna naloga Delavske zbornice

Trditi smemo, da pri naši Delavski zbornici pravna pomoč za posamezne delavce ni dobro urejena, oziroma sploh ni urejena. Z usvetom ali z zastopstvom se pomaga le tistemu, ki kje po ovinkih zve, da more dobiti pomoč pri Delavski zbornici. Zato je število delavstva, ki pride prosit za pravno pomoč Delavsko zbornico, zelo majhno. In ravno iz tega vzroka se dogaja nebroj primerov, da je delavec oškodovan, ker se za svoje pravice sploh ni pobrigal ali pa se ni pravočasno pobrigal.

Nekateri so sicer mnenja, da taka pravna pomoč za posamezne delavce ne spada v delokrog Delavske zbornice, ampak spada v delokrog strokovnih organizacij. To mnenje pa ni pravilno, kajti po zakonu o zaščiti delavcev (§ 37, odstavek 8, 9) mora Delavska zbornica ščititi ekonomske, socialne in kulturne interese vseh delavcev in nameščencev s posredovanjem in interveniranjem direktno pri vseh državnih uradih, napravah in delodajalcih ter z ustanavljanjem in organiziranjem naprav po lastni inicijativi za pospeševanje ekonomskega, socialnega in kulturnega položaja delavcev in nameščencev. Strokovne organizacije imajo sicer tudi namen ščititi ekonomske, kulturne in moralne interese svojega članstva, toda te organizacije niso niti zmognene niti sposobne, da organizirajo sistematično pravno pomoč za vse delavce. Strokovne organizacije nimajo za to niti izvežbanega osebja (juristov, ki poznajo delovno pravo) niti dovolj denarja. Pa če bi strokovne organizacije to tudi organizirale, bi bili te pravne pomoči deležni kvečjemu člani društva. Vse ostalo delavstvo, t. j. devet desetih delavstva, pa bi se ne moglo — kljub temu da plačujejo prispevek za Delavsko zbornico — nikjer poiskati primerne pomoči v težkem boju za pravico.

Zato je nujno potrebno, da posveti Delavska zbornica tej nalogi več zanimanja. S tem bi Delavska zbornica na eni strani pomagala vsakemu delavcu in nameščencu, kakor hitro bi šlo za njegove pravice, na

drugi strani pa bi Delavska zbornica s tem preprečila mnogo nepotrebnih sporov in pravnih, ki požrejo ogromno delavskega denarja.

Kako naj bi bilo to delo organizirano, o tem so lahko različna mnenja. Toda eno je neobhodno potrebno: Delavska zbornica naj postane prva inštanca v vseh vprašanjih za rento, hranarino, pokojnino, porodnino, mezdo, nadurno plačilo i. t. d. Na višje stopnje (sodišče, rentni odbor) naj bi delavec šel po nasvetu, ki bi ga dobil pri Delavski zbornici. V težkih primerih bi moralo Delavska zbornica prevzeti tudi pravno zastopstvo in včasih (kadar gre za načelna vprašanja) tudi del stroškov.

Delavska zbornica je tudi dosedaj v posameznih primerih tako postopala, toda vse to je bilo nesistematično in le slučajno. V teh težkih časih pa je še posebej potrebna organizirana pravna pomoč.

Delavska literatura

Opozarjamo na dobre članke, ki jih pri našajo: »Čas« št. 3 vsebuje: Poskus načrtnega gospodarstva v Ameriki (dr. Ivan Ahčič), Moderno prirodoslovje o časovnosti sveta (Pirkovič), Vprašanje likvidnosti denarnih zavodov (Potočnik), Organizacija statistike v Jugoslaviji (dr. Lavrič) Med ocenami opozarjamo na oceno marksističnih del, ki jih izdaja založba »Nova knjiga« (Erika) v Ljubljani in odgovor dr. Gosarja na neutemeljeno in nedostojno kritiko njegovega dela, ki je izšla v Ljubljanskem Zvonu.

Zadugar št. 1—2 prinaša v svoji skrivnostni številki lepe članke izpod peresa dr. Aleša Ušeničnika, Jožeta Solarja, dr. Basarja, Jožeta Gašperšiča i. dr. — Vsa čast našim Kroparjem. Dokler bo na slovenski zemlji še kaj takih ljudi, ne bomo umrli.

Mosk (moderna socialna knjižnica). Hrvatski katoliški akademiki izdajajo zelo cene brošure, ki na poljudno znanstveni način govore o najraznejših današnjih problemih: o kapitalizmu, framasoneriji, marksizmu, Kominterni i. t. d. Knjižice se silno širijo tudi po Sloveniji in so vredne vsega pridoročila.

„SLOVENEČ“ SVETOVALEC

Naš domači zdravnik

R. E. S. Rdeč nos — za Vas življenjskega pomena — Vas ovira pri učenju in Vam povzroča trpljenje, in ker se Vaše dosedanje samozdravljenje z bencinom, vinskimi cvetovi in kovinskimi snovmi ni obneslo, in ker se Vam tudi moji nasveti glede nege »svetolič nosov« niso izkazali, vprašujete obupano, ali res ni prišla zdravniška znanost tako daleč, da Vas reši muk rdečega nosu? V dvojni zadregi sem. Ne vem namreč, kdo naj se mi bolj smili, ali Vi z rdečim nosom, ali zdravniška znanost, ki se še ni povzpela do reševanja tako važnih zadev. Ko že Vi ugotavljate svoje neznanje, ne maram te svoje sramote naprtiti duhovni in krušni materi — zdravniški znanosti, ki me je učila, da je za mnogo boleznih najbolje zdravlilo — nič, dobro zavij v dve grenki skorje potrpiljenja in pameti.

M. G. V. Raztresenost in pozabljenost menda ništa v zvezi z boleznijo v ušesih (katero pač?), morda tudi ne s kajenjem (če ni prekomerno) in z zmernim pitjem vina. Če je ušesna bolezen kakorkoli nadležna, dajti si jo odpraviti, kajenje omejite na kvečjemu deset cigaret dnevno, vino na dvakrat po en četrť. Drugih nasvetov ne vem za Vas, ki Vas ne poznam nič, neglede na starost, stan in poklic, ne kdaj in kako sta se začeli omenjeni motnji.

F. Z. Lj. Slabokrvnost je samo znak mnogovrstnih boleznih in se zdravi po raznih vzrokih zelo različno. Kot nekako splošno sredstvo proti raznim vrstam slabokrvnosti slujejo dandanes jetra (posebno mladji živali), napravljena kar se da na presno. Glede vrednosti in uspešnosti posamičnih lekarniških izdelkov se načelno ogiblamo vsake presoje. Kdor hoče imeti dobro domače zdravlilo z železom (ki pa tudi ni za vsak primer), naj nabode v srednje jabolko zvečer deset žebeljčkov, drugo jutro naj poje po zajtrku jabolko (brez žebeljčkov).

V. R. R. Pljučna jetika je ozdravljiva, če že ni preveč napredovala in če ni telesna odpornost izčrpana, tudi na domu, ako so okoliščine ugodne. Med te spada zdravo, značno, če le možno, solčno bivališče, nadalje popolno mirovanje (poleganje tudi podnevi), dokler se bolezen ne umiri, kasneje pa do okrepitve samo lažje, nenaporno delo; hkrati imej bolnik dovolj priproste, a tečne hrane, ki jo lahko prenaša. Izmed domačih pripomočkov pripočam kaduljo, planinski mah in preslice v zmesi kot čaj dvakrat na dan. V tem letnem času tudi ribje olje, dvakrat na dan po eno žlico. Na boleče mesto, kjer Vas zbada, devajte tople obkladke ali vrečico s segretim peskom. Ob napornem delu in pitju, težki hrani ne pomagajo nobeno zdravljenje. Človek, ki je pol življenja garal pri hiši, vendar zasluži, da ima enkrat vsaj pol leta popolnega počitka in oskrbo. Uveljavite to svojo upravičeno zahtevo čim prej, sicer bo prepozno!

A. K. M. Huda vročina in bolečine v glavi, potenje po vsem telesu, pečenje v etopalih in druge nevspešnosti so morda res v zvezi z meno — prestalim perilom. Ako se bojite mrtvouda (menda možganske kapi), dajte se pregledati zdravniku, ki Vam bo morda puščal kri ali še kaj drugega naročil, da se Vam hitreje poležejo motnje.

M. S. M. Šola (tvo) r čeljusti je ostanek gnojnice vnetja v zobni koreniki in spada v zobozdravniško oskrbo. Sami je ne tikajte, če sa Vam ne pritakne kaj bujšega!

Isti. Oteklina na rami, nastala radi težke nožnje, morda premine brez zvezanj z drugimi sredstvi. Zdravnik, ki Vas preišče, razsodi, ali je operacija potrebna.

Isti. Rdeča lisa s srbečim bogencem se Vam seli okoli pasu in po hrbtu? Ako je koža snažno držana, iščite vzrok v perilu! Vsaka koža ne prenaša na pr. volnenega blaga.

Isti. Zlepljanje razbitih steklenih posod je steklarsko delo.

M. K. M. Zagonetna smrt, ki Vam je pobrala Vašo dotlej zdravo sestro prej ko v pol dneva, Vam ne da miru še zdaj, po 16 letih? Cuden človek ste, ki bi Vas umel, če bi bilo količkaj krivde na Vaši strani. Kot dvanajsetleten deček ji niste mogli pomagati, storili ste svojo dolžnost, ko ste prosili druge sorodnike, naj gredo po zdravnik ali spravijo bolno sestro v daljno bolnišnico. Ta del zgodbe Vas ne vznemirja, pač pa ne morete prebeletiti toposti ali trdosrčnosti ljudi, ki niso spravili bolne sestre v bolnišnico, kjer bi ji bilo po Vašem mnenju gotovo pomagano. Po mojem mnenju skoraj gotovo ne. Iz Vašega dolgega, a nejasnega popisa sklepam, da je bil srčni krč Vaše sestre brčkone ali huda poškodba ali možno vnetje v glavi, kar povzroča največkrat smrt tudi v najboljših bolnišnicah. Ne očitajte torej nikomur ničesar niti v mislih in se potolažite z zavestjo, kako težko je dandanes življenje mladih deklet in žena.

A. U. R. Raynaudova bolezen — omdiranje okončin — je bolj redka bolezen, ki se da včasih uspešno zdraviti, kakor je pač njen vzrok. Vsekakor spada ta bolezen že radi ugodovitve pravega vzroka ali v večjo bolnišnico z dobro opremljenim oddelkom za živčne bolezni, ali pa na takšno kliniko. Velja poskusiti!

J. B. Lj. Odstranjen kroglica? Ne razumem, kaj mislite. Če hočete odgovora, popišite točno: kaj, kje in zakaj.

I. O. O. Lásaj v glavi, ki traja že osem let, je tako tvegava zadeva, da se je jaz ne upam zažeti zdraviti na daljo. Rajši nič ko morda škoditi!

F. K. Lj. Zasliženje grla se Vas drži trdovratno, dasei so bile odstranjene drgalkje že pred mnogimi leti. Vaša mati ima isto nadlego v hušji meri. Bega Vas misel na bodoči poklic, ki zahteva jasen in močan glas, da se uveljavlj. Navadna sredstva Vam ne pomagajo, sanjate o pripravu, ki se da ž njo vdihavati zdravilno olje, a te sanje so nedosegljive. Kaj naj Vam svetujem pametnega, oprirna vporabnega? Sanje o tistih »čudotvornih« pripravah opustite, saj niso dosti več kakor igračke za velike otroke. Ogibljite se dima in prahu. Navadite se dihati samo skozi nos, tudi pri gorvorjenju vdihujte samo skozi nos. Noge imejte stalno tople. Ko Vas zasliženje bolj nadleguje, pijte vroče mleko s slatino. V zimski dobi uživajte ribje olje: pojedite za več mesecev kam na morje. Uvažujte tudi prvi današnji odgovor (zavoljo živčne primese Vaše bolezni).

>Več abonenti. Neokusni nasveti glede neke srbečice je vas ogorčil. Ne morem pomagati in ne maram popravljal ali se celo opravičevati, ko vem, da jeokusov toliko vrst, zdravih, nežnih, pretiranih, izkaženih, pokvarjenih itd. Pozabljate, da ta predel ne neguje ne leposlovia, ne lepote, in da na vprašanje o zoprnih duhovih ali donečih vetrovih, ki so tolikim ljudem v nadlego, ne morem odgovarjati z opisovanjem vijoličnih vonjav ali slavljih melodij.

B. F. — O. H. — P. R. Lj. Skrivalkam in celo brez nakaznice — glave zadnje nedeljske številke — nič. Drugim drugič.

Kmetijski nasveti

Kmetovalčeva opravila v decembru

Kakšno vreme nam prinese december, je težko prerokovati. Vendar nam vremenski preroki napovedujejo v začetku še nekoliko lepih, a mrzlih dni, pozneje pa padavine, najbrž sneg. Dokler je vreme količkaj ugodno, mora kmet izkoristiti, da opraviva dela zunaj na polju in v gozdu, kajti dnevi so kratki in se morajo dobro izkoristiti.

Na domu naj opravila čakajo na slabo vreme. Kar je nujnega, e tem pa ne smemo odlašati. Tako mora kmet zavarovati živino in prašiče pred mrazom in enogom: okna očistiti, da je v hlevih in svinjakihi dovolj svetlobe; razbitje šipe popraviti; vzdušnike, če preveč vlečejo, nekoliko zadelati s slamo. Ob slabem vremenu je pregledati poslopja, popraviti pode in strehe, če kje pušča. V kašče in drugod se bodo sedaj preselele miši in polgane iz polja, zato naj nastavi mišolovke, zamaši luknje in spranje. Odrabljeno orodje je temeljito očistiti, namazati in spraviti; pokvarjeno pa poslati na stran, da se bo tokom zime popravilo. Skrben gospodar ko kmalu opazi, kje kaj manjka in kaj je treba takoj spraviti v red.

Poljedelstvo bo kmalu počivalo, ko zapade sneg ali zemlja zmrzne. Do tedaj morajo biti vse njive zorane, ki nimajo ozimne. Ostati morajo v odprti brazdi čez zimo, da grude dobro premrznejo in se v spodnjih zrahljanih plasteh nabere zimska vlaga. Če hočemo gnojiti z apnom ali laporjem, ga lahko še sedaj raztrosimo po njivah. Hlevskega gnoja pa ne smemo sedaj razvažati in ga pustiti na polju v malih kupčkih, ker pri tem mnogo zgubi na svoji gnojilni vrednosti. Če hočemo gnojišče izprazniti, tedaj zvozmimo gnoj na njivo, ki jo mislimo z njim spomladati gnojiti, naložimo na velik kup, dobro stlačimo in pokrijemo z zemljo.

Travnistvo. Gnojenje travnikov in brananje je sedaj najvažnejše delo, potem, ko smo si nagrabili dovolj listja. Brananje travnikov je zato sedaj koristno, ker se raztrže mahovita ruša in razpraška zemlja, da zimski mraz lažje prodre vanjo in jo napravi rodovito. Gnojenje je sedaj najbolj učinkovito, če raztrosimo dobro razkrojen hlevski gnoj ali kompost po travniških. Tudi Tomasove žindro ali apno moramo sedaj trositi, če hočemo doseči uspeh. Gnojnice pa je bolje shraniti za pomlad. Če pa imamo gnojnice jame polne, tedaj jo seveda moramo razvoziti po travnikih. Če dopuščava vreme, čistimo travnike in pašnike kamenja in grmovja, trebimo odvajalne järke in osušimo zamočvirjena zemljišča.

Vinogradništvo sedaj ne da mnogo posla, če ne nameravamo izvesti zimske kopi. V tem slučaju treba seveda navoziti ali nanositi gnoj, hlevskega ali umetnega in ga že sedaj pokopati. Da nam v strmih vinogradih voda ne odnaša prsti, napravimo pošev odvodne järke. Da se voda pozimi gladko odteka, bodemo sedaj očistili stranske järke in zbiralnice za vodo.

Kletarstvo pa povzroča več skrbi, kajti ohraniti je dragoceno vinsko kapljo pred pokvaro. Mošt je skoraj povsed pokipel, zato se treba sode zaliti do vrha in narahlo zamašiti. Drugače je pu-

stili vino na miru, da se sčisti. Kjer je to potrebno, zlasti pri zgodnjem potrganem in že davno pokipelem vinu, ga pretočimo v čiste, samo nekoliko zažveplane sode. Drugače držimo v kleti snago.

Vrtnarstvo zahteva še zadnja dela pred zimo. Morda je še spraviti v prezimovališče kakke pridelke, drugače pa je vrt očistiti vseh odpadkov zelenjave ter jih spraviti na kompostni kup; star kompost je raztrositi in podkopati ali podopatiti. Nobena prazna gredica naj ne ostane čez zimo neprekopana. Vrtnice je čez zimo pokriti z zemljo, smrečjem ali slamo, mačehe in nagelje na gredicah pa z listjem. Potem se vrt pogrezne v zimsko spanje.

Zivinoreja. Vse domače živali so v tem času že popolnoma odvisne od pridelanih krmil za zimsko krmiljenje. Po točnem proračunu vseh razpoložljivih in morda dokupljenih primanjkuječih krmil ali po morebitni odprodaji odvisne živine si uredi vse zimsko krmiljenje že zdaj tako, da bo kolikor mogoče enakomerno in tudi uspešno skozi vso zimo. Mladim, rastočim še, ne leto stariim teletom in mlečnim kravam pokladaj najboljšje vrste sena, bolj slabo in kislo seno krmi konjem, ako dobivajo poleg takega sena redno tudi oves. Za vole zadostuje tudi slabše seno, kadar le malo ali nič ne delajo. Goveja živina, ki je v drugem letu in še nerabna za donos, tudi ne potrebuje posebno dobrega krmiljenja, vsaj ne takega, kakor v prvem letu, ko se najbolj razvija. Mlečne krave krmi posamezno, po njih množini mleka. Čim več mleka ti lahko ena ali druga krava donasa, tem boljše jo krmi. Krmno peso pokladaj predvsem mlečnim in mladim živalim v nadomestilo zelene krme. Pazi, da breja krava presuši z mlekom vsaj šest tednov pred porodom; naj se vsak dan redno giblje na prostem, da ne bo porod težak. Mladovne krave začni kmalu po porodu prav dobro krmiti, da se njih mlečnost v polni meri razvije. Po skotitvi razkuži teletu popkovo, daj mu mlevo in privošč; mu obilo mleka, odstavljaj ga počasi in ne prezgodaj; kar pri teletu zamudiš in zgubiš, nikdar več ne pridobiš. — Čim hitreje se prašič spita, tem cenejše je pitanje. Zato pa nakrmi pitalne prašiče ob vsakem krmiljenju zadostno in dobro; krma naj jim ne ostaja, pa tudi ne primanjkuje v koritu. Plemensko svinjo pripusti le k merjasecu dobrega pokolenja; pri tem naj te ne strahja daljša pot in tudi ne morda višja skočina. — Ako so ti začele nesti poleg starejših tudi mlade kokoši, krmi vse skupaj dobro (krompir, zrezana mlada, posušena detelja, kislo posneto mleko, žitno zrnje, klajno apno ali zdrobljene jajčne lupine, lešno oglje, sirova krmna pesa v nadomestilo zelene krme, sveže voda). Skrbi za njih zadostno gibanje in kurniku, kadar ne smejo ven iz njega ob hudem mrazu ali snegu. — Varuj vse živali pred mrazom, preprihom in vlago v njih bivališčih. Preprih in vlaga v hlevih škodujeta vsem živalim, zlasti pa teletom, pujskom in kokošim. Boljši je za živino bolj hladen in suh prostor, nego topel in vlažen. Skrbi za dober zrak v hlevu, svinjaku in kurniku, kjer naj ne manjka tudi svetloba. Puščaj živino vsak dan na prosto, da se dobro razgiba, in ne pozabi na njeno redno snajenje.

Sadjarstvo. Sadovnjak in posamezno drevo. Kar boš sejal, to boš žel. To pravilo velja tudi v sadjarstvu. Sadno drevje lahko sadimo še tudi v decembru, če le ni zemlja zmrzjena. Vendar to delo dober sadjar opravi že novembra meseca. Pač pa je v decembru časa več kot dovolj za oskrbo drevesa, ki je že več let staro in morda celo že rodi. December in vsa zimeka doba, je čas nege drevesa.

Kako se plesnoba spravi iz vinskega sode F. K. T. Vinski sodi postanejo plesnivi, če ležijo delj časa odprti na kakem vlažnem kraju ali če jih po uprabi še mokre začetpmo in spravimo, ne da bi jih prej osušili in zažveplali. Plesnoba soda je lahko različna. Če je sod znotraj le na površini nekoliko siv, se da kmalu očistiti. Zadočuje, da ga nekolikokrat temeljito operemo z vročo vodo, v kateri smo raztopili nekoliko sode, ter potem splahnemo s čisto vodo, potem mrzlo vodo. Namesto sodeve raztopine vzamemo lahko tudi razredčeno 3-5 odstotno žvepleno kislino, ki še bolje uniči plesnobe glivice. — Bolj neprijetno je, če je plesnoba že tako globoko prodrla v les, da je postal ta že rumen ali črn. Takih sodov mnogokrat sploh ni mogoče več popraviti za dobra vina. Močno plesniv sod je odprti, to je odvzeti mu dno in temeljito odrgniti s suho krtačo plesnobo iz dog ali jo postrgati s kako strguljo. Potem ga je zapreti in temeljito oprati z razredčeno žvepleno kislino, ki

jo pustimo v njem med večkratnim valjanjem vsaj 24 ur. Nato izlužimo sod še z vročo sodevo raztopino in potem s čisto vodo. Če imamo v bližini na razpolago kak parni kotel, je zelo priporočljivo sod po žvepleni kislini izpariti, da se iz njega izlužijo vse škodljive snovi, ki bi znale priti na vino. — Vsak umen kletar skrbi za svoje sode tako, da jih potem, ko jih odrabi, opere z mrzlo vodo, posuši, zažvepla, zabije in spravi na suh prostor. Vsake tri mesece jih ponovno zažvepla. Tako spravljene sode se ne bodo nikdar pokvarile.

Ali je priporočljivo hraniti sadje v vinski kleti? F. K. G. Pravilo je, da v vinski klet ne spada prav nič drugega, kot samo alkoholne pijače. Tedaj tudi sadje tja po tem načelu ne spada. Vendar pa brez skrbi v taki kleti hranite zdravo sadje, ne bi to kvarno plovilo na vino, če je klet najprimernejši prostor za sadno shrambo, to je, če zanj nimate še pripravnejših prostorov. V vinski kleti pa ne trpite že obolelega sadja, ampak le zdravo blago.

B. J. F. Proti zavijaču bi radi škropili z raztrpiže že obolelega sadja, ampak le zdravo blago. nobili zavijača, s takim škropljenjem ne boste dosegli uspehov. Z galico v obliki pol do 1 in pol odstotne raztopine varujemo drevje in sadje le boleznih, ne pa škodljivcev. V zimskem času pokončujete škodljivce (živali) najbolj uspešno s karbolinejem (n. pr. arborin), zavijača pa šele na pomlad pred cvetenjem, po cvetju in tedaj, ko je sad debel kot dober lešnik ali pa oreh. Takrat se raztopni galice doda še strupe arsenika, vinca itd. Najbolj znan tak dodatek je švajnfutersko zelenilo ali urania-zelenilo, ki ga porabite le prav male količine. Navadno pa uporabljamo v ta namen noprasen, ki vsebuje vse glavne snovi za preprečevanje bolezni in pokončevanje škodljivcev.

Barbara Gould NEW-YORK-PARIS

stavlja v promet od svojih svetovno znanih sredstev za nego lepote kremov tubah v manjši in cenejši opremi, da omogoča tudi manj imovitim damam racionalno nego lepote.

Izolite se obrniti na samoprodajo:

LJUBLJANA: DROGERIJA GREGORIČ - PREŠERNOVA ULICA 5

Pravni nasveti

Lastnik avtomobila je odgovoren za poškodbe svojih ponesrečenih popotnikov. T. M. N. M. Uslužbena eta v trgovini s čevlji in ste kot taka zavarovana pri OUVZ. Poleg stalne plače ste dobivali provizijo od blaga, prodanega na sejnih. Junija 1934 ste se po naročilu gospodarja peljali z robo na sejem. Bilo vas je več sejmarijev na tovornem avtomobilu. Med vožnjo po nekem klancu navzdol so popustile zavore, tako, da je avto zdrvel z velikansko brzino ter eta zaradi tega padla z avtomobila in si poškodovala nogo na kolenu. Radi poškodbe ste morala v bolnišnico, kjer ste ostala 14 dni. Nato ste se morala še 14 dni zdraviti doma. Ves ta čas ste dobivala podporo od bolniške blagajne. Nato ste nastopila službo, četudi ste še čutila bolečine v nogi. V službi ste vztrajala dva meseca. Nato ste morala ponovno v bolnišnico, kjer so ugotovili, da je kost še vedno ranjena ter so nogo dali v gips. Do Novega leta ne boste mogla še hoditi. Zdravite se na račun bolniške blagajne, ki pa plačuje za Vas seveda le bolnišnico. Radi noge trpite velike bolečine. Izgubila eta tudi vse provizijski zaslužek. Vprašate, če lahko zahtevate od lastnika avtomobila tozadevno odškodnino. — Po našem mnenju imate pravico tožiti lastnika avtomobila na odškodnino, in sicer za vso škodo, ki eta jo utrpela radi padca raz avtomobil, ker so odpovedale zavore. Zahtevati smete torej primerno bolestinno, odškodnino na izgubljenem zaslužku, do popolne ozdravitve. Tožbo proti lastniku avtomobila morate vložiti v teku šestih mesecev od dne nesreče, sicer Vaša pravica zastara.

Nagrada za oskrbovanje posestva sorodnikov, ki so v Ameriki. K. S. Vaša mati je bila oekrbnica posestva svoji sestri, ki je bila v Ameriki. Sestra ji je za trud večkrat poslala kakšen dolar. Po smrti sestre je pisal njen sin Vaši materi, naj ona njemu tako gospodari, kot je njegovi materi, dokler ne pride sam domov. Poslal je tudi Vaši materi tozadevno ameriško pooblastilo. Ta sin je tudi umrl in je zapustil posestvo svoji ženi. Vprašate, če Vaša mati za svoj trud kot oskrbnica tega posestva lahko zahteva plačilo od vdove svojega netaka. — Ker je Vaša mati dobila od prejšnjega lastnika posestva naročilo, da oskrbuje to posestvo ter ima celo pooblastilo od njega, po našem mnenju lahko brez nadaljnje zahteva, da se ji iz zapuščine pokojnika, torej iz posestva, plačajo vsi izdatki, ki jih je imela z oskrbovanjem posestva, in da se ji izplača primerna nagrada, ker nikjer ni bilo rečeno, da bo oskrbovala posestvo brezplačno.

Amerikanska brata. Dva zakonca, ki eta žive v Ameriki, eta imela pri nas posestvo. Oče v Ameriki je svojemu sinu v Ameriki izročil posestvo, ali pri sodnjih pri nas ni bilo posestvo prepisano, ampak je ostalo na ime očeta in matere, ki eta oba že umrla. Poleg sina, ki mu je oče v Ameriki brez prepisa izročil posestvo, eta imela v Ameriki še drugega sina. Sin, ki je dobil posestvo, je bil oženjen. Zdal, ko je umrl, zahteva njegova žena posestvo za sebe. Brat njenega moža pa trdi, da je rajnemu bratu v času bolezni posodil 1000 dolarjev in zahteva, da mu vdova namesto tega dolga, ki ga ona ne more plačati, prepusti posestvo pri nas. Vprašate, kako bi se mogla dati domačija bratu, da ne pride v tuje roke. — Na vsak način je potrebno, da se po smrti zemljeknjižnih lastnikov tega posestva, ki eta umrla v Ameriki, pri našem sodišču vodi zapuščinska razprava in se na ta način izroči posestvo dedičem. Predlog za zapuščinsko postopanje lahko eta v Ameriki živeči sin, ozioroma brat po kakem pooblaščenju pri nas, pri domačem okrajnem sodišču. Zapuščinska obravnava bo pokazala, kakšne pravice je imel v Ameriki umrli brat in bo morala vdova, če bo hotela uveljaviti svoje pravice, dokazati z veljavno listino, e katero je bilo njenemu možu od očeta izročeno posestvo v domačem kraju.

Nehvalnost je plačilo sveta. I. V. Lj. Imate sorodnika, pri katerem je živeła njegova teta že nad 50 let. Ves čas je delala zanj in za njegovo družino ter je celo svojo doto porabila zanje. Zato jo je ta sorodnik na starost oskrboval. Zdal je bil službeno premeščen. Zaradi tega Vas je vnaprosil, da bi ta stara teta ostala za nekaj dni pri Vas, dokler si on ne uredi stanovanja. Od tega je minilo že več mesecev; pisali ste mu, naj pride po teto, ki je Vam kot brezposelnemu v hudo breme, a niste dobili odgovora. Vprašate, kaj Vam je storiti. — Pravico imate zahtevati od Vašega sorodnika, da Vam poravnava vse izdatke, ki jih imate sedaj z oskrbovanjem njegove tete. Če pa Vaš sorodnik ničesar nima in ni upanja, da bi od njega dobili povrnjene vse stroške, Vam ne preostane drugega,

kot da se pač pobrigate, da prevzame domovineka občina na sebe daljno preskrbo te onemogle osebe, katere se je Vaš sorodnik na tako nelep način znebil.

Uživanje pokojnine v inozemstvu. J. W. K. Vdova državnega uslužbenca se namerava preseliti v Avstrijo in vprašuje, kam naj se v to svrbo obrine, koliko pokojnine bo prejela, če bo v primeru bolezni imela pravico do zdravljenja v bolnišnici na državne stroške, kako bo njena prošnja za preselitev rešena in kdaj ji dobila rešitev. — Za preselitev si bi pač morala preskrbeti potni list in seveda tudi avstrijski vizum. Za naselitev v inozemstvu si bo pač morala izposlovati dovoljenje v dotični državi. Kar se pa tiče pokojnine, pa po zakonu ne sme nihče brez odobritve ministra za finance v soglasju s predsednikom ministrskega sveta uživati pokojnine v tuji državi. V tem primeru se zmanjšajo draginjske doklade za 50%, izvzemi draginjske doklade onih upokojencev, ki žive v skupnosti s svojimi otroki, ki imajo bivališče v inozemstvu, kakor tudi onih, ki so prekorčili šestdeseto leto starosti. Iz tega torej izhaja, da bi se morali obrniti s prošnjo na navedeno ministrtvo. Kako dolgo bo trajalo postopanje do rešitve prošnje, Vam pa ne more nihče povedati.

Doplacilo premalo zaračunane voznine. F. Z. Pred šestimi meseci eta se vozili v vlakom in eta v redu kupili vozni listek. Sedaj pa zahteva blagajnik vstopne postaje, da mu še nekaj doplačate, češ, da vam je vozmino preniko zaračunal, kar da so ugotovili v Belgradu. Vprašate, če eta dolžni še kaj plačati. — Dolžni eta plačati, ako eta res premalo plačali. Če ne plačate prostovoljno, vas lahko tožijo in bi imeli še stroške, ako bi pravdo izgubili. Isto velja za doplačilo železniške voznine za pošiljatev, ki eta jo prejeli po železnici.

Državljanstvo nezakonskega sina. M. R. Poročeni eta z Avstrijo, ki je pripeljala s seboj dva otroka. Eden je njen nezakonski sin in stanuje pri vas že od leta 1920. Vprašate, če bo ta smel iti pri nas na vojaški nabor itd., ter kam bi se obrnili, da dobi on naše državljanstvo. — Po zakonu o državljanstvu je vaša žena, ki je bila tuja državljanica, pridobila z omočitvijo z vami naše državljanstvo, razen, če si je pridržala z izjavo pred omočitvijo svoje prejšnje državljanstvo. Ker po istem zakonu nezakonski otrok sledi glede pridobitve državljanstva nezakonski materi, je gori omenjeni otrok naš državljan in uživa vse državljanseke dolžnosti in pravice.

Bolniški stroški v državni bolnišnici. F. Z. L. Radi bi vedeli, če eta oproščeni bolniških stroškov za ženo. Imate šest otrok in plačujete 232 Din neposrednega davka. Citali eta namreč, da etašine zaodr za več ko tremi otroki in z letnim neposrednim davkom do 400 Din ne plačujete bolniških stroškov zase in za svoje žlane. — Vi ne živite v zadrugi, kakor te še obstoje v južnih krajih naše države, zato eta ta določba pravilnika o bolniških pristojbinah na vas ne nanaša. Pač pa bi bili vi po pravilniku oproščeni, če bi imeli le do 100 Din letnega neposrednega davka. Kljub temu, da plačujete večji davek, eta na prošnjo lahko oproščeni, ker pravilnik tudi določa, da so bolniških stroškov oproščene ne glede na višino plačanega davka tudi vse osebe, o katerih eta ugotovi, da bi plačilo bolniških stroškov ogrozilo njihov ali njihove rodbine gospodarski obstanek. Zato pošljite upravi bolnišnice dobro obrazloženo prošnjo za opustitev stroškov.

Rodbinska doklada za ženo državnega upokojenca. A. O. Vprašate, če pripada državnemu upokojencu rodbinska doklada za ženo, ki živi ločeno. — Rodbinska doklada za ženo ne pripada, če živi žena ločeno zaradi zakonskih sporov, ne glede na to, ali je uvedena pravda za ločitev zakona, ali ne. — Za otroka, trgovskega vajenca, ki je dovršil 16. leto starosti, očetu ne pripada rodbinska doklada. Ta bi pripadala tudi po dovršenem 16. letu starosti za otroka, ki je duševno ali telesno trajno nesposoben za pridobivanje; ali za onega, ki se šola v državi ali inozemstvu, v javnih ali priznanih privatnih šolah občeja ali strokovnega pouka, in sicer samo za oni čas, ko ga vodi pristojna šolska uprava kot svojega rednega učenca, najdalj pa do dovršenega 23. leta starosti, razen, če se otrok pred tem časom omoži ali oženi, ali če nastopi odslužitve obveznega roka v vojski. Pohajanje večernih tečajev glede pravice do rodbinske draginjske doklade za otroka ni smatrati za šolanje. Za hčer, ki svojemu očetu vdovu gospodinji, pripada tudi rodbinska doklada, in sicer do omočitve, najdelj pa do polnoletnosti.

ČITATELJEM ZA NEDELJO

Slava in konec Kozakov

Ob bregovih velikih rek Dona, Kubana in Tereka, po bogatih ravninah južne Rusije, Sibirije in Kavkaza leže svobodne kozške vasi z bogatim in oholim prebivalstvom. Zgodovina tega prebivalstva je prastara.

Ko so začeli prvi carji iz Moskve razširjati svoje gospodstvo nad Rusijo, se niso vsi uklonili novi oblasti. Kmetje, ki so postali tlačani bojarjev, mali plemiči, ki so se čutili po novi oblasti ogozrene, roparji, tatovi, izprijeni svečeniki — z eno besedo: vsi nemirni živili niso hoteli o carju ničesar slišati, niso marali živeti v urejeni državi. Njim se je hotelo le svobode in to so si hoteli na vsak način zagotoviti. Drug za drugim, stotine in tisoči pogumnih in krepkih možakov je bežalo v »divje polje«, kakor so takrat v Rusiji imenovali vse stepe na jugu, ki si jih car še ni bil podvrnil. Tam so se uredili v krdele, si izvolili hetmana in živeli kot svobodni roparji in vojskači. Plemeniti so vse, karkoli so dobili, in bili korenjaska družba, kakor si strumnejše mišliti ne moremo. Imenovali so jih kozake, kar pomenja v jeziku njihovih sosedov Kirgizev: »Slepne ptice«. Rusija kakor tudi vsaka druga urejena oblast, s katero so prišli v dotiko, jih je skušala zatreti. A nikomur se ni posrečilo, da bi zmogel te divje anarhiste. Vedno večje je bilo število kozških krdel in vedno

v kavkaških hribovcih je telo staro sovraštvo in so čakali na uro maščevanja. Kozaki se niso menili za to, kajti ni se jim bilo treba nikogar bati.

Zivljenje te svobodne armade je bilo svojevrstno; po dolinah Dona, Kubana in Tereka so tvorili državo v državi. Velikanska dežela južnih step je bila nedotakljiva lastnina kozške vojske, ne posemeznih kozakov, ampak vojske. Armada se je delila na polke, in vsak polk je imel svojo deželo, v kateri so stale njegove vasi. Vsak odrasli kozak je prejel od armade kos zemlje in vse, kar je treba za obdelovanje. Kadar je kozak umrl, je postala zemlja zopet last kozške armade. Nekozak si ni mogel pridobiti zemlje na območju kozške vojske, niti prebiti v ni smel nekočak na kozškem ozemlju razen na podlagi raznih dovoljenj, ki so se pa zelo redko izdajala. Kozaki so bili samolastna, zaključena kasta, ki je skrbno pazila, da bi ohranila svoje pravice. Tudi ženili so se večinoma le med seboj. Imeli so svoje posebne običaje in nenavadne pojme o dolžnosti in časti. Če je n. pr. kozak kozaku posodil denar, se je to zgodilo ponoči, natihem in skrivoma. Dolžnik pisem ni bilo, dolžnik je enostavno s kredo na črni deski napravil križe, ki so pomenili posojeno vsoto. Če denarja ni pravočasno vrnil, ga upnik ni terjal za denar, marveč mu je zagrozil, da bo križe s table zbrisal; to je pomenilo za dolžnika največjo sramoto, ki si jo je bilo mogoče misliti. Če to ni pomagalo, je upnik svojo grožnjo izvršil in se poslej branil, da bi od onečastnega sprejel denar. Namesto tega je šel v cerkev in naročil pri popu molitev, v kateri je netočnega dolžnika preklel. Vsak drug način posojanja denarja je veljal med kozaki kot nedostojen in nedopusiten.

Za svobodščine in bogastvo so kozaki služili carjem in izpolnjevali svoje dolžnosti do njih. Tvorili so stalno vojsko in bili v miru prav za prav vojaki na dopustu. Od mladih nog je moral kozak služiti carju in šele v visoki starosti je bilo njegove službe konec. Opremo in konja si je moral sam preskrbeti, in če ni imel v to potrebnega denarja, je zanj založila armadna blagajna. V miru je bila večina kozakov na dopustu po svojih vaseh, kjer so se pečali s kmetijstvom, v vojni pa so postavili na bojišče dve sto polkov, torej ogromno vojsko. Samo kozaki so smeli poveljevati kozakom, nosen drug Rus in še manj inozemec. Zato so si prej sami volili svoje hetmane, in šele v poslednjem času je car imenoval vrhovnega poveljnika kozške vojske. Atamane — poveljnike posameznih vojskih edinic ali vasi so pa tudi poslej sami volili, enako večino drugih oblasti kozške države. Samo vlada je po kozških predelih imenoval car (kajti kozaki niso bili podrejeni splošnim oblastem ali ministrom), ki je veljal za vrhovnega kozaka.

Stoletja so živeli kozaki na ozemlju, ki so ga bili vzeli kavkaškim hribovcem, se borili za carja, varovali svojo svobodo in bili prav za prav najbolj nazadnjaški živeli carske Rusije. Ko je prišla svetovna vojna in z njo krvava revolucija, so se pokazali kozaki v vsej svoji resnični veličini in zvestobi. Z Rusijo brez carjev niso hoteli imeti ničesar skupnega; ustanovili so lastne republike, izvolili svoje generale za državne poglavarje, si ustanovili poseben grb: sod vodke, na katerem je jezdit oborožen pa nag kozak, zraven pa napis: »Kozak more vse zapiti, samo svoje puške ne.«

Te kozške države so postale središče gibanja belih gardistov. Carju zvesto vojaštvo je bežalo ob Don ali Kuban, in kozaki so izkrvavevali v brezkončnih bojih z rdečimi, ki o predpravicah in svobodnih slavnega kozškega stanu niso hoteli ničesar slišati. Sijajen je bil ta boj kozakov, velike knjige bi se mogle napisati o njem. Junaki in sirovi rod se je izkazal. Z ognjem in mečem so obiskovali boljše vasi, napadali boljše vojsko in izvrševali najgrozovitejšo krutnost. Kri je v potokih lila po Rusiji, toda kozake je čimdalje bolj prevzemala utrujenost. Kmalu so se le še s težavo branili. Svoje najboljše moči so žrtvovali v svetovni vojni, kar je ostalo, je izkravalo v meščanski vojni. Do nemoči se je utrudil kozški narod.

Zdaj je bila ura maščevanja za hribovska plemena. Stoletja so bili čakali nanjo. Kakor plaz so prišli zdaj s svojih gora, Čečeni, Kabardinci, Inguši. Strašna je bila hribovska osveta. Vasi so izropali in zažgali, hiše porušili in svet, kjer je prej stala vas, preorali s kavkaškim plugom. Niti sledi ni bilo kasneje več najti za kozškimi vasmii. En sam dan je zadostoval besnečim Kabardincem, da so cvetočo vas izpremenili v orno polje.

Junaki so se branili kozaki, toda bili so utrujeni, izčrpani. Kadar je prišlo do skrajnega, so poslali par svojih najpogumnejših borcev v notranjost in jih s silo odstranili iz zadnjega boja, da bi se v njih, tako so rekli, ohranila kozška korenika za bodoče čase.

V tem zadnjem boju so zmagali hribovci, dobili svoja prejšnja ozemlja nazaj, in ko se je boj polegel in je v deželi nastal mir, se je začelo veliko preseljevanje z gora, ki še danes traja.

Najprej so prišli v ravnino Oseti, potem Inguši, za njimi Čečeni in tem so sledila nešteta druga kavkaška plemena. Na ravnini, v plodni na novo osvojeni stepi so si hribovska ljudstva odahnila, zavzela so zopet svoj prostor na soncu. Sovjetska oblast z največjo vnemo podpira to preseljevanje hribovcev na ravan. Po pravici meni, da je to edina pot za trajno pomiritev hribovskih rodov, zakaj na planoti se gorski zakoni ne morejo dolgo obdržati, prerazlične so tu razmere. Preseljevanje hribovskih plemen je dejansko največji in edino važni dogodek v kavkaški zgodovini. Stari hribovci izumirajo in poraja se nov ravninski narod. Kaj takega Kavkaz še ni doživel, kolo svetovne zgodovine se je začelo tam iznenada obratiti nazaj. Danes se na Kavkazu vse izpreminja, vsak dan prinese kaj novega, vsako uro izumre kak star običaj gora in njegovo mesto zavzame nova poljanska navada.

Kozakov danes ni več, Kavkaz je v mnogoletnem boju zmagal. V Rusiji se stapljajo s kmetiskim prebivalstvom. Njihovi zadnji ostanki pa — kozška korenika — čaka in upa v tujini, daleč od bogatih kubanskih in donskih ravnin, na boljše bodočnost.

V inozemstvo so ponesli svoje kozške pesmi in nemo žuželstvo svojega rodu. Oboje jim dobro služi. V deželah, kjer potrebujejo hrabrih vojskakov, kakor v Kitaju in Južni Ameriki, vstopajo kozaki v službo tujih vladarjev, se bore za tuje domacije. Tam pa, kjer je mir, kjer več ne teče kri, tam osvajajo kozaki svet s svojimi pesmami, z divjimi, bojevitimi in hkrati nežnimi zadnjimi pesmami zadnjih kozakov.

Kozški zbor in kozški vojak najemnik — tako je izumrl stari rod.

Kavkaška gorska vas

obsežnejše ozemlje, ki je trepetalo pred njimi. Doli v južni Ukrajini, ob Dnepru, so slednjič ustanovili lastno roparsko republiko, tako imenovano »Zaporoško Seč«, v katero je bil sprejet vsakdo, ki ga je preganjal car ali je kakorkoli pobegnil iz urejene države. Na otoku Kortice se je nahajala trdnjava te republike. Begunec je mogel priti v trdnjavo, nakar so ga po zelo preprostih pravilih sprejeli v svobodno kozško občestvo. Begunec je moral le pravilno odgovoriti na naslednja vprašanja: »Od kod prihajaš?« »Ne vem.« se je moral glasiti odgo.or. »Kako ti je ime?« »Ne vem.« »In tvoje družinsko ime?« »Ne vem.« »Ali veruješ v Boga?« »Verujem!« »In v Sv. Trojico?« »Tudi!« »Pokrižaj se!« S tem je bila sprejemna ceremonija končana. Beguncu so podali kozarske žganja, mu dali kozško ime in s tem je postal enakopraven član kozške republike.

Organizacija te republike je bila kar se da preprosta. Vsako leto so volili hetmana, žganjekuharja in par oblasti; in po vsakem vojnem pohodu so plen enakomerno razdelili med vse, tako da hetman ni dobil nič več kakor najmlajši kozak. Šele poagoma so carji spoznali, da bi utegnili dvrvi pretepači na jugu državi koristiti. Saj je pobegi in na smrt obsojeni roparski poglavar Jermak osvojil vso Sibirijo in vse ogromno prostranstvo prostovoljno položil pred noge krščanskemu carju Ivanu Groznemu. V podobne namene so hoteli zdaj pritegniti tudi druge kozake, čeprav so jim morali v plačilo pustiti njihovo divjo svobodo. Kozakom je bilo prav, zalitevali so samo nekaj določenih smeric. Tako je prišlo, da so podarili carju posameznim kozškimi armadam ogromna ozemlja, na katerih so prebivala pastirska plemena, jim prepustili osvojitve teh ozemelj in objubili svojo »najvišjo naklonjenost« in spoštovanje kozških svobodščin. Kozaki so ubogali, čeprav ne vselej, in parkrat ni veliko manjkalo, da kozški poglavarji niso vrgli carja s prestola in namesto njega razširili po vsej Rusiji divje kozške svobode. Tako je bilo začasa carja Alekseja, drugega Romanova in Katarine Velike, ko bi bil upor Pugačeva malone pomogel do zmago komunizmu v Rusiji! 150 let prej. Ze zao so bili carji v neprestanih skrbih pred kozaki ter so jim podarjali v osvajanju vedno nova ozemlja, dokler niso zadeli na bogate, s hribovskimi prebivalci nastanjene predkavkaške stepe. Ta hribovska plemena so bila carjem že vedno trn v peti. Kristjani to niso bili, mirni tudi ne, torej so podarili njihovo ozemlje podjetim kozakom. Za zavojevalki Kavkaza sta bili določeni »kozški vojski« kubanskih in terških kozakov. Njihova naloga je bila, da z ognjem in mečem uničijo hribovska plemena, zato pa jim car prepusti osvojenno deželo, da jo zasedejo in žive v njej po starih kozških pravilih. Tako se je začel veliki boj. Trajal je skoraj dve stoletji do 1920 leta. To je bil nečloveški, zverinski boj, v katerem cilj ni bil slava ne vojaške časti, ampak je šlo za prvo in zadnje, za zemljo samo. Žilavo vztrajnostjo so kozaki po načrtu izevali polja, vasi in vodne vire hribovskih plemen, in namesto prastarih čeških, kabardinskih, čečenskih naselij so vstajale najprej revne kočice, nato pa bogate vasi svobodnih kozških armad. Hribovska plemena pa na roparski napad niso pozabila, in v temnih nočeh so se prikradli maščevalci v kozške vasi, jih napadli, odvedli kozška dekleta s seboj, nad moškimi pa izvršili krvno osvečo. Nato so zopet odrinili v gore kozški polki, uničili studence in pregnali hribovce. Vedno više in više so se umikali hribovci, dokler niso prišli tik pod večni sneg in led, kjer je odpadlo na posameznega moža samo še ena desetina hektarja zemlje. To zemljo so kozaki velikodušno prepustili premaganim. Ob izhodu globeli so postavili potem kozaki svoje trdnjave, da si noben hribovec ne bi upal zapustiti svojega ozemlja.

Tako so se utrjale in tesnile vezi med ruskimi carji in kozaki, ki so imeli drug drugemu veliko zahvaliti. Vseposvoda na mejah vzhodnih in južnih step, v Sibiriji, pri Tatarih, na turški mej in na Krimu so domovali zdaj kozaki in branili carje pred ropa željnimi pastirskimi plemeni. Rusija se je mogla mirno razvijati le po zaslugi kozakov, ki so kakor ščit varovali notranje pokrajine, odbijali divjaska plemena in nosili vso skrb za varnost nepreglednih meja. Zato pa je tudi car skrbel za svoje kozške vojske, jim poklanjal pravice in svobodščine, kakršnih razen njih nihče v vsej Rusiji ni užival. Velika je bila v tistih časih in vse do svetovne vojne slava ponosnih carjevih služabnikov, kozakov. Vse se jih je balo, vse jih je spoštovalo, samo

M. Remon:

Slab spomin

Gospod Minerval je živčno hodil po svojem kabinetu sem ter tja. Kdor ga je poznal, je z lahkoto ugani, da je zelo slabe volje in da se pripravlja na neko strogo odločbo.

Nedaleč od njega je sedela v usnjenem fotelju njegova hčerka Zineta, si z desnico podpirala glavo, v levici pa mečkala robček. Čakala je na očetovo besedo, ki je imela odločiti njeno usodo.

»Oče se slednjič ustavi pred hčerko in zavpije:

»Ne! Zaman me rotiš. Nikdar ne bom dovolil take norosti. Ne boš se poročala s takim ničem!«

»Oče!«

»Vse zastoj! Kako pa naj imenujem mladega človeka, ki zmaguje na plesih in pri tenisu, pa si dovoljuje dvoriti edinki, dedinji lepega števila milijonov? Ali misliš, da sem zato nad dvajset let delal za razvoj svojega podjetja, da bi nazadnje izginilo v rokah tega gospoda?«

»Ampak, oče, čeprav ni bogat... stremilij je... in zveze ima... Ni nesposoben: inženjer je...«

»Vseeno, nemanij jo! To je zadostno razlog, da ne dovolim... In storiš mi veliko uslugo, če me več ne nadleguješ s to stvarjo...«

Sedel je za pisalno mizo in se delal, kakor da se je zatopil v neki račun. Dejansko pa mu je bilo hudo, ko je videl užaloščen obraz svoje edinke. Zineta je vedela, da je padla zadnja beseda. Ne da bi poljubila očeta v slovo kakor običajno, je odšla v svojo sobo.

Glasno je ihtela in obžalovala svojo usodo. Sama sebi se je zdelala najnesrečnejše dekle na svetu. Oh, če bi imela mater, kateri bi mogla potožiti svoje gorje in jo prositi, da se zanj zavzame! Pa njena mati je že pet let v grobu.

Dolgo je vzdihovala in premišljevala. Nato je vstala, si v hladni vodi izmila oči in se odpravila z doma. Pol ure kasneje je stopila z avtobusa v mirni ulici, kjer je živela njena babica. Nanjo se je obrnila kot na edinega človeka, ki bi mogel zanj uspešno posredovati.

Ko je odkrila svoje srce in dolgo jokala, sedeč poleg gospe Albane, je slišala tilhe besede:

John Lobroock:

Anka v kopališču

Anka ni kakšna moderna dama, ki bi hodila v kopališče iz navade ali domišljivosti. Šla je v kopališče po potrebi. Očka je bolan ter je moral v zdravilišče, mamica ga je morala spremljati, mamico pa zopet mala Anka. Kakor vidite, je ves ta obisk kopališča naravno in tesno zvezan med seboj.

Torej, mala Anka pojde na potovanje.

»Zakaj je pa ne bi vzeli s seboj,« je rekel očka mamič, »ko zanjo na železnici itak ne bo treba plačati vožnje?«

»Škoda bi bilo, če ne bi bila nekaj dni z nama.«

Vlak teče. Očka se nekam nemirno preseada na sedežu. Sprevodnik vstopi.

»Karte, prosim!«

»Prosim.«

»Pa mala gosposodična?«

»Ta še ni za karto!«

»Prosim,« se oglasi mala Anka, »pred šestimi dnevi sem bila stara štiri leta.«

»Tedad prosim polovico,« pravi sprevodnik.

»Deset dinarjev globe. In to hoče biti gospoda...«

Prvo kosilo v kopališču. Očka vstopi, opirajoč se ob palico in mamico. V gostilni je nekaj znancev. Vprašanja, presenečenja, predstavljaja. Anka vslane izza mize in gre mirno, brez vsake zadrege od gosta do gosta:

»Jaz sem Anka... mamica je morala zame plačati karto, kar mi je bilo zelo ljubo...«

Mamica naroča jedi.

»Dve porciji?« se pokloni natakar.

»Da, dve, mala še ne zmaga cele porcije. Jedla bo kar z nama.«

Anka je molčala. Bržčas ni veliko razumela. Ko se je vrnil natakar z dvema juhama, je srdito vprašala:

»Zakaj pa zame niste prinesli?«

»Punkca, očka je naročil samo za dve oeebi.«

»Ali si name pozabil, očka?«

»Ničem, dragica, ampak saj boš jedla kar z nama...«

»A ne, jedla bom vse, kakor veliki.«

In pojedla je celo kosilo. Zvečer je bilo sicer treba železdoku pomagati, da je opravil svoje delo, a nič za to — čast je bila rešena.

In pripomniti moram, da je bila mala Anka čisto dobra deklica, le svoje mušice je imela, kaj se pa hoče?

Očki je bilo zelo hudo. Stoka. Mala Anka se je nekako počemerila in stienila v kot, kjer ždi in gleda svojo lutko.

»Mamica,« se oglasi čez čas, »kdaj pojedmo domov?«

»Dušica, kadar očka ozdravi.«

»Jaz nočem ostati tukaj, to je bolnica, pa ste rekli, da je kopališče...«

Zdi se ji torej dolgočasno, če očka stoka. Poslali smo jo v park pred zdraviliščem. Bila je ve-

»Morebiti ima pa tvoj oče prav, da ne sprejme slepo prvoga, ki pride!«

»Maks ni kdo, ki pride prvi. Iz dobre družine je, dasi revne. Izobražen je, inteligenten in se spozna v življenju... a oče hoče le bogatega zeta, pa najsi bo tudi nevednež in tepec!«

»Ne pretiravaj, otrok. — Dobro me poslušaj: posredovala bom zate in tega mladega človeka, če se prepričam, da je tega vruden. Daj mi nekaj dni, da pozvem o njem.«

Teden dni kasneje je sedela ga. Albana nasproti svojemu zetu in se z njim borila. A komaj je spomnila stvar, se je takoj prepričala, da zet svojega sklepa še ni prav nič izpremenil. Zbrala se je, začela govoriti o drugih stvareh, potem pa iznenada dejala:

»Oh, dragi moj Zan, ko bi vedeli, kako je hudo, ko se človek postara! Pomislite, da me včasih popolnoma zapusti spomin in mešam dogodke medseboj. Dostikrat se vprašam, ali so se v resnici odigrali tako, kakor se jih spominjam. Včasih bi potrebovala vaše pomoči!«

»Prepričan sem, da pretiravate. Nikdar nisem naletel pri vas na pozabljivost. A vendar, če vam morem v čem pomagati...« odgovori zet.

»To morete. Pomagajte mi, da se spominim dogodka, v kateroga ste bili zapleteni nekako tudi vi. Ali se spomnite neke zgodbe, ki se je pripetila pred nekako dvajsetimi leti? Hei bogatega industrijsca se je zaljubila v mladega odvjetnika, ki ni bil bogat, toda stremilij: hčerkin jok ni nič pomagal. Pretili so ji, da jo dajo v kak samostan. Ona je pa toliko jokala, da je njen oče, vdeč, kako slabi in bledi, slednjič popustil... Dalje moji možgani štrene ne morejo odmotati...«

Gospod Minerval je zardel. Gledajoč v tla je dejal:

»Revni odvjetnik je s svojim delom zaslužil zaupanje. Postal je sodnik in kasneje naslednik svojega tasta.«

»Ali se njegova žena ni nikoli kesala, da je poslušala svoje srce?«

»Potrudil sem se, da bi jo osrečil...«

Starka je vstala, prišla zeta za roko in ga preklinjala:

»Ali vaš zet ne bi mogel storiti takisto, kakor ste storili vi? Ali mislite, da vaša hči ne sme iti po polih svoje matere?«

»Ponos me je zavedel da sem pozabil na svoje porenko: izgubil sem spomin! Zdaj je vrsta na meni, da sprejem revnega zeta, ki ga nisem želel. Vi pa, prosim, povejte Zineti, da je zmagala... in da sem srečen! Ko bi vedeli, kako komaj čakam, da bi slišal njen smeh in njeno hojo v tej sobi...«

sela. Nista minili dve minuti, ko je že imela prijateljico. Malo večjo, nego je bila sama, pa nič zato. Prijateljica je jako nečimerno oblečena, kar Anko po vsej priliki boje. Tudi sama bi se bila rada s čim pobahala, s čim, česar prijateljica ni imela.

»Vidiš, jaz imam lopatico,« pravi Anka.

»Tudi jaz jo imam, gori v sobi,« de prijateljica.

»Jaz imam pa mamco.«

»Jaz jo tudi imam.«

»Bomo videli!«

In obe sta začeli klicati svoji mami, ki sta tudi prišli k oknu. Dvoboj je ostal torej še vedno neodločen.

Spel je Anka prevzela pobudo.

»Jaz imam takole veliko žogico.«

»Daj, pokaži!«

»Mama! Mama! kliče Anka.

Mama se znova pokaže pri oknu.

»Mama, vrzi mi tisto veliko rdečo žogo...«

Žena se umakne od okna. Družinsko povesovanje. Ali naj hčerko postavimo na laž? Bilo bi škoda. Trgovina je onkraj poti, ne kaže drugega, kakor kupiti žogo in jo vreči hčerki v park.

»Vidiš, kako je lepa!« krične Anka zmagovito.

Pa je Anka, verjemite mi, dobro dekletce... Zdelo se je, da je dvoboj končan, a v Anki se je razbohotil duh zmagoslavlja.

»Vidiš, jaz imam tudi očka, ti pa ne.«

»Daj, pokaži, saj ga nimaš.«

»Imam ga, v eobi.«

In kakor bi trenil, sta pred vrati. Trkata. Velopita hkratu.

»Vidiš, a?« pravi zmagoslavno Anka, »to je moj očka... Kje pa je tvoj?«

»Ne vem...«

»Potem se pa s teboj nočem igrati, če nimaš očka.«

Plise za volane v različnih gubah
Specielni entel oblek volan, šalov itd.
Ažuriranje — predtiskanje.
Vezenje monogramov, zaves, perila.
 Navada lin entel vložkov in čipk. — Hitro, fino in poceni!
Malek & Mikeš, Ljubljana (poleg hotela Strkelj)

Zastoj na morje

pojde v prihodnjih počitnicah
„Vrtčev“ naročnik

ki pravilno reši uganke v vseh desetih številkih in je iz reban — Dolej so zšle 3 številke novega letnika. Četletna naročnina Din 15.— s prilogo »Angelček« Din 20.—

Naroča se v upravi (**H. NIČMAN**) v Ljubljani, Kopitarjeva ulica 2.

Ali so pljučne bolezni ozdravljive?

To nad vse važno vprašanje zanima naravno vse, ki bolehnjo na astmi, katarju na pljučih, zastarelem kašlju, azalozanju, dolgotrajni hripavosti in hrioi, pa dostje niso naši zdravniki. Vsi teki bolniki dobe od nas

popolnoma brezplačno knjigo s slikami,

izgled peresa gosp. dr. met. Ga. imanna, bivašega tel-zdravnika v zavodu za linazkurjo, o temi »Ali so pljučne bolezni ozdravljive?«. Da omogočimo vsakemu takemu bolniku, da spozna vrsto svojih bolezni, smo se odločili v inter-su splošnega blaga odpo-lah to knjigo na zahtevo popolnoma zastoj in poštnine prosto. Napisati je samo dopisnico (frankirano z Din 1.75) in jo doposliti na

PUHMANN & Co., BERLIN 615 Mûggelstrasse Nr. 25-25 a.

Odobreno od ministrstva socialne politike, sanitetsko odelenje S. Br. 2416 od 12. XI. 1933

Pošljite naročnino!

VEČ RADOSTI, VEČ ZADOVOLJSTVA

donašati svojim odjemalcem je deviza tovarne čokolade „MIRIM“.

MIRIM

čokolada je višek hranivosti,
čokolada daje energijo za delo, osvežuje,
čokolada ustvarja dobro razpoloženje.

Dovolite tedaj, da Vam predstavimo naše izdelke:

MIRIM SPECIJALITETE SO:

MLEKITA, naša izborna mlečna čokolada.
MASLITA, naša izvrstna maslena čokolada.

KAVITA, naša pikantna mlečna čokolada s kavnim okusom.
GRENKITA, naša plemenita gorčična prave naravne čokolade.

Zapomnite si imena, da lahko izbirate po svojem okusu!

MIRIM ČOKOLADNI DESERTI posebne kakovosti so:

MLEČNA LEŠNIKOVA čokolada — NOISETTE — KREM — NOUGAT čokolada in sadjita — sadje v čokoladi.

MIRIM KUHINJSKE ČOKOLADE, zelo izdatne so:

KUHINJSKA ČOKOLADA Z RECEPTOM, ima na nortranji strani vsakega ovoja šest receptov za čokoladno pecivo.

KUHINJSKA ČOKOLADA „SPECIAL“ je posebno pripravna za boljše prevleke in kekse.

Kuhanje z „Mirim“ kuhinjsko čokolado pomeni zadovoljstvo!

MIRIM KAKAO

Garantirano čist, najboljšo izdelave:

Dobi se v ličnih omotih po 1/4 in 1/2 kg, v vrečkah za štiri osebe za Din 1— in tudi odprt. Zahtevajte izrecno „Mirim“ kakao!

Mirim kakao je hraniv in okusen!

Prihaja zimski čas, z njim Miklavž in božični prazniki, ko smo najraje doma v krogu domačih prijateljev. Tedaj posežite po naših izdelkih, ker bodete z njimi napravili veselje in izborno razpoloženje sebi in vsem, ki Vas obkrožajo. — Toda paziti morate, da so res pristni „MIRIM“ izdelki!

MIRIM KRALJICA ČOKOLADE

MIRIM DESERTNI BONBONI

v bogati in najrazličnejši izbiri, najboljši kakovosti:

Praline vseh okusov - mehki Krem bonboni vseh okusov - nežni
Cognac pastile Rum krogijice Likerski deserti
Figaro kocke Lješnita (gianduja) Nougat, svetli, temni
Cognac višnje Griotte višnje Rokoko deserti
Polonia specialni deserti (poltekoči) itd.

Vsak „Mirim“ bonbon užitek zase!

MIKLAVŽEVO IN BOŽIČNO MIRIM BLAGO umetniško izdelano:

Bogata izbira vsakovrstnih oblik iz čokolade v stanjolu in brez stanjola, božičnih obeskov, okraskov iz fondana z likerjem itd.

Okusna darila v vseh cenah.

Mirim izdelek — pojm kakovosti in individualne izdelave.

MIRIM BONBONJERE

v vseh velikostih, okusne izdelave in najraznovrstnejših kompozicij, popolne v vsakem oziru. — Vsaka bonbonjera je lepa, korektna in polna sladkih presenečenj.

Mirim bonbonjera — odlično darilo!

ZA NAŠO DECO

Tablice naše mlečne čokolade po Din 1— in 50 par, v katerih so lepe slikice za zbiranje. — V prometu so: „Momenti pri nogometnih tekmah“, preslikanice z znamenitimi mesti in zgradbami ter „Prevozna sredstva nekoč in sedaj“. Za vsako serijo smo izdelali lep zbirni album.

Čokolada je okusna in zdrava, slike poučne in zabavne — kot nalašč za deco!

Frtaučku Gustl ma beseda

Zadnč sm spet enkat govuru z ubčinskem svetnikam, al kok se zdej prau tistem gspudem, ke maja usoda iblanskeh sraje u rukah, no, z gspudam Dahsam. Glih pred Flerjanska cerkuja sm ga sreču, ke ja je mahu ke preke Zgunari.

Tku neki u skrbh se m je zdou. Kar u tla je gledu, kokr de b

iekou, če je še kašna lukna na cest za puffikat, al pa kej drugza za puštmat tle al pa tam. Pa sm ga ugovoru:

»Kam pa gspud Dahs tku zamišlen? Al t spet kej na štima gor na rotuž?»

»O, serbus Gustl! Sej b te hmal na puznou, ke maš nou klubuk. Pejd no z mana kela h »Amerikanc«. Um jest dau za pu litra. Sej vem, de ga rad cukneš. Veš, pr »Amerikanc« se zbirama sam vajnpajrsari. Sej maš mende mal časa. Če ga nimaš, s ga pa nared. Ala, kar z mana!»

Kua sm tou? Mal sm se delu, kokr de b na tou jt. Sevede tku priforma. Šou sm pa le rad. En glašček al pa dva m na bota škodvala, sm s mislu.

Pr »Amerikanc« ni blu še nubenga vajnpajrsarja, ke sva ke pršla. Kar sama sva se usedla u kot h en miz in gspud Dahs je naroču pu litra ta boljšga.

Ke sva s mal duše prvezala, me je pa gspud Dahs prstu:

»Gustl, kua pa prouzaprou ti zdej delaš? Kar več te ni na spregled. Ud tistga časa, ke sva u Prulah guvorla, te se nism dubu pred uči. Prid no učaseh smla h »Amerikanc«, de se bomo kej puguvorl.»

»Kua pa čm delat, luba duša? Douhčas holt predajam pu Iblan.»

»Kua m na puveš! Ud kdaj pa maš pravica predajat? Jest se nč na spounem, de b kerkat prou za duvulejne. Sej taka reč more pridet zmeri na naša seja. Pol pa mi udločma, al mu dama ta pravica, al mu pa prošna udbijema, če nam h ksihte na stuji. Gustl, ta nar b pameten nardiš, če se dons ulužiš prošna za duvulejne, de na uš mou kašneh sitnaš e pulcija. Sej veš, kuku morma dondons gledat usakmu na prste, de nas kej na ubrnaž. Ti ga boš tku lohka dubu, če s prou Iblančan. Se bom že jest zate putegnu.»

»Pejd no, čenča. Sej usi Iblančani douhčas predajamo, pa še nism slišu, de b mou ker za tu duvulejne. Douhčas je ja iblanska špecialiteta, kokr ma Praga šunka za soja špecialiteta, Linc torta in Frankfurt krenbirštine. Le nkar sitnaš na predaji. Sej nimama nubenga dubička pr tem.

»Pardon! Nkar na zamer, de te u beseda sežem. Kuku pa je zdej iz tistem morskem psem, ke ste sklenil, da jh ute naročl? A še nisa pršli? Jest saj še nubenga nism vidu u Iblan, ne z marka, ne brez marke. A vam je spet use skp u vuda padl?»

»Nkar me na jez, Gustl. Morske pse sa nam use Mariborčani pužrl.»

»Za božja vola. A sa Mariborčani tku pužrešn?»

»Čak, de t puvem. Kene, naš gspudi, ke sa mel ta reč u rukah, sa se tulk časa uberal, kokr se pr usak reč ubiraja, de sa Mariborčani zvedl za moj predlog. In ke so zrajtal, kulke se bo dal pr pasjeh markah zaslušt, sa hitr telefoniral u Dalmacija pu pse. No, in mi sma se zajne pud nosam ubrisal.»

»A tak sa Mariborčani? Fejtebod?»

»Kar tih bod, Gustl. Sej sma se jm pušten maščeval zato. Mi pa, ke sma zvedel, de čja Mariborčani use ta škartirane tramvajske vuzove u Abaci pukup in jh pu Maribore napelat, sma pa na bod faulast, kar hitr telegrafiral puje u Abacija in jm več punudi zajne, kokr Mariborčani. Pa sma jh mi dubl. Zdej nej se pa Mariborčani za tramvaj pud nusat ubrišeja, kokr sma se mogli mi za morske pse.»

»Prou ste naredl. Šika se jm. Kua sa pa tku oužrešn.»

F. G.

F. G.

Ant. Adamič:

Požigalec

(Konec.)

»Tudi jaz nikoli!« je Miha udaril po mizi. »Na koga si se pa ti nasrnil?« ga je vprašal sosed.

»Ti, France, midva že veva, kar veva. Na zdravje, France.« Miha je izpil poln kozarec; tudi Klepec si je natočil ter izpil.

»Miha, ti ne veš nič,« je kratko del Skale, se dvignil ter šel v klet po vino.

»Župana Erjavca misli,« je skrivnostno namignil za njim Klepec.

»Kaj se še vedno preganjata, župan in Skale?« Bogataj je nastavlil uho in gledal Klepeca.

»Kar vprašajte ga, stric.«

»Kaj mi čel Nič,« je pljunil Bogataj na tla in si natlačil vivček. »Torej, kaj pravite možje? Ali bo še dolgo vojna?« Ugibali so, se pričkali in vsak je povedal svoje. Klepec je nagnil glavo ter zadremal.

»Koruzni žganci in vino — vsak ima svojo moč. Pri tebi ima repnica večjo.« Miha je udaril dremavca po plečih. Ta pa se ni dal motiti; glavica mu je zlezla na mizo, in kar zasmrčal je. Tedaj pa se odpro vrata in v sobo stopi orožnik.

Odloži puško za vrata, sede za prazno mizo in naroči vina. Kmetje, ki so sprva onemeli, so čez čas jeli obotavljaje se govoriti o vremenu, o letini in kakšna bo zima. Prvi je Miha pokimal krčmarju, si potisnil klobuk prav na ušesa ter je že nekoliko vinjen odkreval domov. Drug za drugim so vstajali in se poslavljali. Čez četrt ure je ostal od kmetov samo še Klepec, ki je spokožno spal za mizo.

»Misli, da bo pri nas prenočil,« ga je stresel krčmar za rame. Klepec je dvignil glavo, si mencial oči in pomežikoval proti svetilki. Ko je uzrl orožnika, se je za mizo zravnaval na pozor ter ga po vojaško pozdravil:

»Dober večer, gospod stražmojster. Javljam, da sem tu. Ali so spet koga zaklali? Ali so spet kje zažgali?«

Orožnik ga še pogledal ni; natočil si je kozarec. Krčmar je nemirno hodil po sobi.

»Pijan je, pa ne vem, kaj govori,« ga je opravečeval in sedel k orožniku.

»Vi ste na oddihu? Za dva tedna, že res,« se je oblastno razžeril orožnik.

»Kmalu se bo treba vrniti v vojno.«

»Kdo pa je na vasi zažgal, he, he?« se je vtačnil v pogovore Klepec.

»Ne skrbite; ga že imamo. Neki berač je zažgal. Se tisto noč smo ga zasačili,« je pokazal s prstom nase orožnik.

»Torej je res berač zažgal?« se je veselo začudil Skale. »Hvala Bogu, da le ni nobeden domačih.«

»Jaz pa pravim, da berač ni, tristo Matičkov. Tisti, ki je zažgal, ni daleč, he-he,« se je režal Klepec.

»Veš več, kakor sam gospod stražmojster, ti vsevedež,« ga je jedko zavrnil krčmar in si šel po kozarec vina. Ko ga je postavil na mizo in sedel nasproti orožniku, je ta plačal, vstal, si oprtal puško ter se poslovil.

»Jezik imaš, kakor krava rep. Spat se spravi,« je ozmerjal Skale Klepeca. »Ta prokleti žandar mi je vse goste prepodil; ti spet njega, zdaj pojdi pa še ti!« je zarohnel.

»I saj grem,« je zaspano odvrnil pijanček. Odmajal se je proti durim.

Skale se je nečesa domislil; hitro je stopil

za njim in ga pridržal. »Počakaj, nič se ti ne mudi,« se je prisiljeno nasmehnil. »Na koga pa si prejle cikal, ko si dejal orožniku: — He, tisti, ki je zažgal, ni daleč. Koga si mislil?«

»Jaz da sem kaj dejal? Prav nič se ne spominjam.« Klepec se je opotekel k peči.

»Kaj bi tajil. Dobro sem čul, orožnik tudi. Jutri bodo že pri tebi in te bodo navijali. Kar si bleknil, boš moral izpričati. Ali ne poznaš postave?«

»Pijan sem, nič ne vem, kaj govorim.«

»Nikar se ne potvarjaj; si pijan in nisi. Seddi, bova spila še en polič,« ga je krčmar kar potisnil za mizo. Ko sta trčila, je Skale zopet napeljeval:

»Kar na lepem si nisi izmislil,« ga je potapljal po rami. Klepec je nekaj požiral, potem je z zapletajočim se jezikom mrmljal in se trudil, da bi bil razumljiv.

»Onega popoldne sem ga imel precej pod kapo, tristo Matičkov, saj nič ne tajim. Uh, pijače dovolj, jedaje nič, vrhu vsega sem invalid. Domov grede sem omagal, pa sem se zavlekel v Kosmačev skedenj, ki je za lučaj daleč od Erjavčevega kozolca. Zdi se mi, da je bila tedaj že tema, kajpada, saj je dan že ob sedmih v kraju. Zalaja pes, pa me zbudi. Skobacem se iz sena — zvezde so že škilile na zemljo — pa ti zagledam, kako smukne mimo mene, ki sem ti bil prilezel k vratom, sključen človek. Kakor sem bil vrtočlav, sem ga vendar le spoznal. Kmalu nato je bilo plat zvona.«

»Koga si spoznal? Koga si videl?« je silil vanj krčmar. Klepec se je nagnil ter mu šepnil na uho:

»Miha je bil!»

»Sanjalo se ti je!« se je zakrohotal Skale. »Se mi je pa sanjalo; naj bo po tvojem,« je od strani odvrnil Klepec in dvignil kozarec k ustom. Nekoliko je odpil, potem pa je dejal:

»Veš, takole ti povem — menda mi ne zameriš: Takoj takrat se mi je zdelo, da si ti, ki bežiš mimo skedenja. Vprav tako se je hodil, kakor ti; vprav tako se je držal, vprav tako visok je bil, četudi se je upogibal; prav tako širok je bil čez pleča, kakor ti. Seveda, videl sem te samo od vzadi. — Nikar me tako ne glej, saj te nočem žaliti. Pa tudi — kako si mogel biti, ko te tedaj ni bilo doma. Miha je tebi nekoliko podoben, po vsem, tudi po postavi, le da šepa. Miha je bil, verjemi mi. Tudi on bi Erjavca najrajši utopil v žlici vode.«

Skale je Klepecu natočil s tresočo se roko, toda toliko, da se je vino zlilo iz polnega kozarca po mizo.

»Kaj pa, ako sem bil vendar le jaz? ...« je nenadno zagrabil Klepeca za roko in se s strahom ozrl proti vratom.

Klepec se je zarežal: »Zaprli te bodo. Na tvoje zdravje!« Klepec se je majaje postavil na noge. »Hvala ti lepa za pijačo, drugič bom dal jaz zanjo. Moram domov. Mati in sestra me bosta spet ozmerjali, da bo joj. Lahko noč!« Zadrževal ga je, pa Klepec se ni dal pregovoriti. Zanašalo ga je, ko je odhajal.

Skale si je natočil vina ter izpraznil kupico. In zopet je šel ter si natočil, zdaj pa žganja. Izpil je dva, tri kozarčke po vrsti. Posilil ga je kašelji, sedel je k peči. Prste si je zagrebel v lase in se, zroč v zavese na oknih, za-

LEPO KOKOŠJE PERJE

nečebano po Din 5— kg odpošilja po povzetju iz Maribora

VILJEM ABI, export, Maribor

Najmanjša količina 15 kg. — Ojjemalci čez 50 kilogramov posebno ugodne cene

VOINENE NOGAVICE ROKAVICE - MAJICE

KOMPLETNE POTREBŠČINE za KROJAČE IN ŠIVILJE.

nadalje: bogata zaloga zimskega triko-perila, žepnih robcev, toaletnih potrebščin, kravat, vsakovrstnega modnega blaga itd., po najnižjih cenah pri trvdki

Josip Petelinc, Ljubljana za vodo (blizu Prešernovega spomenika)

mislil. Žena je vstopila, pripeljala je sinčka za roko.

»Ali so že vsi šli?« se je vzmernirala in se ozirala po prazni, zakajeni sobi.

Zandari stikajo po hiši. Ne vem, kaj iščejo... Prišel je, pa so se ga prestrašili in jo pobrali domov.

Skrb ji je legla na čelo, a se je premagala. Z nasmeškom je brezskrbno govorila: »Nič ne de, bo pa drugič boljše. Menda nisi hud, ker me ni bilo toliko časa. Pojdem, da ti pripravim večerjo.« Otroka je postavila poleg njega na tla ter je odšla v kuhinjo.

Vzel je otroka na kolena, a se je takoj nečesa domislil; zdaj je stopil z otrokom v naročju k oknu ter ga nekoliko odgrnil. Pozorno je zrl v temo.

Nad drevjem in nad slemeni je blestel ozek, srebrn pas. Cesta pred hišo je bila bela. Pri Rovanovih so menda pravkar večerjali. Oče je s strahom govoril sinu:

»Poglej, Francek, kako gore zvezdice in mesec, kako se jim mudi za oblake. Ali ne vidiš, kako gori, kako se kadil? Otrok je vlekel za rožasto zaveso, potem je zasakal glavo in se zagledal v svetliko pod stropom. Tudi oče se je okrenil in zagledal okno. Postavil je otroka na klop pri peči in šel, da si zopet natoči. Na dušek je izpil in se odhrkal; za otroka se ni več brigal. Korakal je po sobi in murmal je nerazumljive besede. Niti opazil ni, da je otrok splezal na tla, da je koracal k vratom. Zavekal je. Tedaj je oče pohitel ter mu odprl vrata. Ko je vstopila žena in mu prinesla na krožniku kašnatega zelja, se ni ozrl ne na njo ne na jed.

»Večerjati pojdi,« je dejala in postavila krožnik na mizo. Otrok se je držal za krilo. Ker ni ničesar odvrnil, je stopila za njim ter ga pocukala za rokav. Togotno je zarezal in se bliskoma zasakal. Zdejca pa je že skočil k mizi ter pograbil za stol. Osupnila je; pograbivši otroka, je šla zadenski k vratom, jih hitro odprla in zbežala. Čez cesto je hitela k Rovanovim.

»Kaj se je zgodilo?« sta ji mati in Reza prestrašeni prileteli v vežo nasproti in hitro zaprla za njo hišne duri.

Metki je šlo na jok. »Da sem le videla njegove zmedene oči, že sem vedela, da bo hudo. Nisem čakala, ampak sem rajši pobegnila. Da bi le zdajje nihče ne zašel v gostilno...« Krčevito je zaplakala.

»Naš bi moral tja, da ga pomiri. Ali kaj, ko pa že spi, kakor klada,« se je razsrdila Reza.

»Reza, ti pojdi pa pogledaj, kaj je. — Eh kaj, kar skupaj pojdi,« je svetovala mati in posadila otroka k sebi. »Metka, ti si preveč boječa; ne smeš takoj obupati.«

»Pojdiva!« se je Reza osrdila in je prišla Metko za roko. Premagala je strah, pa sta šli. Priluskovali sta pod oknom. Tih je bilo v sobi, vse mirno. Spogledali sta se.

»Počakaj me,« je zasepetala Reza Metki na nho. »Kar sama stopim k bratu ter pogledam, kaj počne.« Šla je v hišo. Metka je pritisnila dih, srce ji je v prsih zastalo.

Tedaj je iz hiše začela ropot, krik, kletev; takoj nato je ugledala Rezo, ki je prbežala iz hiše. Pohitel je za njo ter jo dvignila, ker je padla po cesti. Omahujočo je povedla v domačo hišo.

»Kaj je spet?« je kliknila mati.

»Kmalu bi me bil pobil,« je Reza lovila sapo. »Lepo pozdravim, divjak pa še dobro ne pogleda, že plane name kakor zverina. — Kaj mi je! Ali se mu je zmešalo?«

»Pijača, pijača...« je zatarnala mati, potem pa je svetovala: »Metka, pojdi ter poizkusi zlepa: morda bo zaleglo.«

»Ne bo nič zaleglo; uma greša kakor živina,« se je srdila Reza.

»Predobro ga poznam,« je globoko vzdihnila Metka. »Če bi vam pripovedovala in povedala, kolikšna gorja sem že okusila, odkar sem poročena, bi mi nikdar ne verjeli. Kadar jame piti, izgubi vsjo pamet. Res pa je tudi, da je že ves čas, odkar je doma, vedno raztresen, ves potr in pust ter vase zaprt. Ves drugačen človek je, in kar strah me je pred njim. In zdaj ga je še pijača zmešala.«

»Saj tudi prej ni bil nikoli pravdanski,« je pristavila Reza. »Ko se mu bo skadilo, se bo delal nedolžnega kakor jagnje.«

»Koliko trpljenja, žalosti in skrbi...« je hlipala Metka.

»Res je, Bogu bodi potoženo,« je pritrjevala mati in premagovala jok. Otroka je vzela v naročje. »Tudi ta naša največja sreča je bolečina in trpljenje.« Dete je nato odnesla na svojo posteljo pod okno, kjer je kmalu zaspalo. Ura je enakomerno, mirno tiktakala.

Zenske so jadicovale, se tolažile in čule vse dotle, dokler je gorela na oni strani luč. »Bog vedi, ali je zaprl hišna vrata ali ne?« je zaskrbelo Metko.

»Glej, luč je utrlil; spat je šel. Veš kaj, Metka,« je prigovarjala mati, »ti pojdi in pogledaj: ako so vrata zaklenjena, se vrni; ako pa niso, brez skrbi stopi v hišo, kajti zbudila ga ne boš. Ko zasp, bo spet vse dobro. Otrok ostane za danes pri meni. Kaj praviš?«

Metka je oklevala, naposled pa se je odločila ter šla. Reza in mati sta hušnila na prag.

»Glej, luč je utrlil; spat je šel. Veš kaj, Metka,« je prigovarjala mati, »ti pojdi in pogledaj: ako so vrata zaklenjena, se vrni; ako pa niso, brez skrbi stopi v hišo, kajti zbudila ga ne boš. Ko zasp, bo spet vse dobro. Otrok ostane za danes pri meni. Kaj praviš?«

Metka je oklevala, naposled pa se je odločila ter šla. Reza in mati sta hušnila na prag.

Beograjčani! Cvetlice kuopite v cvetličarni

MATEJ LAP Stavija 2 Telefon 28934 Soplki — košarice — venci in vsakovrstne cvetlice v lončkih zmerom največja izbira. Cene solidne! Praznizba točna!

Videli sta, da je stopila v hišo. V hiši je zagorela luč. Pa zopet so se odprle hišne duri; Metka je pribitela čez cesto.

»Kaj je?« »Spi,« je olajšano dihnila Metka.

»Lahko noč, vse je dobro.«

»Pa lahko noč. Srečno,« sta ji pritisneta voščili. Metka je odbrzela domov.

Gorje, vso noč ni zatislila očesa, potem pa...

Veter se je zaleval v duri in jih stresal. Deževne kaplje so udarjale v šipe, da so zvenele. Metka ni strpela na ležišču; dvignila se je ter odšla iz sobe k ognjišču. Ura je odbila tri. Zakurila je. Sedla je na stol in si doprla izmučeno glavo. Kakor vihar so ji drevice misli. Bog pomagaj, kaj naj napravi? Da bi se vsaj že zaznamoval dan! Stopila bo k Rezi in k izkušeni svoji materi ter jima bo vse zaupala, vse povedala pa prosila za svet. Podpirala si je vročo glavo in solza za solzo ji je polzela po upadlem licu. Ura v zvoniku je odbila štiri — pet... Kako dolge so te ure!

Petelinj so peli, dež je pojenjal, toda samo za nekaj časa, da se je potem vtil med gromom in bliskom. Vihar je znova zatulil. Mimo hiše ja drdral težak voz. Pri Rovanovih so zaskrpale duri. V hiši je zdajci zaropotalo, Metka se je stresla in prisluhnila.

»Kaj je mož že pokonci?« Ze res; zdaj hodi po hiši... Kaj ga je poglalo iz postelje? Po prstih gre k vratom ter jih oprezno za ped odpre. Vidi moža, opravljenega, ki je pravkar odstavil zelenko od ust. Odduškal se je in zadrževal po vsem životu. Odločno in plamečih oči je planila v sobo.

»Za božjo voljo, že na vse zgodaj...« Dvignila je roke in jih sklenila. Mož se je okrenil in odvrnil s hripavim glasom:

»A si til Zeja me, že in peče.« Zopet je nastavlil zelenko.

»Vest te peče! Vest hočeš zadušiti! Ti...« »Kaj?« »Steklenka mu je zdrknila iz rok in se z odsekanim zvenketom razletela po tleh. Oster vonj je splapolal po sobi.

»Vse vem. Ti si... Bog Te obvaruj...« V sanjah si govoril, vse si povedal in se izdal; je bruhalo iz nje. Skrila je obraz v dlani, jok jo je dušil.

»Kaj sem povedal?« je buljil v njo in jo zgrabil za roke. Ne da bi dvignila glavo, se je jela boriti; toda ni ji bilo moči, da bi se iztrgala iz jeklenih vezi.

»Povej!« je hropel.

»Spusti me, vse ti povem!« Z naporom vseh sil se je sprostila. K vratom je zletela pa kriknila:

»Ti si zažgal pri županu lani in letos! Ponoči si se izdal v spanju. — Zaj sem zažgal! Gasite! si kričal in skočil s postelje. — Kaj me gledaš, kakor brez uma! Vknila sem nate, ali si res zažgal, pa si mi pritrtil, da si. Takisto si povedal, da si se lani osorej kakor tudi letos pripeljal že prejšnji večer ter podtaknil ogenj.«

»Ti lažeš!« »Smrt naj pijem, če ni resnica, kar govorim.«

Prestopil se je, se nagnil naprej in zgrbil, da se požene proti njej, da jo zagradi, zadavi. Izpod narsšenih obrvi mu je pršel plamen neizrekljivega sovraštva. »Ti veš vse!« je rjul.

»Res je, jaz sem zažgal lani pa tudi zdaj za obletnico... Za krivico!... Ha — kako mi je zdaj žal!... Ti in Klepec sta eno; zmenila sta se proti meni, hočeta se me znebiti. Ha, dobro vem, da se z njim pečaš. Včeraj sem vaju opazoval, kako sta se spogledavala. Ti...! Nikamor ne pojdeš!«

»Jezus!« krik ji je zamrl v prsih. Toliko, da je še odprla vrata. Vlovil jo je za ruto, ki si je bila z njo ogrnila pleča. Ruta mu je ostala v rokah. Pa se je pogljal za njo v vežo, toda že je zbežala čez cesto k Rovanovim.

»Dobil te bom!« je zapretil za njo s pestjo. Dregetajoč, kakor umirajoč je padla v veži pred materjo na tla. »Rešite me, ubil me bo...« Mati je zaloputnila hišne duri ter jih zapahnila z železnim zatikom.

»Kaj?« Pomagala ji je, da je vstala.

»Ne morem povedati, mati, ne morem.« Iz čumnatih je prišla Reza z golido v roki; hotela je v hlev, da bi pomolzla. Postavila je posodo na tla in uprla roke v bok. »Kaj je spet? Ali sta se že na vse zgodaj udarila!«

Metka je pripovedovala s pojemajočim glasom: »Tolikanj, da se je prebudil, že je pil, Vse bo razbil po hiši, kakor že nekaj kratov.

Uganke

Rešitev: Križanica

Vodoravno: 1. kopicca, 6. pav, 9. omela, 10. tele, 11. seno, 12. baron, 13. ta, 14. sv., 15. oje, 16. Turek, 20. ar, 25. os, 22. razor, 26. rov, 27. ga, 28. Ob, 30. alika, 32. okef, 34. kadi, 35. obara, 36. ara, 37. glavav — Navpično: 1. kos, 2. omet, 3. penat, 4. ilo, 5. ca, 6. pero, 7. aloja, 8. Venera, 10. ta, 12. breza, 14. sraga, 17. poroka, 18. Ur, 19. ko, 21. solar, 23. rokav, 24. Vida, 29. bera, 31. ki, 32. oba, 38. lar, 35. ol.

Križanica: Miklavž

Vodoravno: 2. kača, 4. del araka, 5. moško ime, 6. del glave, 9. pesem, 10. del telesa, 12. poljska rastlina, 14. vzorec, 17. kraj pri Vrhniki, 18. gozdna rastlina, 19. moč, 21. svetopisemska oseba, 22. mesto v Jugoslaviji, 24. moško ime, 26. živalski

Danes se ne bo dobro končalo, tako mi pravi srce.« Hiteč se je vrgla na posteljo k otroku, ki se je prebudil in zaplakal.

Miha je gorok in bos, z rokami v laseh prizivagal v sobo. »Kaj pa je, smerika?« je vprašal. Ker mu ni nič odgovorila, se je okrenil, da bi spet odšel.

»Miha, počakaj,« mu je velela Reza. Miha je potisnil roke v žep in šel k oknu.

Nebo, ki se je bilo že pomirilo, je zopet potemnelo; završalo je in dež je pljusnil ob šipe, da so se vlije z njih neskončne solze. Ostreje je zaječalo. Na oni strani, ob Skaletovi hiši, se je vilo drevje in se stiskalo k steni.

Po kratkem molku je Reza stopila k Metki in ji svetovala: »Najbolj prav bo, da vzameš otroka in greš domov. Čakaj, še dežnik ti prinesem.« Šla je na izbo po dežnik. Kakor bi uganila njene lastne misli, je Metka neutegoma vzela otroka v naročje ter ga skrbno zavila.

»Pojdiva,« je dejala, ne da bi odvrnila pogled od otroka. »Tebi ne bo storil nič zalega.« Ozrla se je skozi okno, tedaj pa so se ji oči razprele v grozi.

»Prek tu sem gre — in s sekiro...« Glas ji je zamrl; otroka je prižela k sebi.

»Glej ga, hudičale!« je siknil Miha. Reza je postavila dežnik v kot, se bliskoma okrenila in stekla v vežo. — Hvala Bogu, saj vrata so skrbno zapahnjena. Prepadeni so se spogledavali, niso vedeli ne kaj in ne kako bi.

»Kar odprite mu, Dala mu bom otroka in vse bo dobro,« se je Metki razjasnil obraz. Presojala je ljubezen do otroka po svojem materskem, čistem srcu. — Tedaj pa je že zagrnolo po vratih. Miha je zamahnil s pestjo po zraku.

»France, kaj razbijaš po vratih! Kaj bi rad?« Pohitel je v vežo in prijel za zatik, da bi ga odpanil. Reza pa ga je zadržala:

»Nikar! Najprej naj pove, kaj hoče, pa neha naj z razbijanjem, potem mu odpremo. — Odgovori, France!«

»Namesto odgovora je zopet zabobnelo, zdaj je silinej, da so vrata zaječala v tečajih. Reza je kakor okamenela.

»France, ali si ob pamet! Sosedje, kje ste!« Mati je begala iz veže v sobo in zopet v vežo. Po vratih je udarjalo, hropenje je spremljalo udarce. Kletvice so podžigale bes. Zdej je rezko tresnilo in zaskrpalo — ostrina sekire se je zabliskala skozi razpoko.

»Vse nas bo, kakor živino. Miha, kje sil?« je zdajci zavedela Reza; izvijajoče je stopila pred svojega moža, Miha pa je prepadeno strmel v vrata in nikakor ni mogel zapopasti, kaj se godi. Zdej se je zdramil; z dljanjo si je obrisal meglico z oči.

»Saj res, nič se ne bojte.« Odhitel je na izbo ter se vrnil z lovsko puško v roki. »Kako je prav, da je nisem oddal,« je zamrmal. Pogledal je naboj in napel petelina. »Malo ga bom ostrušil, bo menda ja odnehal.«

Reza ga je pahnila v stran. »Če si mož,« je dejala, »stopi preden ter ga ukroti.«

»Pa ti pojdi! Tvoj brat je.« Dvignil je puško. S kopitom pod pazduho jo je nameril proti vratom, ki so se že vdajala in majala; trske so letel na vse strani.

Metka se je v sobi zgrudila na kolena; s sklenjenimi, povzdignjenimi rokami je molila: »Bog bodi milostljivj njegov in moji duši.«

Otrok je pol nag sedel pri njej na tleh in se igral z vrveco, ki si jo je ovijal okoli prstov. Iz veže so odmevali rezki, usodni udarci.

V tej stiski je mati odprla okno ter je na cesto obupno zakričala: »Na pomoč! Ljudje, pomagajte!«

Tedaj je nehalo razbijati po vratih. »Glejte ga!« Mati je oberoč pokazala na okno, katerega je hitro zaprla in se opotekla v sredo sobe.

Miha in Reza sta planila v sobo. Šipe so zaženketale, ogrodje okna se je povesilo. Blazne se je povzpel na razbito okno z dvignjenim toporiščem.

Miha je v strahu za lastno življenje in nemara, da bi ga prestrašil, dvignil puško ter jo nameril na razbrzdani, kakor zid bledi Skaletov obraz s podplutimi, šviglajočimi očmi.

»France, prosim te, miru!...« je zajecal.

»Nikar!« je kriknila Metka in zgrabila Miho za roko — tedaj pa se je že zabliskalo in tresnilo.

Požigalec na oknu se je zamajal, dvignil je roke in se zrušil vznak. Sekira se je z ropotom prekotnila v sobo. (Konec.)

glas, 27. del blaga, 30. odprtina, 34. kraj pri Ljubljani, 36. del glave, 38. domača žival, 40. belgrajski čašnik, 42. sadra, 43. posnilcev, 44. turško moško ime, 45. vrtna rastlina, 46. imetje, 47. prest, 48. grška črka, 49. del biše, 51. otok v Jadranskem morju, 52. del razžaganega debla, 54. evropsko gorovje, 56. del glave, 58. vodna žival, 60. del atoma, 61. jugoslovanska založba, 63. vrtna rastlina, 73. nota, 74. bolečina, 75. poklice, 78. črka, 79. del telesa, 80. mesec, 82. kuhinjska potrebščina, 84. delo na polju, 86. ud družine, 88. del rudnika, 89. del rimske vojaške opreme, 90. poklice.

Navpično: 1. števnik, 2. vrtna lopa, 3. ploščinska mera, 4. žensko ime, 5. žensko ime, 6. odpočitek, 7. vas na Gorenjskem, 8. vera, 9. del voza, 11. prošnja pred šestim decembrom, 12. del telesa, 13. razglas, 15. grški denar, 16. del Bleda, 18. bolezni, 20. rimski hišni bogovi, 23. godbeno orodje, 25. pijača, 28. južna rastlina, 29. kovanje, 31. del glave, 32. palača v Rimu, 33. vzklík, 36. kopicca, 37. tekočina, 39. del eveta, 41. moško ime, 52. pogorje v Jugoslaviji, 51. zaimek, 53. element, 55. napavev, 56. del bitke, 57. povesno slame, 59. slovenski pisatelj, 61. bitje, 62. moško ime, 64. svetopisemska oseba, 67. kraj v Ljubljani, 68. domača žival, 70. zdravilna rastlina, 71. jugoslovanski otok, 72. namera, 73. srednjeveško posestvo, 76. del telesa, 77. sveta knjiga, 81. ograja, 83. pozdrav, 84. del roke, 85. svetopisemska oseba, 87. zaimek, 91. gora v Grčiji.

Šah

Prihodnja šahovska olimpijada se bo vršila v Varšavi junija meseca leta 1935. Glavna prireditelj bodo, kot pri prejšnjih olimpijadah, meddržavne tekme, pri katerih bo predvidoma sodelovalo preko dvajset timov. Kot znano, so Američani že dvakrat osvojili prvenstvo sveta in obenem tudi dragoceni Hamilton Russelov pokal, ki bo letos prišel že v njihovo last, če jim ne vzame prvenstva kaka druga država. Poljaki se že zdaj vneto pripravljajo in mogoče bo ravno njim uspelo, da pride prvenstvo zopet v Evropo. Kot poročajo, so Poljaki povabili Rubinsteina in dr. Tartakoverja, da bi igrala na teh tekmah za Poljsko. Ostale igralce bodo poiskali s pomočjo izbirnih turnirjev.

V turnirju v Linzu, na katerem sta zmagala Becker in Elisases, smo že poročali. Danes prinašamo iz tega turnirja partijo med Elisasesom

Joža Herfort:

Po gladinah

Veter je majal trsje, upogibalo se je, sklanjalo se drug k drugemu in šumelo, kot bi si pošepetavalo pravljice. Voda je prijetno, tiho šumela, valovi, majhni, skoro nežni, samo veter je pozibaval vodo, so se bleščali v solncu. Po gladini je vodno rastlinje razpenjalo svoje listje in lovilo sončno luč; globlje pod vodo so platile alge goste mreže. V čisti vodi, kjer je bila gladina prosta in se je rastlinje umaknilo, so plavale ribice, drobne, srebrne. Ob robu močvirja so se naselile žabe, po vodi so se vrteli paglavci, stare so se grele na bregu ali velikih listih odčitajočega lokvanja. Kjer se je bičje strnilo v gosto neprodirno steno, se je pričelo šele pravo življenje.

Liška.

Zgodaj v jutru se je pričel krik v trsju, pozna noč je spet umirila njegove glasne stanovale. Daleč onkraj gostega protja, trsja, je leno tekla voda in tvorila velik zaton, katerega so ob robu strazile starike vrbe in gosto grmovje, okoli in okoli je bilo gosto bičje, sredi pa čisto zrcalo gladine. Raztegnilo se je listje lokvanja in drugega vodnega rastlinja, rastle iz blatnega dna in ustvarjalo povodna čuda. Alge so ponižno ovijale mrtvo rastlinje, živo se je bohotno spenjalo proti luči. Po njih so leno hodili polži, se sprehajale ribice, visoko nad njimi pa so kraljevale ptice — stanovale bičja.

Po gostem bičju so hodile, sedaj plavale s svojimi ploščatimi, od strani stisnjenimi telesi, in lagodno šle med gostim steblovjem. Od časa do časa se je čulo iz bičja ozko, zatolego klicanje. Sedaj je rezko hripavo zaklicala močvirnica, njen »krevev« je izdaljal liško o. Pazno in mirno motreč trstje, zapazil temno ptico, katera je prišla oprezno skozi bičje in zdaj, zdaj glasno zaklicala »krevev, krevev«. Prišla je na gladino za zaplavala. Lepo z glavicu kimaje se je igrala po gladini in plavala proti sredi barskega očesa. Vzmernirala se je, v hipu glasno zaklicala in se potopila. Krila je pritegnila, stegnila glavo in vrat, pa urno plavala pod vodo. V varnem zavetju gostega bičja in suhe močvirne trave je pomolila iz vode glavo, po zrak je prišla, nato pa oprezno odšla iz vode na bližnje njive na pašo. Bila je domalega tako velika kot mala turška kokoš, po vsem telesu zamolke, temnosive barve. Nad kljunom, na čelu je imela bleščeče belo liso — črna liška. Rep ji je bil kratek, krila tesno pritegnjena k telesu. Nogi je imela postavljeni nekam daleč nazaj, prsti so bili veliki, sicer ne zvezani s plavalno kožico, pač pa so imeli primeroma obširne plavalne krpe. Postala je, pa šla s širokimi neokretnimi koraki, rahlo se pozibavaje, na pašo. Semeni in trava sta ji dobrodošla, morda bo našla med njimi tudi žužka ali črva, ko bo šla pa na večer s pašo spet v vodo, bo tam lovila ribice, žabe in vodne žužke, pa vodno rastlinje in semenje.

in Müllerjem, ki je bila odigrana v zadnjem kotu in je odločilno vplivala na placement obeh mojstrov.

E. Elisases — H. Müller

1. d2—d4, Sg8—f6; 2. Sg1—f3, b7—b6; 3. e2—e3 (ta sistem proti indijski obrambi postaja vedno bolj moderen. Prej je bilo običajno fianketiranje kraljevega lovca), Le8—b7; 4. Lf1—d3, c7—c5; 5. e2—c8, d7—d6; 6. Dd1—e2! (beli igra Collejev sistem, toda s to razliko, da čaka z razvojem svojega damskega skakača, ker upa, da ga bo razvil na e8, kjer bi stal bolje kot na d2), e7—e6; 7. e8—e4, (izvedba te važne poteze prinese belemu boljšo igro. Črni je že obojen na obrambo), e5×d4; 8. e8×d4, Lf8—e7; 9. 0—0, Sb8—d7; 10. Le1—f4 (črni je hotel igrati! e6—e5), a7—a6; 11. h2—h3, 0—0; 12. Sb1—d2 (sedaj ko je damski lovec razvit, je ta poteza dobra), Tf8—e8; 13. Lf4—h2, Sd7—f8; 14. Sf3—e1 (beli dobro izkorišča svojo prednost in pripravila napad na kraljevo krilo), b6—b5; 15. f2—f4, Dd8—b6; 16. Se1—f3, Sf8—g6; 17. Kgl—h1 (črni je hotel igrati! e6—e5), Le7—f8; 18. g2—g4, Sg6—e7; 19. Lh2—g1, Se7—g6; 20. Sf3—h2, Db6—d8; 21. g4—g5, Sf6—d7; 22. Lg1—e3, e6—e5 (na to potezo dobi beli odločilno premoč na kraljevem krilu); 23. f4—f5, Sg6—e7 (e×d4 ni šlo rad! f×g6 s pretinjo g×f7+); 24. d4—d5, Sd7—c5; 25. Sh2—g4, Se5—d7; 26. h3—h4, Kg8—h8; 27. h4—h5, f7—f6; 28. h5—h6, Se7—g8; 29. h6×g7+, Lf8×g7; 30. g5—g6! (črni kralj je sedaj ulet), Sd7—f8; 31. Tf1—f3, Sg8—e7; 32. Tf3—h3, Kh8—g8 (preti T×h7+ in Dh2); 33. Sg4—h6+, Lg7×h6; 34. Le8×h6, h7×g6; 35. Ta1—g1, Kg8—f7; 36. Lh6×f8, Te8×f8; 37. f5×gh+Kf7—e8; 38. g6—g7, Tf8—g8; 39. De2—h5+, Ke8—d7; 40. Dh5—f7, f6—f5?; 41. Tg1—c1!, Ta8—c8; 42. Df7—e6+, Kd7—e8; 43. Th3—h1, Te8×c1+; 44. Kh1—h2 in črni se je vdal, ker meta ne more več kriti.

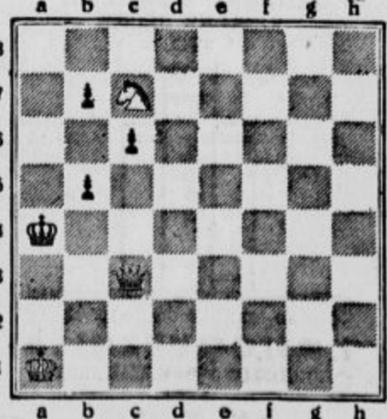
Problem 45.

Karl Traksler.

Črni: Ka4, P: b6, b7, c6 (4 figure).

Beli: Ka1, Dc3, Se7 (3 figure).

Mat v treh potezah.

»Ali ne gresče nikoli na sprehod s svojo ženjo?« »Ne. To pa zato, ker plačujemo tako visoko stanarino, da mor

A. Zappi:

Opičji očka

Notar Ampolla je resno premeril skupino dedičev. Zakašljaj je in hotel izpregovoriti. Tedaj je v kotu pisarne nekaj zarenčalo. Tam je stala v kletki grda opica, porasla s temno dlako, in tresla preniče.

Neka dama je zaklicala:

»Mirno, Joli!«

Notar je počakal, da se je žival pomirila, nakar je začel čitati oporoko:

»Svojo sobno in kuhinjsko opravilo ter perilo zapuščam svoji dolgoletni oskrbnici Kati Rottigovi. Ker mi je zvesto služila, ne maram, da bi stradala na stara leta. Zato naj dobi iz mojega premoženja legat v znesku dvestopetdesettisoč lir. Od obresti naj se preživlja in uživa mirno starost.«

Kar se tiče glavne vsote mojega premoženja, bi jo moral zapustiti bitju, ki me je vedno zabavalo v moji samoti in mi izkazovalo svojo naklonjenost, namreč — moji opici Joliji.«

Dediči so se zgrenili. Eden je zagodrnjal.

Notar je zamahnil z roko in nadaljeval:

»Svojem bratranecu Otonu zapuščam vse svoje premoženje, ki znaša tri milijone lir, toda le, če se obveže, da bo vestno skrbel za opico, za mojega Jolija. Dokler ne poteče doba Jolijevega življenja, ima Oton samo pravico do uživanja obresti. Ker je zdaj opica stara šele deset let, utegne živeti še pet in dvajset let, če bo dobro oskrbovana. Kakor hitro doseže Joli to starost, je moje premoženje last mojega bratranca, bančnega uradnika Otona.«

Ko bi pa opica prej poginila, bi bilo to znamenje, da ni bila dobro oskrbovana. V tem slučaju je moj dedič moj drugi bratranec, trgovec France.

To je moja poslednja volja.«

Francetov sin Miro je ves čas škilil skrivaj na hčerko bratranca Otona, ki je bila njegova izvoljenka in mu je že obljubila ljubezen in zvestobo.

Dabeli Oton si je obrisal znoj s čela. France je pretegnil svojo sloko postavo in zaklel.

Oton se je zadril:

»Ne potrdim oporoke!«

France je hlastno vprašal:

»Kaj? Ali res ne?«

Oton se je brž premislil:

»Seveda, tebi bi dišalo, da bi takoj vse porabil! Ne boš kaše pihal! Oporoko potrdim!«

Vsi so se razburjeni vrnili domov.

★

Na vozn. ki ga je Oton sam spremljal, so pripeljali Jolija v kletki domov. Dobil je veliko, svetlo sobo.

Oton se je mahoma začel za žival zanimati, saj je vedel, da je z življenjem Jolija zvezana njegova dediščina. Pazil je nanj kakor na zenico svojega očesa. Odslej je nosil vedno v žepu lešnike, da je opici postregel z njimi.

Zivalca se ga je kmalu privadila. Sama je njubala po njegovih žepih, če jo je izpuštil po sobi.

Kmalu je bila tako domača, da mu je skočila kar na ramo in jo je lahko nosil okoli.

Naposled je bila dovolj udomačena. Večkrat jo je pustil, da se je svobodno kretala po sobi.

Rad je pokazal opico svojim prijateljem, ki so ga obiskali. Le pred enim je kar trepetal — pred bratrancom Francetom. Če se je ta le prikazal, je morala opica takoj v kletko. Bal se je, da bi ji bratranec kaj ne storil, saj mu je šlo za lepo premoženje.

Neki dan je Joli nepričakovano izginil. Vsi so ga iskali. Letali so po parku. Klicali so ga, pa ga ni bilo od nikoder.

Oton je obupan priobčil notico v časopisih in obetal najditelju bogato nagrado. Čez dva dni je prejel pismo od Franceta. Sporočil mu je, da je izvedel o opici, da je ni več, in bo zato predlagal na sodnji, naj jo proglase za mrtvo in prisodijo njemu vso dediščino.

Oton je divjal in krel.

★

Čez nekaj dni se je ubogemu Otonu vendar nasmehnila spet sreča. Zagledal je Jolija na drevesu v javnem vrtu. Klicaj ga je. Opica se ni zmenila zanj. Izkušal jo je doseči. Pognal se je na streho prve hiše. Dirjal je za njo. Pa ga je prehitel mrak in izgubil jo je.

Drugi dan je pa nekdo Jolija prinesel in dobil mastno nagrado.

Oton se je oddehnil. Zival je zapr v kletko in še bolj pazil nanjo.

Ko Joli nekoč ni hotel jesti, je Oton preplašen poslal po živinozdravnika, da je opico pregledal. Izjavil je, da ni nič nevarnega. Oton se je z njim domenil kar za celoletno nagrado, samo da je lahko poklical zdravnika, kadarkoli je hotel.

Domači so se pa jezili nad opico. Odkar je bil Joli pri hiši, je izginila vsaka udobnost in ves mir. Oton je bil vedno natakujen. Svojo sobo si je uredil poleg opičje. Če se je ponoči prebudil, je prisluškoval, če je opica mirna. Službo je opustil, samo da se je mogel bolj posvetiti svojemu varovanju.

Neki dan je opica spet zbolela. Gospodar je obdolžil služkinjo Gusto, češ da je premalo pazila nanjo, da se je preobjedla in dobila želodčne krče. Odpovedal je služkinji službo.

Prav isti večer so vsi hoteli na plesno veselico. Ker je mrcina zbolela, so morali ostati vsi doma.

Liza je bila vsekakor najbolj nesrečna, saj se je s svojim izvoljencem domenila, da se sestaneta na plesu.

Gusta ni mogla pozabiti, da je zaradi opice ob službo.

Tudi bratranca Franceta je jezilo napeto razmerje, ki je odslej zaradi opice zavladalo med sorodniki. Posvetoval se je z domačimi. Ker je bil uvidenjen mož, je izkušal pri Otonu doseči, da bi se poravnala, saj bi bilo pač najpomembnejše, ko bi si premoženje delila, pa če Joli živi ali ne!

Obiskal je Otona, ki ni hotel o poravnavi nič slišati. Razburjen mu je France zabrusil

v obraz, da ga že povsod imenujejo opičjega očka. Jezen je zaloputnil vrata za seboj in odhitel.

Nekaj dni kasneje, zadnji večer svoje službe, je bila služkinja sama doma. Zagledala je na posteljni omariči prašek, ki ga je gospodar pozabil spraviti. Vedela je, da je to morfilj. Urno je vzela Jolijevo posodo za vodo in stresla vanjo precejšnjo količino.

Ko se je gospodar vrnil, je našel opico na tleh v kletki. Takoj je bil prepričan, da je nepričakovano poginila.

Poslal je po živinozdravnika, ki ga ni bilo doma.

Obupan je letal po sobi. Tedaj je začul pred hišo lajnarja, ki je igral na lajno in pel.

Oton se je spomnil, da ga je že prej opazoval, ko je šel po cesti domov. Italijan je imel s seboj prijazno opico.

Nova misel se je porodila v Otonovi glavi. Pognal se je na cesto. Razen lajnarja ni bilo nikjer žive duše. Povabil je mladeniča v svojo sobo. Joli je ležal v kletki nepremično.

Hitro sta se domenila. Plačal je Lahu dobro nagrado, da je zamenjal živo opico za mrtvo.

Komaj je Italijan odšel, je že potrkal na vrata živinozdravnika.

»Naš Joli je že zdrav. Ni ga treba pregledovati!« je hitel Oton.

Zivinozdravnik je pa uslužno pristopil h kletki in pričel opico pregledovati. Mahoma se je zdrznil in se nasmehnil:

»Vaša opica se je pa čudovito izpremenila. Daljši rep ima in za desnim ušesom majhno rjavo liso. Tudi glava je ožja. Ta čudni slučaj moram takoj sporočiti ravnatelju zoološkega vrta. Joli se je kar naenkrat pomladil za več let.«

Oton mu je ponudil smotko.

Starikavi samec si jo je prižgal in mu pomežiknil:

»Najbolje za vas in za Jolija, da mu kdo ne pride preblizu in si ga ne ogleda. Razumete?«

Oton je bil ves preplašen.

Zivinozdravnik je mahoma napel druge strune:

»Menda ste že opazili, da se zelo zanimam za vašo ljubko gospodično hčerko. Nisem še star. Dovolite, da jo kar zdajle zasnobim!«

Oton je prebledel. Pogledal je zdravnika. Bil je že popolnoma plešast, njegova brada je bila močno bela, lica polna gub in gubic. In temu človeku naj da svojo osemnajstletno hčerko.

Zivinozdravnik je brezobzirno vprašal:

»Torej kako mislite?«

Oton je potrj odgovoril:

»Vprašati jo moram! Sam moram govoriti z njo!«

Zdravnik je pokimal:

»Le govorite! Če vi hočete, da mi bo žena, se ne bo branila. Taki otroci ne smejo imeti lastne volje! Čez tri dni vas bom vprašal. Če me boste zavrnili, veste sami, kaj vas čaka!«

★

Nesrečni Oton vso noč ni spal. Drugi dan je poizkušal pri Lizi. Ona ni hotela nič slišati. Vsiljeval ji je živinozdravnika, češ

da še ni tako star, da jih ima šele nekaj nad štirideset.

Dekle je prosilo očeta, naj je ne sili. Ostal je neizprosno.

Ko se je oglasil živinozdravnik, se je Oton takoj z njim domenil. Določili so dan zaroke.

Oton je k slavnosti povabil tudi bratranca Franceta in njegovo družino.

Ko so sedeli skupaj in se zabavali vsi razen zarobenke in njenega fanta, ki jo je žalostno pogledoval, je nekdo hrupno pozvonil.

Hipoma so se odprla vrata. V sobo je pridrivil mladenič. Oton je takoj spoznal kodrolasega, črnega Italijana, od katerega je bil kupil opico.

Lah se je ozrl po družbi. Zagledal je gospodarja in se oddehnil. Zakričal je:

»Vrnite mi mojo opico! Brez nje ne morem živeti, ne spati, ne jesti! Jaz vam vrnem vašega Jolija, ki ni mrtev. Samo spal je. Zelo zaspan je bil. Tu ga imate!«

Opdel je suknič in Joli je zdrav skočil gospodarju na ramo.

Oton je molče dovolil Italijanu, da je opico zamenjal. Ko je mladenič hotel oditi, ga je zadržal France. Vse ga je izprašal. France mu je stisnil v roko srebrnjak.

Italijan je srečen odšel.

France se je režal:

»Zdaj vem, kako se taki reči streže.«

Zaroka se je hitro končala. Zdravnik se je že pripravil, da bi Lizo poljubil na njeno cveteče lice. Mladenka ga je pa sunila od sebe, se pognala kvišku in zbežala v sobo, kjer se je zaklenila.

Drugi dan je Oton obiskal Franceta. Prosil ga je, naj mu odpusti. Pripomnil je:

»Sam si mi nekaj pametno predlagal, da bi si dediščino delila, ko bi Joli živel ali ne. Nasprotoval sem. Zdaj rad vidim, če si še teh misli. Naveličan sem, da bi ostal suženj svoje opice, oziroma mamona denarja, za katerega gre.«

Bratranec je bil takoj zadovoljen.

Zvečer se je vrnila bivša služkinja Gusta. Jokaje je prosila za odpuščanje, češ da je ona umorila Jolija. Povedali so ji, da je opica živa in zdrava. Vzdostila se je. Ker je bila brez službe in z novo služkinjo niso bili zadovoljni, so jo sprejeli nazaj.

Zivinozdravnik je prejel od Otona pismo. Oče mu je pošteno zabelil, da ga neče za zeta, zlasti zdaj ne, ker se je hotel vsiliti v družino, sicer je pa prestar za njegovo osemnajstletno edinko, ki ga sploh ne mara.

In tako sta Liza in njen fant spet veselo gledala v lepšo bodočnost. Starši so si bili zdaj prijatelji in nič jima ni nasprotovalo v njuni ljubezni.

Srečen je bil tudi Oton. Spet se je veselil življenja. Spet je lahko ponoči brezskrbno spal. Nič več ni trepetal od minute do minute za Jolijevo življenje.

Za opico so še vedno dobro skrbeli. Toda nič več ni bila prva oseba v hiši, od katere naj bi bila odvisna blaginja družine. Zdaj je skrbela zanjo Gusta in ji skrbno stregla.

Gospodar se je kar sramoval, če se je kdaj spomnil, da je iz golega pohlepa po denarju postal »opičji očka«.

NAJLEPŠA MIKLAVŽEVA DARILA

KAKOR: križe in zraven pripadajoče svečnike najnovejše moderne oblike, lepe kipe, slike, podobice, krasne okvirke za fotografije in razglednice, albume za razglednice in fotografije, spominske knjige, fin in eleganten pisemski papir v blokkih in mapah, vse šolske potrebščine, slikarice za deco in druga primerna darila Vam po konkurenčnih cenah tudi

Podruž. Jugosl. knjigarne

H. NIČMAN, Ljubljana, Kopitarjeva ul. 2

Konrad Gologranc

MESTNI STAVBENIK V CELJU, Mariborska 30
prevzema in izvršuje vsakovrstne privatne, javne in industrijske zgradbe solidno in poceni. Sodnijsko zapriše: cenilec. Daje tehnične nasvete in pojasnila

Tudi naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)
lahko plačate naročnino za »Slovenca«. »Domo luha« in »Bogoluha«. naročate inserate in dobite razne informacije. — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne
Telefonska številka 3030

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

Ljudska posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v novi lastni palači

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje najbolje.

Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker jamči zanj poleg rezerv in hiš nad 5000 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.

Kupujte pri trdkah, ki oglašajo v »Slovenca«!

LOVCI!

Vse vrste orožja za lov, šport in obrambo, municijo najboljših svetovnih in domačih izdelkov Vam nudi po najnižjih cenah

Fr. Ševčik - Ljubljana
Židovska ul. 8 Tel. 33-78

Prodaja na veliko in malo
Lovska društva dobijo znaten popust
Zahtevajte cenike!

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
ŠOLSKE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

„Rad bi kupil radio aparat

pa imam istosmerni tok;

kot pa slišim vsak dan, bomo imeli izmenični tok. Zato moram čakati“

Kupite zato takoj aparat

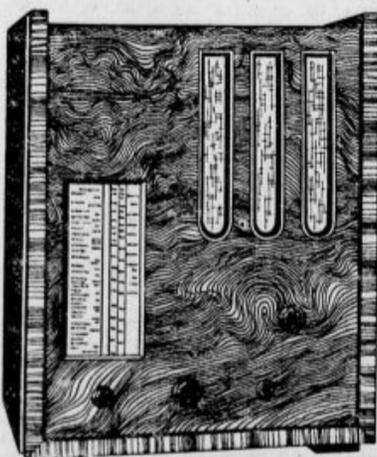
ORION SUPER 403

Ta je idealen za vse toke. Sedaj ga pri lopite na istosmerni tok. Ko dobite izmeničnega, je treba v aparatu prestaviti le vijak, pa je aparat urejen za izmenični tok.

Aparat Orion Super 403 je delan za vse toke, za vse valove in za vse postaje.

Zahtevajte takoj, da Vam ga predvaja

„RADIO“, reg. zadr. z o. z. v Ljubljani,
Miklošičeva cesta 7

Zahtevni znak

KUBANY-JEV MATE ČAJ

Prani ter krepcji žive in misice. Pospušuje prebavo, delja spet, regulira delovanje srca in ledvic. Kd v ga redno pije, se mu ni bati ne gluha ne revme. Učopi se v vseh lekarnah v originalnih zavojih po 10 in 15, ali pri zastopniku: Lekarna Mr. Milivoj Leustek, Ljubljana, Resljeva c. 1, ako pošljete v naprej Dln 15-1, Sportniki turist. lovci nogometni: pije ga redno!

Že osemnajstkrat je pozvonil pred vratmi po-deželskega hotela. Končno je vendar nekdo pridrsal po vezi in odprl: »Cemu pa me kličete in zvonite?«

Goet: Kličem? Ne. To sem že davno opustil. Ker sem pa mislil, da ste vsi pomrli, kar vas je tu notri, sem zvonil, kot se zvoni mrliču.«

BANKA BARUCH

15. RUE LAFAYETTE
PARIS

Telef.: Trinité 81-74 — Telef.: Trinité 81-75
Naslov Brzovškam: Jugobaruch Paris 22

Banka Jugoslovanskih izseljencev v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu. Odpremlja denar v Jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkulantneje.

Poštni uradi

v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksenburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune:

BELGIJA: No. 3004 04 Bruxelles,
FRANCIJA: No. 1117-94 Paris,
HOLANDIJA: No. 1458-65 Ned. Dienst,
LUKSENBURG: No. 5967 Luxembourg.

Na zahtevo pošljemo brezplačno naše čekovne nakaznice.

NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI

DRAMA (Začetek ob 20)
Sobota, 1. decembra ob 15: Smešnica. Otroška predstava po znanih cenah od 30 Din navzgor.
Ob 20: Oridé Isvera. Cene od 24 Din navzgor.

OPERA (Začetek ob 20)
Sobota, 1. decembra ob 15: Sveti Anton, vseh ljubljenskih patron. Izven. Cene od 36 Din navzgor.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE
Sobota, 1. decembra ob 15: Hamlet. Znižane cene. Ob 20: Urh. prof. Celjski. Premiera. Slavnostna predstava.

CELJSKO GLEDALIŠČE
Torek, 4. decembra: Gostovanje ljubljanske drame v celjskem mestnem gledališču s Achardovo dramo Dekle s Montparnasa.

Naznanila

Ljubljana
Izvezo bistiških salezijanskih gojencev in oratorijancev v Ljubljani ima jutri ob 9 dopoldne na Hakovniku svoj redni letni občni zbor.

I Nočne službe imajo lekarnar: Danos: mr. Bakar...
V ponedeljek, dne 1. decembra ob 20 bo predaval v dvorani Delavske zbornice g. univ. prof. Makleov Alexander o neobnosti stotinca in kazenski odgovornosti. Vstop prost.

LJUDSKA UNIVERZA V LJUBLJANI
V ponedeljek, dne 1. decembra ob 20 bo predaval v dvorani Delavske zbornice g. univ. prof. Makleov Alexander o neobnosti stotinca in kazenski odgovornosti. Vstop prost.

Marihor
m Ljudska knjižnica in štaltnica v Bresternici priredi jutri ob 15 v cerkveni dvorani v Kamuel pri Marihoru igro »V Ljubljano jo dajmo«, v treh dejanjih. Igra govorni odsek in poje pevsko društvo »Kobaneč«. Vstopnina obilna.

Celie
Apostolstvo moš in fantov ima jutri obiljano mesečno pobožnost. Ob 6.30 pridiga, nato skupno sv. obhajilo in sv. maša.
Obrtniško zborovanje. Jutri bo ob 9 v dvorani Obrtnega doma veliko manifestacijsko zborovanje.

Drugi kroji
Iz. V sredo, 3. decembra ob 19 bo prišel v dvorano sv. Miklavž, ki bo obdaroval pridne otroke. Dvoroči naj se prične v zvečer v sredo ob 17.30 do 19.30 lepo zaviti in s naslovom! Sokli otroci ne plačajo nobene vstopnine, za druge je vstopnina navadna. Prarijo pa, da bo letos prihod sv. Miklavža nekaj lepoga. Torej pridite!

Poizvedovanja
Na Sv. Katarini sta se izkazali v nedeljo dve dekavreci. V oni so bili dokumenti, v zni pa denar. Najditej se naproša, da se proti nagradi javi v županščini pri sv. Katarini.
Izpubljena listnica. Na poti od Podutika proti Sv. Katarini je 29. novembra zgubil reven bogoslovec listnico s akademsko legitimacijo in denarjem. Ker zgubljen leško pogoša, prosil, naj bi mu pošteni najditej najdene vrnil v semenišču.

Darilo, ki razveseljuje siane pa le:

- Oblike za vsak dan od . . . Din 140—
Dobre oblike iz kamgarna od „ 490—
Moške hlače od „ 50—
Lepl raglani od „ 320—
Oblike za dečke od „ 130—
Raglani za dečke od „ 260—
Sportne čepce od „ 12—
Damski plašči brez krzna od „ 320—
Damski plašči s krznom od „ 390—
Plašči za deklice od „ 190—
Oblike za otroke od „ 60—
Plašči za otroke od „ 190—
Smučarske oblike za dame od „ 390—
Smučarske oblike za gosp. od „ 390—
Mornarske čepce za otroke po „ 18—

Često slišimo: »To je poceni, ne more biti dobro«. NIZKE CENE TIVAR proizvodov so dosežene z organizacijo izdelovanja in prodaje!

Lepi darovi za Miklavža in Božič

Garnitura volnenih pokrival v lepih škatljah Din 130— in 300—
Elegantne JUTRANJE SUKNJE za gospode Din 150— do 240—

TIVAR OBLEKE

Nizke cene! Velika izbira!
Naše cene so najnižje.
Flanela za perilo Din 6.—
Flanela za pižame Din 8.—
Flanela enobarvna Din 6.50
Barhend za obleke Din 9.50
Flanelske rožaste za jut. obleke Din 12.—
Flanel rjuhe, 225 cm dolge . . . Din 32.—
Odeje iz klota Din 100.—

ZAHVALA. Ob netzmeri tugi in bridkosti, ki me je zadel s prerano smrtjo mojega ljubega soproga
IGNACA TRDINE
gostilničarja in posestnika
se najiskreneje zahvaljujem vsem, ki so kakorkoli sočustvovali z menoj. Prav posebna zahvala g. dr. med. Fajdigi iz Kranja za požrtvovalni trud v njegovi težki bolezni. Posebno zahvalo sem dolžna pred. duhovščini, g. župniku Podbevsku, g. kaplanu Demšarju ter pp. kapucinom za tolažilne obiske v bolezni. Zlasti p. Otonu Kocjanu, ki ga je tako lepo pripravil na smrt, pevskega zboru, ki je pod vodstvom g. J. Matka ganljivo zapel žalostinke na njegovi zadnji poti, vsem darovalcem vencev, prijateljem in znancem, g. Tonetu Okornu za tolažilne besede ob odprtem grobu ter zastopetvu gasilske čete, sploh vsem, ki so pokojnika spremili k večnemu počitku. Bog povrni vsem, blažega rajnega pa priporočamo v molitev.
Škofja Loka, 30. novembra 1934.
Zaluzjoča soproga.

Oddamo lokal, pripraven za industrijo živil!
Kuhinjski lokal 9.70 m x 6.70 m, opremljen z modernim velikim štedilnikom, velikim ogrevalcem vode, plinom, kuhinjskimi mizami, omarami, posodo in orodjem, oddamo takoj ugodno v najem skupno z več shrambami. Vse kot novo. Stene obložene s keramičnimi ploščami. Vsled izredne čistosti idealno za vsako industrijo ali obrt živilske stroke. Informacije in ogled: Gostilničarski dom, Privoz 11. Telefon 26-75.

DAME IN GOSPODI PRIDE

ČITAJ PROTI SVETLOBI

ZVEZA DENTISTOV-ZOBARJEV
Dravske banovine v Ljubljani sporoča tužno vest, da je po dolgi, mučni bolezni umrl njen zaslužni, dolgoletni odbornik, gospod
Pavel Vrankar
dipl. dentist
Zveza, v kateri je blagopokojnik dolgo vrsto let požrtvovalno sodeloval, mu ohrani hvaležen in časten spomin.
V Ljubljani, 30. novembra 1934.

Tekma okrog sveta
»Ce je tako, potem bi jih ne smeli zalezovati. Ako sta sposobna ukrasti ubogi deklici mnogo denarja, sta prav premetena človeka, ki bi ju bilo treba napraviti za ministra.«
»Morda bo tudi res tako. Saj bi ne bilo prvikrat. — A mislila sem seveda, da je deklica zdaj siromašna in da bo tudi ostala siromašna, ako obema lopovoma uspe, da ji denar odnečeta.«
»Pa v! Jima hočete zabraniti?«
»Storila bom, kar je v mojih močeh. — A zdaj mi dajte moj pas; že pristajamo.«
Urno si je zapela pas in Gordon je storil takisto. Ostali so se bili že prej zvezali.
Ko se je letalo ustavilo, so izstopivši opazili, da je ogromni prostor nabito poln ljudi.
Ne po krivem je Gordon domneval, da so berlinski časopisji poročali o nameri trojice angleških časninarjev ter navedli čas njih prihoda. Zaradi tega se je bilo nabralo lepo število radovednih ljudi iste vrste, ki mislijo, da morajo biti povsod zraven, v prepričanju, da na ta način raste njih ugled pri znanih in prijateljih.
»Posebno letalo za Moskvo je tam-le. Pripravljeno je za odhode je zadonel močan glas.
»Zdaj se moram pač posloviti od vas, mladi Hurst,« se je obrnil Gordon do svoje deveturne znanke.
»Za to je že časa, zakaj jaz letim tudi v Moskvo. Nemara z vami vred, ker je moj gospodar včeraj naročil zame iz Londona posebno letalo.«
»Ali niste rekli, da potujete v Berlin...?« je vprašal silno, a ne baš neprijetno presenečeni Gordon.

»Ali morda nisem?«
Vesel nasmešek, v katerem se je skrivalo tudi nekaj hudobnosti, je zaigral okrog njenih ustnic.
»Pa zakaj mi niste povedali, da potujete v Moskvo?«
»Ne morem se spomniti, da bi me bili vprašali.«
Prekinil jo je plamen kričečega stija, bliščica časninarjev-fotografov.
Nekaj reporterjev se je pririlo v bližino; prej so bili spraševali že druge potnike, a vsi so skomizgavali z rameni. Eden je nagovoril Clarka v angleškem jeziku:
»Ali ste vi eden tistih treh gospodov, ki so se podali na potovanje okrog sveta?«
»Well, sir,« je dejal ardit, »moje ime je Edward Clark. Zame nima več pomena, da bi se skrival. In če mi morete povedati, katera sta ostala dva, boš moje razpoloženje bistveno zboljšali. Imamo časa popolnoma dovolj za čašo whiskeyja s sodo, ali pa za steklenico vina, če vam je to ljubše. Naročil sem si sicer posebno letalo za Moskvo, a prej si bom še privoščil prav v miru svojo večerjo, kakor hitro odpravim carinike pregled svoje priljage in dobim pečate na svoji potni list.«
Časninar je nato vprašal tik zraven njega stojčega Gordona, kakor poprej.
»Well,« je le-ta odvrnil ter postrani pogledal svojega tovariša Clarka, »zdaj pač nima več nobene misli skrivati, da sem jaz Dick Gordon; ker bom po vsem videzu imel veselje potovati s svojim tovarišem mistrom Clarkom v Moskvo, gotovo ne bi bil dolgo dvomil o tem, da sem ali Gordon ali pa Billy Allan. Eno pa je zanj prav tako hudo kakor drugo. V ostalem pa popolnoma soglašam z vami, mister Clark, kar se tiče vaše zahteve, da naj nam pustite časa za pameten dinar.«

»Prav imate, mister Gordon, da ste povedali svoje ime,« je pritrdil Clark. »Razsoden mož se laže samo tedaj, kadar je gotov, da mu bodo na laž verjeli. In ker je razsoden mož, tega tudi tedaj ne storil.«
IV.
DICK GORDON OD ČEKE ZASLEDOVAN
Bilo je proti drugi uri zjutraj, ko je posebno letalo iz Berlina pristalo na moskovskem letališču. Noč je ležala, črna kakor pokrov na rakvi, preko zemlje, in bilo je strupeno mraz. Sneg je vrtnčasto naletal na prostrani, svobodni prostor, viden seveda samo v svetlobnih otokih, ki so jih na visokih drogovih visoke električne svetilke vrtele v temo.
Razen obeh časninarjev in mladi Hurst, je izstopil iz letala še četrti gost, starejši gospod v temnem, dragocenem krznu, ki je izvel iz žepa zlato uro na debeli prav takšni verižici, da bi v razsvetljavi letališča pogledal nanjo.
»Well, mister Billy Allan, torej smo srečno došli v Moskvo,« ga zlobno nagovoril Clark. »Na evidenje v sibirskem ekspresu!«
»Nehajte že vendar s temi budalostmi!« odvrne oni napol v jezi, napol zabavan. »Že na vsej poti ste me s tem dolgočasil. Povedal sem vam že — čeprav vas to nič ne briga — da sem ravnatelj Morris od ameriške Excelsior Pictures Corporation. Če hočete na weak način misliti, da se imenujem Billy Allan, svobodno vam, mene pa pustite prostim pri miru — ako ne, vas pri prvi priložnosti pokažem svetu na platno kot ponorelega reporterja. V sibirskem ekspresu si lahko naročite meet kolikor hočete, za nobeno se ne bom z vami pogovarjal. In če vas popelje v tisto deželo, kjer je poper doma, vam zaradi mene ni treba hiteti s dovrailkom.«

S tem se je obrnil proč, nekaj naročil letališkemu uslužbencu zaradi svoje priljage, zavijal si ovrtnik svojega kožuha, da bi se zaščitil pred mrazom in anegom, ter mu sledil na carinarnico.
»Kaj menite, Gordon, ali je bil ta najin prijatelj Billy Allan, ali ni bil?« je vprašal Clark.
Gordon je skomizgnil z rameni.
»Teško, da bi moglo biti drugače,« je odgovoril, »ker si ne morem misliti, da bi si bil izbral kako drugo pot. Tudi to ni baš verjetno, da bi si bil najel posebno letalo zase, ko pa je bil pri nas še en prostor nezaseden. Po drugi strani pa je bil tale mister Morris brezpogojno Amerikanec, ker je govoril povsem pristno in nepotvorjeno newyorško narečje.«
»Morebiti pa je Billy Allan Amerikanec?« je menil Clark.
Spet je Gordon skomizgnil z rameni. Nato je vprašal enega izmed letaliških nastavljenecv, ki so pričakovali potnike:
»Ali je nocoj morda prišlo še drugo posebno letalo iz Berlina?«
Bilo je videti, da mož ume angleški, dani je njegova izgovorjava šepala. Odgovoril je:
»Pred eno uro. S tremi gospodi.«
Clark in Gordon sta se spogledala.
»Well,« je dejal slednji, »počakajva, če bova spet arečala tega ravnatelja Morrisa v sibirskem ekspresu. V tem primeru bom verjel tudi jaz, da je Billy Allan.«
Lepo običen gospod se je tist: hip približal Etheli Hurst.
»Mladi Hurst?« je vprašal vjudno ter snol klobuk.
»Uganili ste.«

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; žentlovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka pešna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Ozeblina na nogah

se pokažejo pri otrokih v veliko večji meri kakor pri odraslih. SETA vložki so sigurno sredstvo za odstranitev ozeblin, ker so nogo vedno na mehkem in suhem, zato vedno tople. Otrokom SETA vložke v čevlje.

Prireditve

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert. (b)

Vsako soboto
in nedeljo

domače pečenice, krvavice in jetrne klobase v restavraciji »Zebal«, Dolenjska cesta. (f)

Službe iščejo

Pošteno dekle

z dežele, ki ima gospodinjstveni tečaj, ter je vajena domačih del — išče službo v boljši krščanski hiši ali župnišču. Ponudbe sprejema uprava »Slovenca« št. 13458. (a)

Mesto sluge

ali podobno, išče marljiv in vesten fant z dežele. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13553. (a)

Pekovski pomočnik

z obrtno pravico, zmogel kavčije, išče službo. Pismene ponudbe upr. »Sl.« pod »Pek.« št. 13582. (a)

Trgovski pomočnik

mlažji — želi premeniti službo zaradi boljše izpopolnitve v manufakturni stroki. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zmožen« št. 13596. (a)

Mesto gospodinjje

v večjem obratu želi nastopiti takoj dobro izurjena, zanesljiva vdova iz boljše hiše. - Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Sreča« 13640. a

Zasluzek

Iščemo zaupnike

ki poznajo peke in trgovce z moko. »Perssons«, Ljubljana, pp. 307. (b)

Postranski dohodek

nudimo pridnim ljudem. Naslov sporočite založbi »Evalite« (uprava »Prijazatelj«) v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10 — in dobiti brezplačna pojasnila. (z)

Prevoznništvo

vsakovrstnega blaga nudim po najnižjih dnevnikih cenah Sirk Franc, Vidovdanska c. 4, prevoznik. (z)

Službodob

Postrežnici

oddam prazno sobo za par ur dnevno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Poštena« 13528. (b)

Mesto hišnika

dobi zakonski par. Ponudbe upravi »Slovenca« pod št. 13. (b)

Raznašalca kruha

sprejem. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 13560. (b)

Zastopnika

za bivšo maribor. oblast sprejememo. - Avtovozači imajo prednost. Pismene ponudbe na: »Jugopražarna«, Ljubljana, Dolenjska cesta 48. (b)

Pisarniško moč

veščo slov., srbo-hrvatske in nemške korespondence ter knjigovodstva, sprejema trgovsko podjetje. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zanesljiva 101« št. 13661. (b)

Služkinjo

ki opravlja vsa hišna dela in zna samostojno kuhati, iščemo k dobri družini z dvema osebam. Predstaviti se v pisarni Sv. Petra nasip 27, od 2-4. (b)

Kovače

za sekire, krampe, motike, cepine itd., izkušena strojnika in kurjača — sprejememo takoj v stalno službo. Ponudbe z navedbo dosežanj zaposlitve pod »Fužine« št. 13633 podružnici »Slovenca« v Celju. (b)

Pouk

Pouk nemščine

praktični - iščem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zvečer« št. 13555. (u)

Kako postaneš šofer?

Ako se vpišeš v J Čehovo šofer šolo na Tyrševi cesti 36, ki ti pošlje na zahtevo prospekt za stani (u)

90 Din mesečno

2 uri tedensko - poučujem glasovir. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13584. (u)

„TOALETA“

prva strokovna knjiga za prikrivanje damskih oblačil, prirejena za strokovnjake, samouke in šolski pouk. Cena 100 Din. (u)

TEODOR KUNC

lastnik strokovne prikrivne jevalne šole. Ljubljana, Sv. Petra cesta 4/II.

Krojači - šivilje!

Krojna knjiga za damske obleke in perilo, ki ima 156 strani in preko 100 rizb — je izšla. - Naslov: Knafelj Alojzij, učitelj, Križevniška ul., Ljubljana.

Denar

Hranilne knjžice
vseh denarnih zavodov — kupim. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Družba z o. z.« št. 13427. (d)

Vložne knjžice

vseh denarnih zavodov Dravske banovine kupim in plačam takoj v gotovini. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Rabim za dolgove« št. 13473. (d)

Ureditev dolgov,

sodne in izvensodne poravnave, konkurzne zadeve, vpeljavno, vodstvo, revizije in stalno nadzorstvo knjigovodstva, sestavo bilanc, izdelavo proračunov ter kalkulacij, nabavo kreditov, likvidacijo kmetičkih dolgov in uvedbo kmetčke zaščite, vse trgovsko-obrtno informacije in druge neurejene poslovne zadeve poverite zaupno koncesionarni komercialni pisarni Lojze Zajc, sodni zadr. revizor in zaprišežen knjigovodski strokovnjak — Ljubljana, Gledališka ulica št. 7/I. (d)

Posredujem

denar na hranilne knjžice vseh denarnih zavodov Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. (d)

Posojila

na hranilne knjžice damo pod ugodnimi pogoji na daljšo dobo. Preko 2000 zadr. znakov. (d)

Pučka štediona

Zagreb
Naš zastopnik: Zore Rudolf, Ljubljana, Gledališka ulica 12. Telef. 38-10. Pismen odgovor 3 Din znamka. (d)

Trgovski lokal

se takoj odda. Spančeva ulica 192, Zg. Šiška. (n)

Skladišče

in velik blev — oddamo. Majstrova ulica 10. Istotam kupimo dobro ohranjen plinski štedilnik. (n)

Dvorišni lokal

na Tyrševi cesti št. 36 — oddamo. Pojasnila pri hišniku. (n)

Trgovski lokal

se takoj odda. Spančeva ulica 192, Zg. Šiška. (n)

Trgovski lokal

na Tyrševi cesti št. 36 — oddamo. Pojasnila pri hišniku. (n)

Dvorišni lokal

na Tyrševi cesti št. 36 — oddamo. Pojasnila pri hišniku. (n)

Posojila

na vložne knjžice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10

50% bančnega dolga

ali posojilničnega, poravnate lahko s hranilnimi knjžicami. — Iste kupite ugodno edino pri

Bančno kom. zavodu,

Maribor.
Za odgovor 3 Din.

Kdo posodi

10.000 Din na vknjižbo na prvo mesto. Vrednost posestva 130.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor št. 1129. (d)

Kdo bi posodil

hranilno knjžico Mestne hranilnice v Kranju za 25.000 Din? Ponudbe na upravo »Slovenca« št. 13587.

Davčne zadeve

pritožbe, prošnje, informacije daje: Davčna poslovavnica, Ljubljana, Miklošičeva 7/II. (d)

Mestno kočevsko

za 6000 in 4000 Din prodam ali zamenjam za ljubljanske. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Koliko plačate« št. 13620. (d)

Knjžice

Mestne hranilnice Kamnik 5000 Din, Hranilnice in posojil. Kamnik 2200 Din, prodam. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Najboljši ponudnik« št. 13643. (d)

Kupim knjžice

ljubljanskih in podeželskih zavodov. Sporočite zavod, znesek in ceno upravi »Slovenca« pod »Vsaka vloga« št. 13642. (d)

Zenitbe

Delavec
s 50.000 Din prihrankov, 40 let star, se želi seznaniti s posestnicno s primerno doto. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Pošten« št. 13478. (z)

Dvema dijakoma

(dijakinjama), gospodoma (gospodinjama) — oddam sobo. Vsa oskrba. Rimska cesta 2/II. (s)

Gospodična

Gorenjka, pridna nerazvajena, želi v svrhu ženitve poznanstva z gospodom železničarjem ali drugim državnim nameščencem. - Dopise upravi »Slovenca« pod »Mirma« št. 13600. (z)

Samostojen obrtnik

želi poročiti gospodično v starosti 20—25 let. - Šivilje imajo prednost. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Šiška« 13598. (z)

Vdova srednjih let

želi poznanstva z boljšim trgovcem ali gostilničarjem v svrhu ženitve. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod »Božič« št. 13639. (z)

Poročim

starejšega gospoda. Posejdem svoj dom. Resne dopise poslati podružnici »Slovenca« v Celju pod »Jesen« št. 13632. (z)

Vnajem

dobrodočo, na deželi — dam poceni v najem. Potrebno do 2000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor št. 1111. (n)

V Kranju

na Glavnem trgu — se takoj odda lokal. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13451. (n)

Trgovski lokal

se takoj odda. Spančeva ulica 192, Zg. Šiška. (n)

Trgovski lokal

se takoj odda. Spančeva ulica 192, Zg. Šiška. (n)

Trgovski lokal

na Tyrševi cesti št. 36 — oddamo. Pojasnila pri hišniku. (n)

Dvorišni lokal

na Tyrševi cesti št. 36 — oddamo. Pojasnila pri hišniku. (n)

Radi velike zaloge

damskih plaštev
vam nudimo vseh vrst plaštev po zelo znižanih cenah. Oglejte si ceno.

I. TOMŠIČ, sv. Petra c. 38

Istotam dobite vseh vrst moške srajce, kravate, rokavice, nogavice in drugo manufakt. blago

Manjše posestvo

pri Sv. Juriju ob juž. žel. naprodaj. Pojasnila: Gajšek, pismonoša. (p)

Hiša z večjim vrtom

v Dev. Mar. v Polju — naprodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Zgornji Kašelj« št. 89« 13572. (p)

Parcela 876 m²

v Trnovem, vodovod, kanalizacija, elektrika zraven — naprodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Valjavčeva ulica št. 13« 13571. (p)

Soba s kuhinjo

se odda. Naslov v upravi »Slovenca« št. 13554. (z)

Dvosobno stanovanje

z lepo verando, se odda. Bežigrad 13. Poizve se pri hišnici. (z)

Stanovanje

oddam v Zg. Šiški 256, poleg šole. (z)

Dvosobno stanovanje

s kabinatom in pritliklino oddam v mestu takoj ali s 1. januarjem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13656. (z)

Lepa prazna soba

s posebnim vhom se odda gospodini. Ogleda se od 13—15: Privoz 11/I. levo. (s)

Oddam

eno prazno in eno opremljeno sobo. Friškovec 6. (s)

Dvema dijakoma

(dijakinjama), gospodoma (gospodinjama) — oddam sobo. Vsa oskrba. Rimska cesta 2/II. (s)

Gozdno posestvo

175 ha, ob banovinski cesti Litija—Sv. Križ, naprodaj. Gozd je star povprečno 60 let, večinoma smreka. Zraven spada hiša z gostilno in mlinom ter hiša za gospodarja. - Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13374. (p)

Ca. 20.000 m²

zemljišča, na lepem prostoru blizu gorenjskega kolodvora, vodovod in elektrika v bližini, prodam po zelo ugodni ceni. V pošte pridejo tudi knjžice Mestne hranilnice ljubljanske. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13534. (p)

Gostilna

dobro idoča, zelo lepi prostori, na najlepši točki pri Mariboru, naprodaj. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor št. 1127. (p)

Vinogradno posestvo

v okolici Maribora iščemo. Ponudbe z navedbo cene upravi »Slovenca« Maribor št. 1028/13542. p

Prodaj travnik

za ca. 6 parcel v Kosezah med Večno potjo in cerkvi. Vprašati pri krojaču, Celovška 34. (p)

Parcelo

pod Smarno goro, Vikerče, Medno kupimo proti gotovini. Ponudbe z navedbo cene in velikosti upravi »Slovenca« pod »Smarna gora« 13510. (p)

Enodružinsko hišo

lepo, novo, tri sobe, kuhinja, pralnica in pritliklino, z velikim vrtom, na Viču, prodam za 75.000 Din, 55.000 Din hipoteke, ki se lahko prevzame, ostalih 20.000 Din v gotovini — eventualno tudi knjžice. Kupec se lahko takoj vseli. Pojasnila v Spodnji Šiški, Goriška ul. št. 31, na koncu Podlimbarskega ulice, ob gorenji železnici. (p)

Veliko posestvo

ob banovinski cesti, blizu Radgone, naprodaj. - Več se izve v župnišču v Vojniku. - Anton Lasbacher, župnik v Vojniku. (p)

Enodružinsko hišo

lepo, novo, tri sobe, kuhinja, pralnica in pritliklino, z velikim vrtom, na Viču, prodam za 75.000 Din, 55.000 Din hipoteke, ki se lahko prevzame, ostalih 20.000 Din v gotovini — eventualno tudi knjžice. Kupec se lahko takoj vseli. Pojasnila v Spodnji Šiški, Goriška ul. št. 31, na koncu Podlimbarskega ulice, ob gorenji železnici. (p)

Enodružinsko hišo

z vrtom prodam. Gotovine potrebno 20.000 Din. Vprašati v Cerkevni ulici št. 25. (p)

Hišo

v kateri se nahaja trgovina, z gospodarskimi poslopi in gozdom, prodaja Fr. Pogacnik, Litija. (p)

Vilo

blizu Splošne bolnišnice, z velikim vrtom (parcelo) - ugodno prodam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13593. (p)

Štiristanovanjsko vilo

novo, ugodno prodam ali zamenjam s hišo v Mariboru. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Slučaj« št. 13594. (p)

Lepo posestvo

deset minut od Grobelnega, obstoječe iz okrog 15 johov, zidana hiša, gozpodarsko poslopje, svinjnjak, klet, vinograd, lepa sadonosnika, dva lepa gozda, devet njiv in travniki, naprodaj za nizko ceno proti gotovini. Poizve se natančno pri Martinu Zeliču, Grobelno. (p)

Pozor gostilničarji in trgovci!

Naprodaj hiša na najbolj prometnem kraju, na križišču 4 cest, zraven stavbnice parcela (1000 m²) — stavbni material na mestu, voda, elektrika v hiši, zraven kolodv. St. Vid-Vizmarje. Poizve se pri kapelici sv. Vida. (p)

Novo hišo

na bregu ob Dunajski cesti, eno uro od Ljubljane, prodam. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Idealno, poceni« št. 13651. (p)

Izredna prilika

Stavbne parcele posamezno ali večji kompleks — prodaja za knjžice katerega koli zavoda po polni vrednosti Real. pisarna Grašek, Ljubljana, Gledališka 4. (p)

Nad tri sto hiš

stanovanjskih, trgovskih in več gostin v Ljubljani in na deželi s prevzemom dolga za knjžice v polni vrednosti prodaj Real. pisarna Grašek, Ljubljana, Gradišče 4. (p)

Trgovska hiša

enonadstropna, z lokali in stanovanjem, primerna za vsako vrsto trgovine, na najpomembnejši točki v Sp. Šiški, blizu tramvajne — naprodaj. V nadstropju velike sobe, pred-soba, kuhinja, kopalnica, veranda itd. V kleti veliki prostori, pralnica itd. Vse novo, hiša davka prosta. Cena 395.000 Din. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 13628. (p)

Manjše posestvo

hrbovito, pripravno za delavca, pol ure od Celja, za 22.000 Din prodam tudi proti hranilni knjžici. Naslov v upravi »Slovenca« Celje. (p)

Izredna prilika

Termalno kopališče Medija-Izlake pri Zagorju, z mnogimi poslopi in zemljiščem ca. 33.000 m², vredno najmanj 450.000 Din — pride na javno dražbo dne 10. decembra 1934 pri sodišču v Litiji. - Najmanjši ponudek ca. 187.000 Din. (p)

Veliko posestvo

ob banovinski cesti, blizu Radgone, naprodaj. - Več se izve v župnišču v Vojniku. - Anton Lasbacher, župnik v Vojniku. (p)

Enodružinsko hišo

lepo, novo, tri sobe, kuhinja, pralnica in pritliklino, z velikim vrtom, na Viču, prodam za 75.000 Din, 55.000 Din hipoteke, ki se lahko prevzame, ostalih 20.000 Din v gotovini — eventualno tudi knjžice. Kupec se lahko takoj vseli. Pojasnila v Spodnji Šiški, Goriška ul. št. 31, na koncu Podlimbarskega ulice, ob gorenji železnici. (p)

Veliko posestvo

ob banovinski cesti, blizu Radgone, naprodaj. - Več se izve v župnišču v Vojniku. - Anton Lasbacher, župnik v Vojniku. (p)

„SOKO“ obleke za Miklavža!

Ljubljana: Sv. Petra cesta 23 in Celovška cesta 63

Prodajalne: Maribor: Aleksandrova cesta 27

Celje: Kralja Petra cesta 22

Kranj: Olavul trg 102

PERJE kg Din 7—, 10—, čohano 16—, 24—, 32—, belo čohano, gosje s puhom kg Din 36—, 48—, 64—, 84—, beli puh 150— — Blazine polnjene 40x50 Din 10—, 60x80 Din 27—, 35—. Penice polnjene 120x180 Din 90—, 135— s rožnato ali modro angino. Vzorci brezplačno. — Naročila preko 350— Din pošiljemo franco. Posteljne odeje, prvotrsne, poceni v veliki izbiri. Odpredaja po povzetju. Ne odgovarjajoče blago zamenjamo ali vrnemo denar

„POSTELJINA“ H. W. Iss, Zagreb, Ilica 76

SMUČI — kvalitetne domače in norveške
OPREMA — za smučarje domače in norveške

A. GOREC
D. Z. O. Z. LJUBLJANA
POLEG NEBOTIČNIKA

Vas popravila izvršujemo točno in solidno
Cene zmerni — — Smučni za otroke!
Vse norveške smučni in opremo je izbral za nas v tovarni svetovno znani strokovnjak in tekmovalca **SIGMUND RUUD**

HRANILNICA IN POSOJILNICA V KAMNIKU - ŠUTNA 22 - LASTNA HIŠA

registрована zadruga s neomejeno zavezo

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po dogovoru do 5% — Jamstvo presega večkratni znesek vseh vlog.

Premog, drva, koks
prodaja Vinko Podobnik
Tržaška cesta št. 16
Telefon 33-13.

Zdrav, odbran krompir
oddaja — dokler zaloga
po 50 Din 100 kg
vsako količine

tvrdka **A. VOLK**,
Ljubljana,
Resljeva cesta št. 24.

Pletilna podjetja!

Prodajamo nov pletilni stroj Cless & Flentje, za ročni pogon, 90 cm širok, z žakard napravo — za 7500 Din. Nadalje rabljen, dobro ohranjen pletilni stroj (Flachstrickmaschine) Cless & Flentje, za električni pogon, 120 cm širok — ter zelo dobro ohranjen stroj polauto-mat, žakard, marke Döbbed, oba stroja za Din 20 000. — Ponudbe upravi „Slovenca“ pod 13420. (1)

Izposojamo
Plošče — 2 Din
Gramofone 10 Din

„Elektron“
Ljubljana
Tavtarjeva ulica 3

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v vseh vrstah — za strojno pletenje in ročna dela po mišanih cenah pri tvrdki Karl Prelog, Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg.

Žage

remšcheidske, izberete tudi na knjižice najceneje pri „Jeklo“, Stari trg. — Zahvalite ponudbi! (1)

Kanarčke
barcer rolerje, dobre peve in plemenske samice prodajam po zmernih cenah. — Franjo Omahna, Sv. Petra cesta 53a, Ljubljana. (1)

Suhe deske
za mizarje, orehove, hrastove, bukove, črnejšje, javorjeve, jesenove in brestove — nudimo po zmerni ceni.

Bukove frize
ob 5 do 8 cm široke, od 30 do 50 cm dolge, 50 m².

Hrastove letve
27 x 27 m/m, 27 x 40 m/m, 27 x 50 m/m, dolge 1 do 2 metra.

Odpadke od žage
bukove in hrastove, suhe, povezane v snope, po 10 par kg — nudi „Zora“, Črnomelj.

Površnike,
usnjene sukniče, obleke itd. kupite najceneje pri A. Presker, Sv. Petra cesta 14. (1)

Pri nakupu
zimskega modnega blaga za ženske, moške obleke plašče, sukne, kakor tudi vseh zimskih potrebščin se priporoča

JANKO ČEŠNIK
Ljubljana, Lincarjeva r.
Medna trgovina

Ajdova kaša
higijensko izdelana s stroji, suha in zelo lepa, vedno v zalogi. Priporoča se vsem trgovcem. Vzorec pošljem na zahtevo vsakomur. Dragutin Makovec — Čakovec. (1)

S. Rebolj & drug
Gospodarska cesta 18
Vam nudi globoko
otroške vozičke
za
Din 500—

Dalje tudi vankovrsne trikotnike, bočenderje, avtomobilčke, razne konje, vozičke za nužne itd. za Miklavža po reklamnih cenah.

Preproga
malo rabljena, velikost 290 x 190 cm, poceni naprodaj. Vprašati v upravi „Slovenca“ št. 13535. (1)

Koruzno moko
za krmo in
koruzo dobite najceneje v

Javnih skladiščih
Ljubljana, Tyrševa c. 33
pri tvrdki
FRAN POGAČNIK
d. z. o. z.

Žage, pile, sekire
najboljše kakovosti, priporoča železnica Koutny, Ljubljana, Šiška, Medvedova 28. (1)

Obiščite nas!
Brezobvezno vam bomo razkazali zalogo naših vseh vrst preprog, tekačev, tkanin za pohištvo, stor. itd.

„ČILIM“
Pasaža nebotičnika.

Največja prilika!
Zaradi neizterljivosti carsinske manipulacije prodamo izpod cene pristne angleške šofe. Zadnja novost! Krojači popust. — Vsem brezobvezno ogled. — „Prilika“, Ljubljana, Kermikova 7 (Nova ulica) — poleg Šlamiča. (1)

Ia. orehe
v lupini, 100 kg 480 Din, jedra 5 kg 84 Din — razpošilja franco vsaka železniška postaja — G. Drechsler, Tuzla. (1)

PERNICE
izgotovljene — velikost 180 x 115, iz puhastega perja 220. 300 in 340 Din. Ia puh pa 450, 550 Din. Garantiramo, solidna po-strežba — pri:

RUDOLF SEVER
Mariljin trg 2, Ljubljana

Zimsko sukno
dobro, ugodno prodam. — Stolice 114 a, blizu fotografar. (1)

Ne samo Miklavž in parketi, tudi Božiček je že ugotovil, da je

Kraljica peči

prikladno darilo za ekonomicno gospodinjstvo. Dobi se v

Par konj (kobili)
lepih, zelo močnih, srednje starosti, naprodaj. — Ugodna cena, zanesljivi vozniki. Istotam naprodaj dobra krava s teletom. Naslov v upravi „Slovenca“ št. 13506. (1)

Najprikladnejša darila za Miklavža in Božič so:
Ročne torbice listnice, denarnice, tobačnice, aktovke, kakor tudi potni kovčki v veliki izbiri. Po nizkih dobite pri

IVAN KRAVOS
Maribor, Aleksandrova 13

Praktično Miklavževo darilo!
Štiri zbirke po 7 otroških in priljubljenih Turkovih knjig po znatno znižani cenah, zanimive Karl May-ove romane, slikanice za deco itd. dobite ugodno v knjižarni Anton Turk nasl., Ljubljana, Tyrševa cesta 5. (1)

Kako izgledata 2 glavi

pred uporabo pripravata za formiranje las „RECTODOR“

Isti glavi 5 minut pozneje po neopazni in povsem nenostni uporabi „Rectodora“. Uspeh in neškodljivost za amena. Garnitura Din 91—. Originalne Schröder Schenke razpošilji. — Omma — oddetek 1/4 Zagreb, Glinčičeva 8/1. Poština pri plačilu v naprej Din 7—, pri povzetju Din 14—. Zahvaljate brezplačni ilustrovani cenik.

VINA
za vse prilike naročite pri

Centralni vinarni v Ljubljani.

Usnjat površnik
nov, fin, skornj št. 42, lepe 4 sedežne sani in polkrito kočijo — prodam. Naslov v upravi „Slov.“ pod št. 13597. (1)

Pozor! Pozor!
Zgornje in spodnje usnje, podplati, ševro, boks, pitlingi, kravine, krom usnje

Vam nudi na ceneje kakor tudi zadnje nove damskih torbic, aktovk, kovčkov, šolskih torbic, denarnic, nogometnih žog in pasov

Franc Erjavec
Ljubljana, Stari trg 18
trgovina usnja na drobno in debelo

50% si prihranite
če se poslužujete nakupa v

Trpinovem bazarju
Maribor, Vetrinjska ulica 15

STARSEMI
Za rodbinske člani, ki so blede barve obraza, slabih živcev in brez teka. — „Energina“ za izca-nje krvi, živcev in teka. Odraslim 3 likerske kozarčke na dan. Otrokom 3 male žličke na dan.

„Energina“ se dobi v vseh lekarnah v polilitrskih steklenicah. Steklenica 35 Din.

Red S. br. 4787/32

Ugodno za Miklavžal
Radi razprodajamo pod lastno ceno različne otroške igračke. Primer-na prilika za kramarje. Javite svoj naslov upravi „Slovenca“ pod „Miklavž 22“ št. 13472. (1)

Kdor hoče za Miklavža
dobro in poceni obdarovati — naj se zglaši pri:

M. Gajšek,
Maribor, Glavni trg 1

Tam najdete veliko izbiro barhenta za obleke, flanelne, platna, perila, pred-pasnikov, pletene robe itd.

Okrogel pletilni stroj
„Regentina“ za nogavice po nizki ceni prodam. — Naslov pove uprava „Slovenca“ št. 13497. (1)

Tovarna zamaškov J.A. Konegger
Studenci pri Mariboru izdeluje

iz pluvovine zamaške vseh velikosti, vložke v čevlje, plošče iz stisnjene pluvovine po najnižjih cenah.

Šivalni stroj
pogreljiv, z okroglim čol-ničnikom, moderen, poceni prodam. Dvořakova ulica št. 3, prvo nadstropje — levo. (1)

Brinje
dobite najceneje v

JAVNIH SKLADIŠČIH
Tyrševa cesta št. 33
pri tvrdki
Fran Pogačnik d. z. o. z.

Mošančke
in druga zimska jabolka stalno na zalogi pri

Gospodarski zvezi

Razno orodje
stance, vrtna stroje, škarje za pločevino, varilne aparate, primože, nakovalna, stružnice in „šmidcajge“ ter drugo — ugodno naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah „Slov.“ pod št. 13611. (1)

Velika kuharica!
Velika kuharska knjiiga. Navodila, kako se kuhajo dobra in okusna jedila. 248 strani. Broširana 23 Din, vezana 30 Din. Knjiž-garna Anton Turk nasl., Ljubljana, Tyrševa cesta št. 5. (1)

Spretna kuharica!
Velika kuharska knjiiga. Navodila, kako se kuhajo dobra in okusna jedila. 248 strani. Broširana 23 Din, vezana 30 Din. Knjiž-garna Anton Turk nasl., Ljubljana, Tyrševa cesta št. 5. (1)

Manufakturo
v veliki izbiri nudi — državnim uradnikom tudi na obroke —

Oblačilnica za Slovenijo
(Hiša Gospodarske zveze)

Do preklica vzamemo v račun knjižice članice Zadrudne zveze.

Zelezna blagajna
majhna, z nastavkom, to-vorni voz in slomoznica - naprodaj. Poizve se na Opekarski cesta 18. (1)

Moderne couche
prodajam do preklica na knjižice Mestne hranilnice ljubljanske. — Rudolf Sever, Mariljin trg 2. (1)

Zenskih in moških oblek
plaščev (tudi kožuhastih) ter še nešteto različnih drugih predmetov, ki od-govarjajo dostikrat novim, a so zato še več kot po-lovico cenejši — pri

„Promete“ nasproti križevniške cerkve.

Sprejemajo se tam tudi vsakovrstni drugi pred-meti v prodajo pod več kot ugodnimi pogoji. (1)

VATA
v tablah in za odeje.

Predele križete svojo potrebo, zahtevajte moje vzorce in cenik!

ARBEITER
Maribor

Za Miklavža
igračni vozički, skirofi, Ljubljanske kreditne ban-tricikli, holenderji, ko-njički — se dobe najceneje pri „Tribuna“, F. Batjel, Ljubljana, Karlovska ce-sta št. 4. Ceniki franco. 1

Zelezna blagajna
majhna, z nastavkom, to-vorni voz in slomoznica - naprodaj. Poizve se na Opekarski cesta 18. (1)

Moderne couche
prodajam do preklica na knjižice Mestne hranilnice ljubljanske. — Rudolf Sever, Mariljin trg 2. (1)

Zenskih in moških oblek
plaščev (tudi kožuhastih) ter še nešteto različnih drugih predmetov, ki od-govarjajo dostikrat novim, a so zato še več kot po-lovico cenejši — pri

„Promete“ nasproti križevniške cerkve.

Sprejemajo se tam tudi vsakovrstni drugi pred-meti v prodajo pod več kot ugodnimi pogoji. (1)

VATA
v tablah in za odeje.

Predele križete svojo potrebo, zahtevajte moje vzorce in cenik!

ARBEITER
Maribor

Spretna kuharica!
Velika kuharska knjiiga. Navodila, kako se kuhajo dobra in okusna jedila. 248 strani. Broširana 23 Din, vezana 30 Din. Knjiž-garna Anton Turk nasl., Ljubljana, Tyrševa cesta št. 5. (1)

Mošančke
in druga zimska jabolka stalno na zalogi pri

Gospodarski zvezi

Razno orodje
stance, vrtna stroje, škarje za pločevino, varilne aparate, primože, nakovalna, stružnice in „šmidcajge“ ter drugo — ugodno naprodaj. Naslov v vseh poslovalnicah „Slov.“ pod št. 13611. (1)

Manufakturo
v veliki izbiri nudi — državnim uradnikom tudi na obroke —

Oblačilnica za Slovenijo
(Hiša Gospodarske zveze)

Do preklica vzamemo v račun knjižice članice Zadrudne zveze.

Zelezna blagajna
majhna, z nastavkom, to-vorni voz in slomoznica - naprodaj. Poizve se na Opekarski cesta 18. (1)

Moderne couche
prodajam do preklica na knjižice Mestne hranilnice ljubljanske. — Rudolf Sever, Mariljin trg 2. (1)

Zenskih in moških oblek
plaščev (tudi kožuhastih) ter še nešteto različnih drugih predmetov, ki od-govarjajo dostikrat novim, a so zato še več kot po-lovico cenejši — pri

„Promete“ nasproti križevniške cerkve.

Sprejemajo se tam tudi vsakovrstni drugi pred-meti v prodajo pod več kot ugodnimi pogoji. (1)

VATA
v tablah in za odeje.

Predele križete svojo potrebo, zahtevajte moje vzorce in cenik!

ARBEITER
Maribor

POSMRTNINA

V zadnjem času smo izplačali zavarovane vante, med drugimi tudi po smrti sledečih članov:

Mihelič Franciška, Hrastje pri Ljubljani, št. 8
Bartol Franciška, Klina vas pri Kočevju (1/2).
Rebolj Anton, Brinje 12 pri St. Rupertu na Dol
Haflner Ana, Tržič-Bleke 13.
Stecher Kuni unda, Studenci pri Mariboru, Alek-sandrova št. 43.
Bizovičar Franc, Ljubljana, Sp. Šiška, Gasilska 30.
Virant Franc, Zlebič pri Ribnici 21.
Resman Janez, Begunje na Gorenjskem 65. (Radi neugodne smrti izplačana dvojna zavarovana vsota).

Muren Terezija, Metlika 50.
Magister Jože, Vizmarje pri Ljubljani 96.
Rožker Jože, Dobrenje pri Kungoti.
Tavčar Andrej, Suha 10, Škofja Loka.
Zavri Marjeta, Velesovo pri Kranju.
Gornik Janez, Zg. Volčina.
Besednjak Vinko, Pozeza 124.
L. t. d.

Karitas, Ljubljana,
palata Vzajemne zavarovalnice.
(Zavarovanje posmrtnine, starostne preskrbe in dote.)

Izvršilna prodaja

v zadrvi »JUGOSPORT« z z. o. z. se vrši od 3. decembra 1934 dalje. Prodajajo se bo: po nizkih cenah velika zaloga gramofonov gramofonskih plošč in radijskih aparatov, gramofonskih in radijskih ter športnih potrebščin.

Razen tega se bo prodal trgovski inventar in kompletna delavnica za fino mehaniko s stroji.

Prodaja se vrši v trgovini »Jugosport« preje A. Rasberger, Ljubljana, Miklošičeva c. 34, dnevno od 8. do 12. in od 14. do 10.

JEDILNO ORODJE

novi vzorci
težko posrebreni —
100 gramov
srebrne plasti.

Jedilno orodje
iz Nickelkroma
»Nicro«,
ki ne rjavi,
ter jedilno orodje iz čiste »ALPAKE«
v Ljubljani pri tvrdkah:

Avg. Agnola *) Ivan Samec *)
Franc Golob F. M. Schmitt
Julij Klein Schneider
Franc Kollmann & Verovšek *)
Ant. Krisper Fr. Stupica
Alojz Pauschin H. Suttner *)

Z *) zaznamovane tvrdke razpoševajo tudi jedilno orodje v težko posrebreni kv. listih. Ostali juvelirji in urarji v L. ubli ani pa nimajo jedilnega orodja znamke »Berndorf«.

Popolna razprodaja
po znaino znižanih cenah!

tvrdka **A. Persche**
Mariljin trg 8

Modno, galanterijsko blago ter perilo, nogavice, rokavice, itd.

Radioaparati
svetovnoznanih znamk

Smučni, smučarski čevlji itd.
Jos. Banjai, Ljubljana Miklošičeva
cesta 20

Poslušajte brezobvezno najboljše radioaparate!

Za sv. Miklavža najlepši dar

čevlji!

39.-

Za Vaše miljenčke s krom podplatom.

25.-

Proti blatu in mokroti za otroke od 5 let naprej.

39.-

Tople snežke za dečke in deklica.

79.-

Močan čevlji z usnjenim podplatom otrokom za mrz in sport.

69.-

Zenam za štrpce in delo, močan počevlji z elastičnim in neraztrgljivim podplatom

29.-

Po detu uobnost v naših copatah, ki so tople in poceni.

89.-

S toplo volneno podlogo in usnjenim podplatom, ne bojte se zime in mraza

149.-

OBIŠČITE NAS!

Oglejte si naše zaloge!

Diplomatke za gospode z volneno podlogo na stiskače, praktične za obuvanje, tople za nošo.

39.-

Ta Vam greje gleženj in prečeva revmatizem.

39.-

Za nemirne otroke in odrasle, škornje zajamčeno nepremotljive.

79.-

Gospodiniam za vsak dan, ko gr-do iz hiše naše odlične in cenene snežke.

Bata

Znižane cene morskim ribam in vinu!

Od danes naprej se dobi
v gostilni „pri Kmetu“, Ljubljana, Gosposvetska cesta 8
sveže morske ribe po izdatno znižanih cenah kakor dosedaj. Istotom se točijo od danes naprej prvovrstna dalmatinska črna in bela vina v gostilni po Din 10 — liter, čez ulico po Din 8.— Priznana dobra kuhinja in mrzla jedila po zmernih cenah.
Se priporoča **Štošič Šime.**

MIZARSKO PODJETJE RUDOLF KOMPAŃA Aleksandrova c. 48, MARIBOR

Moderne notranje opreme sob, salonov, pisarn — portalov in vsa stavbena dela kakor okna, vrata itd. — Zaloga pohištva lastnega izdelka. Izvršujem po lastnih načrtih ter jamčim za solidno delo.

Znake

„Čuvajte Jugoslaviju“ s sliko
blagopokojnega kralja
Aleksandra I.

garantirano pozlačene s čistim zlatom od 24 karat, izdeluje in prodaja samo na veliko: Pooblaščen kovnica d. d., Beograd, Bulevar Vojvode Mišića 43.

Prodaja v manjših količinah: Slavko Markovič, Maribor.

Izšla je

in se bo dobivala odslej skoro po vseh trgovinah

Družinska Pratika 1935

Krasni je lepo število slik v bakrotfsku

Cena Din 5.—, po pošti 50 par več

Razprodajalci velik popust!

Segajte po njej, seznanjajte z njo svoje prijatelje!

Inserirajte v „Slovincu“!

Zahvala

V veliki boli, ko smo žalovali ob preranem grobu našega nepozabnega soproga, papana, brata, strica, svaka in zeta, gospoda

Ivana Arharja

inspektorja drž. žel. v pok.

so nam bili v uteho mnogoštevilni dokazi sočustvovanja in prijateljstva, ki smo jih prejeli od vseh strani.

Zahvaljujemo se č. duhovščini fare sv. Cirila in Metoda, gg. pevcem društva „Sloge“ za krasno petje, godbi „Sloge“ za ganljive žalostinke, njegovim stanovskim drugom, ter vsem ostalim, ki so našega predragega pokojnika v res častnem številu spremili k poslednjemu pokoju.

Ljubljana, dne 29. novembra 1934.

Globoko žalujoči ostali

Windfix

Vas varuje v stanovanju pred vetrom in mrazom
Zagreb - Gajeva 20, tel 55-66
Ljubljana - Zrnc Franjo, Cankarjevo nabrežje 5

Tisoči naših zadovoljnih odjemalcev uporablja že več let samo

HASAG, POLAR in KRONOS

petrolinske svetilke od 50—3000 sveč.

Najenostavnejša postrežba! Cenena poraba!

PETRO-LUX, ZAGREB, RADISINA ULICA 9

Največje skladišče nadomestnih delov za svetilke vseh izdelkov!

Duro Durax Durocrat

Prvovrstni angleški popelini za moške srajce ne oblede ne na solncu, ne na zraku in ne pri pranju

ZA MIKLAVŽA

zelo prikladna darila nudi trvdka

A. & E. SKABERNÉ
LJUBLJANA

Znižane reklamne cene

PRI HRIPI, INFLUENCI IN PREHLADU

se priporoča navadno tudi masaža; za masažo je dobra „Alga“. Pri hripi, influenci, prehladu namočite krpo z „Algo“ in nalahno masirajte bolniku prsa, hrbet, roke, noge, vrat in čelo. Masaža z „Algo“ ublažuje bolečine, krepi in osvežava bolnika. Po masaži nastopi mirno in zdravo spanje.

„Alga“ se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. 1 steklenica 14 Din.

(Reg. S. br. 18117/32)

S tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš nadvse ljubljani soprog, oče, stari oče, tast, gospod

Jože Gospodarič

posestnik, mlinar, gostilničar in dolgoletni občinski odbornik

po daljšem trpljenju, previden s tolažili sv. vere, v 63. letu starosti, dne 29. t. m. ob 14 popoldne, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb dragačega pokojnika bo v soboto ob 15 popoldne iz hiše žalosti na pokopališče na Logu pri Sevnici.

Log pri Sevnici, dne 30. novembra 1934

Marija Gospodarič, soproga;

Marija, Ljudmila por. Repovž, hčerki;

Anton Repovž, zet;

Martin, Tonek, Joško, vnuki — in ostali sorodniki.